17/IV-30.
23

Butun dunja pirulitarlarь birləşiniz!

QЬZЬL ØZBEKISTAN

1925nci jьldan başlab cьqdь

Øzbekistan mərkəzij fırqumь, Samarqand Okrug fırqumь, Øzbekistan mərkəzij ьcraqumь. və Øzbekistan mərkəzij kəsəbələr şurasьnьn fikir tarqatucьsь

ajrьm bahasь 5 tijin

abuna bahasь

1 ajqa		3 ajqa		6 ajqa		1 jьlqa	
som	t.	s.	t.	s.	t.	s.	t.
1	10	3	30	6	50	12	—

ədrislər

Başqarma
Samarqand Nəriman kəcəsi 6.
Baş kantər: fırunza kəcəsi 8.
tilifun myhərrir—586
məs'yl katьв—587
baş kantər—17

№ 84 (1580)

Dəşənbə, 14 nci Əprel 1930-inci jьl

№ 84 (1580)

ئوز. مەركەزى ئىجراقوم پرىزىدىيومىدە

ئوزبېكستان ئ. ش. ج. مەركەزى ئىجراقومىنىڭ پرېزىدىيومى، ئوزىنىڭ 13 نچى ئەپرېلدەگى ئولتۇرۇشىدا قىلغان قارارىدا، ئوزبېكستان عەدلىيە خالق كومىسسەرى ئورتاق ئەحمەدبېك ماۋلانبېكفنىڭ ئىلتىماسى بويىنچا، عەدلىيە كومىسسەرلىك وەزىفەسىدەن بوشاتدى.

ئوزبېكستان ئ. ش. ج. مەركەزى ئىجراقوم سەركاتىبى ئورتاق يولداش ئىرىسمىتوڤ باشقا ئىشكە كوچكەنى سەبەبلى مەركەزى ئىجراقوم كاتىبلىك وەزىفەسىدەن بوشاتلىب، ئونىڭ ئورنىغا ئورتاق ئەحمەدبېك ماۋلانبېكفنى بەلگىلەدى.

خاتالارنى قاتعيلق بيلەن تۈزەتەمىز

تاشكەنت ئوكروگ فرقا تەشكىلاتى ئوزىنىڭ سان وە سوسىيال ساستاۋى، كەدرلەرى ئوقىتىنى نەزەرىدەن ئوزبېكستان كومفرقاسىنىڭ ئالدىنغى تەشكىلاتى حسابلانادى.

تاشكەنت فرقا تەشكىلاتى ئوزىنىڭ دىققاتىنىڭ ئەڭ چوڭ قىسمىنى شەھەردە كارخانالاردىكى ئىش ئۈچۈن بېرىب قىشلاقداغى تەشكىلاتلاردا ئىشنىڭ قويىلوشى وە كوچەيىشىگە بېتەرلىك كۆچ وە ئەھەمىيەت بېرمەدى.

تاشكەنت فرقا يولباشچىلىغى نامانىدان ئوشبو يىلى قىشدا قىشلاق نامان بورولوش بولغان بولسا ھەم براق، بو بورولوش يولباشچىلىقنىڭ ئوزىنىڭ قىلغان قاتار قوپال خاتالارى بىلەن برگە باردى.

ئوكروگنىڭ فرقا يولباشچىلىغى فرقا 13 نچى قورولتايىنىڭ مۇھىم قارارلارىدان برىسى بولغان، ھەر بر رايوننىڭ سوسىيال ئىقتىسادى وە سىياسى شارائىتلەرىنى چوقور ئوركەنىش، قىشلاق تەشكىلاتلارى ھەم قىشلاقداغى ئىش ئۈچۈن رەھبەرلىكنى ھوسوسىيەتلەرگە قاراب قىلىش زەرورلىگىنى ئىسدەن چىقاردى. بو نەرسە فرقا تەشكىلاتنى تامانىدان قىشلاق خوجالىغىنى كوللىكتىفلەش واقتىدا رەۋشەن كورىندى.

تاشكەنت ئوكروگىنىڭ دىھقان خوجالىغىنى بر مۇنچە تۈرلەرگە بولىنەدى (پاختاچىلىق، باھارى، باغدارچىلىق، حايۋاناتچىلىق). بوندای خوجالىقنى عومۇملەشدىرىش - كوللىكتىف خوجالىقلارى تۈزۈش ئازىمى، كوبىمى قىيىنچىلىقلار، ئۇزو نەمى، قىسقەامى مۇددەتكە باغلىقدر. خالقنىڭ مەدەنى دەرەجەسى ھەممە رايوندا بېردەمى ئېمەس. بەترەك، كەمباغاللارنى ئويۇشدىرىش، كەمباغال وە ئورتادىھقانىنىڭ ئىتتىفاقىنى مەحكەملەش ئىشلەرى عومۇمەن ئوكروگدە يېتەرلىك دەرەجەدە قويىلماغان. ئايرم رايونلاردا ئېسە بو ئىشلەر ئاچقدان-ئاچق زەعىف بولغان.

شەھەردەن رابوچىلار يوبارىش يولى بىلەن مەحكەملەنمەگەن وە عەمەلى ئىشدە يېتەرلىك يولباشچىلىق بىلەن تەئمىن قىلىنماغان قىشلاق تەشكىلاتلارى قاتار رايونلاردا، قىشلاقنى سوسىيالىزم ئاساسىدا قايتادان قورىشدىك مۇھىم وە مەسئۇلىيەتلى ئىشنى ئوتكەزىشگە تايار بولماغان ئېدىلەر.

ئوكروگدەن 30 نچى يىلغاچا كولخوز شاخابچالارى زەعىف، شونىڭ بىلەن برگە ئۇلارنىڭ ئەنچەگىنەسى يەككە خوجالىقلاردان فارقسز ئېدى.

مەنە شوندای شارائىتدا تاشكەنت ئوكروگ فرقا قومىتاسىنىڭ ئوكروگنى 1930 نچى يىلنىڭ كوزىگەچە ياپپاسىغا كوللىكتىفلەشدىرىش توغرىسىداغى يانۋار قارارى ئاچقدان-ئاچق سىياسى خاتا بولىب، ئوكروگنىڭ وە ئونىڭ ئايرم رايونلارىنىڭ ئىجتىماعى-ئىقتىسادى، مەدەنى ھەم سىياسى خوسوسىياتلارىنى نا توغرى تەحلىل قىلىش وە حسابغا ئالىشغا ئاساسلانغان ئېدى.

رايون تەشكىلاتلارى، ئوكروگدە كولخوزچىلىق قۇرىلىشىنى بو خىلدە يوقارىدان تۇرب «دىكرىتلەش» دەن كىيىن، بو بويروقلارنى بەجەرىش ئۈچۈن زەرور زەمىنگە ئېگە بولماغان حالدا، كولخوزلاشو تەلەب قىلغان نەرسەلەرنى كەتتە مقياسدا مەئمورى يول وە ئورتا دىھقان تابالارىنى سىقىش بىلەن ئالماشدىرىشغا ئوروندىلەر.

كوپنچە مەنە شونغا سوياناب فېۋرال ئاخرلارىدا ئوكروگدەگى بوتون دىھقان خوجالىقلارىنىڭ 90 پرەسەنتدەن كوپرەگى «كوللىكتىفلەندرىلدى».

شوندای قىلىب فرقا يولى عەمەلى ئىشدە ئاچقدان - ئاچق بوزولدى.

بر قانچا فرقا تەشكىلاتلارى كولخوزلار قۇرىلىشىنىڭ ئاساسى بولغان ئىختيارىلىق پرىنسىپىنىڭ عەمەلگە ئاشرىلىشىنى تەئمىن قىلالمادىلار.

بەعزى تەشكىلاتلار مۇشتۇمزورلار بىلەن قاتعى كورەشو ئورنىغا ئورتا دىھقانلار بىلەن كورەشو يولىغا توشدىلەر، رەسمى، يوزەكى قاراغاندا كوللىكتىفلەشدىرىش ئىشىدە گويا كەتتە يوتوقلارغا ئېرىشىلگەندەك كورىنسەدە، حاقىقاتدا ئېسە ئورتا دىھقانلارنىڭ ئەنچەگىنە قىسمىدا، حاتتا ئايرم كەمباغال گوروھلەرىدە نارازىلىقنىڭ ئوسكەنىنى، «پۇچ» كوللىكتىفلەشدىرىش پرەسەنتلەرى وە تەشكىلاتنىڭ ئىشدە نىمە قىلىشنى بىلمەى قالىشلىق بارلىغىنى كوردىك.

شونىڭ ئۈچۈن، فرقا يولىنى قاتعىراق ئوتكەزگەندە، خاتالارنى وە فرقا يولىنىڭ بوزولىشىنى تۈزەتىش ئىشلەرىگە كرىشكەندە كولخوزلاردان چىقىش حەرەكەتىنىڭ كوچەيىشى توراعان گەپ ئېدى. جىددى تايىيارلىق كورمەسدەن مەئمورى يول بىلەن شاشلىب ئويۇشدىرىلغان كولخوزلارنىڭ بر قانچاسى تارقالىب كېتدى.

ئوكروگنىڭ ئاحۋالىنى ئارتىق باھا بېرىش، كوللىكتىفلەشدىرىش سورعەتىنى ئارتدىرىب كورسەتىش ئارقاسىدا تەشكىلاتنىڭ ئىشدە يوز بېرگەن يەنە بر يېرىك خاتا - يانۋار ھەم فېۋرال ئايلارىدا مۇشتۇمزورنى توگەتىش ئىشىنىڭ ئوتكەزىلىشىدر.

فرقا تەشكىلاتى وە ئونىڭ رەھبەرلىگى، بەترەك-كەمباغال وە ئورتا دىھقان عاممالارىنى كېرەگىچە تايىيارلاماسدان، مۇشتۇمزورنىڭ سىنف بولىب ياشاۋىنى توگەتىش ئىشىنى فاقات ياپپاسىغا كوللىكتىفلەشدىرىش نىگىزىدەگىنە ئوتكەزىش مۇمكىن ئېكەنىنى كورسەتكەن ئاساسى ئاحۋالنى حسابغا ئالماسدان، ئوكروگنىڭ ھەممە جايلارىدا، حاتتا مۇشتۇمزورلارنى توگەتىش باشلانىشى ئالدىدان كولخوزلاشو پرەسەنتى جۇدە پەست بولغان رايونلاردا ھەم مۇشتۇمزورلارنى توگەتىشكە كرىشدى.

مۇشتۇمزورلىقنى بىترىشدەگى شاشقالاقلىق فرقا تامانىدان ئورتادىھقانغا نسبەتەن توتىلوچى يولنىڭ بوزىلىشىغا سەبەب بولدى. شو بىلەن برگە، ئايرم رايونلاردا حاتتا كەمباغاللارغا ھەم تېگدىلەر. مۇشتۇمزورلىققا قارشى كورەش مەسئەلەلەرىدە فرقا تەشكىلاتى نىمە قىلىشنى بىلمەى قالدى. ياپپاسىغا كولخوزلاشوچى رايونلاردان باشقا بوتون رايونلارداغى باي-مۇشتۇمزور عونسۇرلارىنى چېكلەو ئىشىنى قاتعى قول بىلەن ئوتكەزىش ئورنىغا، ھەممە جايداغى مۇشتۇمزورلىقنى بىترىشكە قاراب يول توتدى.

بو نەرسە فرقا، شورا، كوپەرەتىف وە خوجالىق ئىدارالارىنىڭ بوتون عەمەلى ئىشىدە، شو جۈملەدەن حازر ھەم بولسا مۇشتۇمزور خوجالىقلارىدا پاختانىڭ مەجبورى ئېكىلەشىنى تەئمين قىلىش مەسئەلەسىدە ھەم كورىندى.

كولخوزلاشونىڭ بەلەند سورعەتى كەينىدەن قوۋلاش، قىشلاق خوجالىغىنىڭ يەككە كەمباغال - ئورتا دىھقان سېكتورىگە باھا بېرمەسلىك، بەعزى ئورنلاردا - توغرىدان - توغرى ئەھمىيەتسىز قالدىرىشغا سەبەب بولدىكى بو ھەم ئورتا دىھقانغا نائوعرى قاراشنى كورسەتەدى.

مەركەزقوم كولخوزلاشدىرىش بابىدا قولغا كرگەن يوتۇقلارنى مۇستەحكەملەش، فرقا تەشكىلاتلارىنىڭ دىققاتى وە كوچىنى يەككە خوجالىقلاردا وە كولخوزلارداغى ئېكىن پىلانلارىنىڭ بەجەرىلىشىگە قاراتىش توغرىسىدا نېچە بار دېرېكتىفلەر بېرگەن بولسادا، فرقا تەشكىلاتلارى كولخوزلاشدىرىشنىڭ مەحەللى شارائىتغا توغرى كېلمەيتورغان بەلەند سورعەتلەرى كەينىدەن قوۋلاشنى قويمادىلەر.

ئوكروگنىڭ فرقا رەھبەرلىگى (ئوكروگفرقوم بيوراسى) مارت ئاينىڭ ئورتاسىدا كولخوزلاشدىرىش بابىدا ئوتكەزىلگەن ئىشلەرنى يەكونلەش بىلەن برگە، سادر بولغان خاتالارنى تۈزەتىش ئۈچۈن ئورنىب كوردى. بو نەرسە ئوكروگفرقوم بيوراسىغا تولا مقداردا مۇيەسسەر بولمادى. چۈنكى، «ئوتمىش» نىڭ مەيللەرى ھەلى كوچلى ئېدى. چۈنكى، سىنفى كوچلەرنىڭ تەناسىبى نا توغرى تەحلىل قىلىنغان، سادر بولغان خاتالارنى ئاچىق ئاڭلاش يوق ئېدى.

شو سەبەبلى ئوكروگفرقوم بيوراسىنىڭ رىزەلوتسىيەسىدە، ئوكروگنىڭ بر قانچا رايونلارىدا كولخوزلاشو ئۈچۈن ئوزاق مۇددەتلى تايىيارگەرلىك كورىش زەرورلىگى، كولخوزلاشونىڭ سېكن سورعەتى، ياپپاسىغا كولخوزلاشوچى رايونلاردان باشقا رايونلارداغى كەپىتەلىست عونسۇرلار بىلەن كورەشوده مۇشتۇمزور، باي عونسۇرلارنى چېكلەشكە قاراتىب يول توتىش زەرورلىگى، بەترەك وە كەمباغاللارنى ئويۇشدىرىش ئىشىنى نىەگىزلى دەرەجەدە كوچەيتىرىش، ئورتا دىھقانلار بىلەن بولوچى ئىشنى كوچەيتىرىش زەرورلىگى توغرىسىداغى يول - يوروقلار بولماغانى تەسادىفى ئېمەس، كى بو نەرسەلەر عاممانى كولخوزلاشدىرىشنى ئوتكەزىش ئۈچۈن ئەڭ مۇھىم زەمىن بولىشلارى لازم.

تاشكەنت ئوكروگفرقومىنىڭ سوڭغى پلېنومى (4 نچى ئەپرېلدە) فرقا رەھبەرلىگىنىڭ وە بوتون فرقا تەشكىلاتنىڭ خاتالارىنى كېڭ يولغا قويغان وە دەدل ئوز-ئوزىنى تانقىد ئاساسىدا ئاچىب بېردى؛ ئوكروگدەگى ئاحۋالنى ئاچىق تەحلىل قىلدى وە ئوكروگدە بوندان كېيىن بولاتورغان ئىشلەر ئۈچۈن ئوزكومفرقا مەركەزقومىنىڭ قارارلارىغا ئاساسلانىب توغرى يول يوروق (ئوستانوفكە) بېردى.

پلېنوم تىگىشلى تەشكىلى خولاسالارنى چىقارىب، ئوكروگ مىڭگى فرقا رەھبەرلىگىنى مەحكەملەش ئۈچۈن چارالار كوردى.

ئوزكومفرقا مەركەزقومى تاشكەنت ئوكروگفرقومىنىڭ داقلادىنى ئېشىتىب، ئوكروگفرقومنىڭ 8 نچى پلېنومىنىڭ قارارلارىنى ماعقوللادى وە بر قاتا قوشىمچا يول - يوروقلارىنى بېردى.

تاشكەنت فرقا تەشكىلاتى بو قارارلارنى قاتعى وە قاتتق رەۋشدە فرقالىلار كېڭ عامماسىغا، ئىشچى، بەترەك، كەمباغال وە ئورتا دىھقانلارغا ئوقتوروشى؛ مەزكور توغرى قارارلارنى قاتعى رەۋشدە عەمەلگە ئاشىرىش ئۈچۈن تېزلىك بىلەن ئولارنى سەفەربەرلىك قىلىشى لازم.

ئاساسان، سادر بولغان خاتالارنى تۈزەتىش ئىشى بر قانچا رايونلاردا قاندقاراق بولماغان دەرەجەدە ئوتكەزىلگەندەن، شو خاتالار وە قىنغىر-قىيشقلارنى قورقماسدان ئاخرىغاچا تۈزەتىش زەرور.

بەعزى تەشكىلاتلاردا يېتەرلىك كوچلى رەۋشدە كورىنمەكدە بولغان ئورتا دىھقانغا دوشمانلىق، تروتسكىچىلىك ئاغماچىلىغىغا كوچلى زەربە بېرىش كېرەك.

ئورتا دىھقان بىلەن بولغان ئىتتىفاقنى بر تالای عەمەلى چارالار (كرېدىتلەش، ماشىنە بىلەن تەئمىنلەش، حۇقوقدان مەحروم بولغانلارنى قايتادان كورب چىقىش وە ھاكەزالار) بىلەن مۇستەحكەملەش لازم.

ئايرم بەترەك وە كەمباغال گوروھلار ئورتاسىدا ئورتا حالغا قارشى كورىنگەن روحلار بىلەن قاتعى رەۋشدە كورەشكەن حالدا، بەترەك وە كەمباغاللار عامماسىنى تەربىيە قىلىشنى كوچەيتىرىش زەرور.

مۇشتۇمزورلارنىڭ ئېكسپلوتەترلىك مەيللەرىنى چەگەرەلەش ئىشىنى قاتعىلىق بىلەن تېكشىرىب ئوتىش كېرەك. بەترەكلەر وە كەمباغاللارنى فاعاللاشدىرىش وە ئويۇشدىرىش بوينىچا يورگىزلگەن ئىشنى ئەنچەگىنە كوچەيتىرىش ھەممەدە ياخشىلاش، خاھ كولخوزلاردا بولسۇن، خاھ قىشلاق شورالارى ئالدىدا بولسۇن وە خاھ كوپەرەتسىيەنىڭ سايلانب قويلغان تەشكىلاتلاردا بولسۇن بەترەك ھەممە كەمباغاللار بىلەن ئىشلەۋنى تېگشلى يوقارى دەرەجەگە قويىش زەرور.

تەشكىلاتدا، حازرغى پەيتنىڭ ئېڭ زور حاۋفى بولغان ئوڭ ئاغماچىلىق بىلەن كورەشنى يەنە قاتعىراق كېڭەيتىرش لازم.

تاشكەنت تەشكىلاتى، شەھەر پرولېتارىياتى تامانىدان قىشلاققا ياردام كورسەتىلىشىنى كوچەيتىرىشى كېرەك.

تاشكەنت تەشكىلاتى، ئىشچىلەر، بەترەكلەر، كەمباغاللار وە ئورتا حاللارنىڭ فاعاللىياتىنى سەفەربەرلىك قىلىش ئاساسىدا، ئوزىنىڭ ئوزبېكستاندا ئالدىنغى تەشكىلات ئېكەنىنى وە قىلىنغان خاتالارنى غايرات بىلەن تۈزەتىش، قىشلاق/خوجالىغىنى سوسىيالىزم ئاساسلارىدا قايتادان قورىش ئىشىدە قازانىلغان يوتقلارنى مەحكەملەش ھەممەدە كوكلەم ئېكىن كەمپەنىيەسىنى بالشۇيكلەرچە ئوتكەزىش بويىنچا بولغان تەجرىبەلەرنىڭ بوتون ئوزبېكستان فرقا تەشكىلاتلارى تامانىدان ئىستفادە قىلىنىشى مۇمكىنلىگىنى عەمەلى رەۋشدە ئىسبات قىلىشى لازم.

20-nci əpreldə jol bir-birigə qoşьladь

ALNATA, 12 əprel. 8-nci əpreldə Tyrksiвnin çənyвii ycəstkəsi вilən şьmal ycəstkəsinin вir-вirigə qoşьlьşь ycyn 17 keləmetrə məsafə qaldь. Jol 20-nci əpreldə qoşьlaçaq. Ьçtьmaьь musaвaqa nətiçəsidə вьnakarlikdə işgə kelməj qalьşlar вytkyl joqaldь.

Øzbekistandə jəni temir jollar

MƏSKƏV, 12 əprel. Jollar xalq kəmisərliginin kəlligijəsi 1931-nci jьlnьn 1-nci əktəbridən keciktirməj Taşkənt—Cemkənt və Taşkənt - Kavalevskii temir jollarьnь salьв tygətişgə qarar вerdi.

Mevə və səвzavatnь şərtləş

MƏSKƏV, 12 əprel. Mevə və səвzavatnlarnь şərtləş və ularnь sanaat işxanalarьda işləş ycyn SSSR dəvlət вənkəsi hьsaвqa sentir sajuzqa 30.876.720 som qarz вerildi. Bundan 282.588 somь ZSFSR gə və 950.000 somь Orta Asьjaqa вeriləçək.

Pəlşədə hykymət tənligi

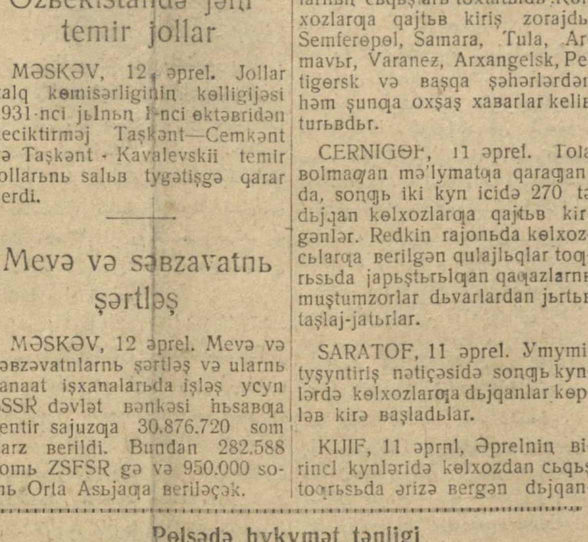

Jaqьnda Pəlşədə hykymət tənligi вolqan vaqtda jənị hykymət tyziş Pilsydskijnin ykəsi Jan Pilsydskijgə tapşьrьlqan edi. Braq вu kişi həm jəni hykymətni tyzə almadь.

SYVRƏTDƏ: Jan Pilsydskij.

KOLXOZLARQA QAJTADAN KIRIŞ BAŞLANDЬ

Kejif əkrygidə 3000 tə xalq, Azərвajçannьn Gənc əkrygidə 7000 tə xalq kəlxozlarqa qajtьв kirdi

MƏSKƏV, 11 əprel. Kəlxozlarqa qulajlьqlar toqrьsьdaqь mərkəzqomnьn qararь və Istəlin maqalasьnь tyşintiriв вeriş nətiçəsidə kəlxoz hərəkəti jənidən jyksəjdi. Kəlxozlardan dьjqanlarnьn cьqьşlarь toxtatьldь. Kəlxozlarqa qajtьв kiriş zorajdь. Semferəpəl, Samara, Tula, Armavьr, Varanez, Arxangelsk, Petigersk və вaşqa şəhərlərdən həm şunqa oxşaş xaвarlar keliв turьвdьr.

CERNIGƏF, 11 əprel. Tola вolmaqan mə'lymatqa qaraqanda, sonqь iki kyn icidə 270 tə dьjqan kəlxozlarqa qajtьв kirgənlər. Redkin rajonьda kəlxozcьlarqa вerilgən qulajlьqlar toqrьsьda jarьştьrьlqan qaqazlarnь muştumzorlar dьvarlardan jьrtьв taşlaj-jatьrlar.

SARATOF, 11 əprel. Umumii tyşyntiriş nətiçəsidə sonqь kynlərdə kəlxozlarqa dьjqanlar kəpləв kirə вaşladьlar.

KIJIF, 11 əprnl, Əprelnin вirinci kynlərida kəlxozdan cьqьş toqrьsьda ərizə вergən dьjqanlardan 300 tasi kəlxozlarqa qajtdьlar. Əkryg ьcraqomь malьja вəlymi və kəlxoz sajuzqa 7 kyn icidə əz rajonlarьda hykymət və fьrqanьn kəlxozlarqa qulajlьq вeriş toqrьsьdaqь caralarьnь əməlgə aşьrьşqa təklif qьldь.

SAMARA, 12 əprel. Kəznetsk əkrygidə kəlxozlardan cьqьşlar toxtalьв kəlxozlarqa kəpləв kirişlər вaşlandь.

EVANOVO - VAZNESENSK, 12 əprel. Kəlxozlarqa qulajlьq toqrьsьda mərkəzqomnьn qararь Istəlin maqalasь вasьlqan gəzitələr вə'zi əkryglərdə qoçumca tьraz вilən cьqdь. Jaraslav rajonьda dьjqanlar hyççətlərini qol вilən jazьв alьв qoşnь qьşlaqlarqa juвarьв turadьlar. Dьjqanlarnьn kəlxozqa kirişləri kəpəjdi.

BAKU, 13 əprel. Kəlxozlarnь kycəjtiş toqrьsьda dьjqanlar arasьda raqвat aşdь. Gəncə əkrygidə 4000 tə xoçalьq kəlxozlarqa qajtьв kirdi.

Qazaqьstan kəcmənci rajonlarьdaqь kəlxozlar tarqatьldь

ALMATA, 12 əprel. Sonqь ajlarda Qazaqьstannьn kəcmənci və jarьm kəcmənci rajonlarьda kəlxoz hərəkəti adatdan taşqarь əsiв ketdi. Fьrqanьn ylkə qomьtasь kəllektitləştirişnin вundaj syr'ətigə ьhtьjat вilən qaraв kəp kəlxozlarnьn mə'myrijətli jol вilən tyzilgəni və kəcmənci rajonlarda kəlxozlarnьn вundaj tezlik вilən tyzilişi ycyn həli zəminlər joqlьqьnь anьqladь. Şunьn ycyn ylkə qomьtasь kəcmənci rajonlardaqь вarca kəlxozlarnь tarqatьşqa qarar вerdi.

Azərвajçanda sofxoz qurulьşь

BAKU, 11 əprel. Zəqafqazьja gəsplanь 30-31-ncь jьlda Azərвaiçanda sofxos qurulьşь ycyn 62 milijən som kəntrəl sanaqь вelgilədi. Bu maвlaq ilgərigi jьllarda вerigən aqcalardan 10 mərtə artьqdьr. Bu maвlaq keləçək jьlda 140 min hektər jə'nii çymhyrijətnin həmmə ekinlik jeridən 12 prəsəntini sofxozlarqa etkəziş ycyn sərflənsin. Qalla tresti Zakatal əkrygidə 35 min hektər jerdə kəttə вir qalla sofxozь tyzişgə razь вoldь. Sofxoz qurqaqcьlьqqa cidəjturqan ekinlər ekiв 30-31-nci jьlda 2300 sentner qalla вeriş lazьm. Bu safxoz qurqaqcьlьqqa cidəjturqan ekinlər ekəturqanen kəttə sofxoz вoladь.

Kəmsəməl dyryst iştirək qьlmajdь

MƏSKƏV, 12 əprel. VLKSM Mərkəzqomnьn sərkətiвi Kəsərəinin ьmzasь вilən вarca kəmsəməl təşkilatlarqa qujьdaqь вujruq juвarьldь:

VLKSM mərkəzqomь kəlxoz cьlьq quruş ьşьda kərilgən kəmciliklərni вərtərəf qьlьşda kəmsəməl təşkilatlarь jetərlik qatnaşmaqanьnь kərsətədi. Mərkəzqom вarca kəmsəməl matвuatьnьn dьqqatьnь kəmciliklərni вitiriş, вu toqrьda əjiвdarlarnь tapiş həmdə fьrqanьn вəlşevikcə jol-joruqьnь əməlgə qojьşqa qaratadь.

Kəlxoz və sofxoz əppərətləri həm tazalanaçaq

MƏSKƏV, 11 əprel. Məhəllərdən soravlar kelə вaşlaqanь munasaвatь вilən, SSSR işci-dьjqan xalq nəzarəti aldьdaqь şora əppərətini tazalaş mərkəzii kəmisijəsi, вaşqa qujь şora əppəretlərigə oxşaş, sofxoz və kəlxoz əppərətlərnin həm tazalaş mymkin вolqanьnь вildirdi.

Mərkəzdə Orta Asьja məsələləri

Cьrcьq вьnakarliginin ahvalь

MƏSKƏV, 11 əprel. Cьrcьq azot zavodьnьn вьnakarligi məs'ələsi toqrьsьda TASS muxвьrь вilən qьlqan musahaвasьda вytyn ьttьfaq kimija sanaatь planь ьqьsad вaşqarqasьnьn вaşlьqь Fin qujьdaqь mə'lymatnь вerdi.

Bytyn ьttьfaq kimija sanaatь Cьrcьq вьnakarliginin texnikii ьqtьsadьь asaslarь toqrьsьdaqь işlərni tygətdi. Kimija sanaatьnьn maxsus kəmisijəsi məhəldə вьnakarliknin asasьь məs'ələlərini tekşiriş və məhəllii teşkilatlar вilən texnikii-ьqtьsadьь nətiçələr cьqarь ycyn 12-nci əpreldə Orta Asьjaqa çenəjdi. azot zavodьnьn jasalьşьnь dьqqatьв tekşirigəndən kejin, azot zavodьnьn jasalaturqan çajь qatьь rəvişdə вelgilənəçək.

MƏSKƏV, 12 əprel. Bytyn ьttьfaq kimija sanaatь Cьrcьq azot zavoqьnьn tadqьqat işlərini tygətiş ycyn ilgərigi вerilgəa 400 min som ystigə taqьn вu jьl 500 min som вerişgə qarar cь-

Başqarmadan

Sanaat işxanalarьqa rəhвərlik toqrьsьdaqь VKP(в) mərkəzqomьnьn qararь, telergəfnin əjвi вilən tygəl alьnmaqanьdan, gəzitəmiznin вu sanьda вasьlmadь. Gəzitəmiznin ertəgi sanьda qararnьn həmməsi вasьlьв cьqaçaq.

Şvernik—UTsSPS'nin вirnci sekritəri

MƏSKƏV, 11 əprel. VTsSPS prezidijymi SSSR xalq xoçalьqь alьь şorasь rəjisigə orunвasar вelgilənişi ycyn Dagadьnь VTsSPS nin вirinci sekritərligi vəzifəsidən вoşatьşqa qarar вerdi VTsSPS nin вirinci sekritərlik vəzifəsi Şvernikgə tapşьrьldь.

ئوزبېكستان ك. پ. (ب) مەركەزى كونترول كەمىسسىيەسىنىڭ 4 نچى پلېنومى

1930 نچى يىل 20 نچى ئەپرېلدە ئوزبېكستان ك. پ. (ب) مەركەزى كونترول كەمىسسىيەسىنىڭ نەۋبەتدەگى پلېن چاقىرىلادى.

كۈن تەرتىبى:

1. ئوزبېكستان فرقا تەشكىلاتلارىنى تازالاشىيەكونى (ماعروزەچى ئورتاق بالتابايف).

2. يەڭى خوجالىق وەزىفەلەرى مۇناسەباتى بىلەن كونترول كەمىسسىيەسى وە ئىشچى دىھقان نەزارەتلەرىنىڭ نەۋبەتدەگى وەزىفەلەرى.

ئوشبو بىلدىرىشدان باشقا، ئوز حسابلارىدا مەركەزى كونترول كەمىسسىيەسىنىڭ ئاعزالارى بولغان بارچا ئوكروگ كونترول كەمىسسىيەلەرى وە فرقا رەئىسلەرى، مەركەزى كونترول كەمىسسىيەسىنىڭ ئاعزالارىغا پلېنوم توغرىسىدا خاباو بېرىب مەزكورلەرنىڭ يېتب كېلىشلەرىنى تەئمىن ئېتسىنلەر.

ئوزبېكستان ك. پ. (ب) مەركەزى كونترول كەمىسسىيەسى

رەئىسى: بالتابايف.

ƏZKOMFЬRQA MƏRKƏZQOMЬNЬŊ, TAŞƏKRYG FЬRQOMЬ daqladь jyzəsidən cьqarqan QARARЬ

تاشكەنت تەشكیلاتی، ئیكن پلانلارنی مۇشتۇمزور حەولسەگەچە یپتكزوۋ ئیشلەرینی سرە قاندارلق بولماغان بر حالدا ئوتكەزگەن، بەترەك - كەمباغال وە ئورتا دیهقان عامماسینی شۇ وەزیفەلەرنی بەجەرش ئاترافیدا یپتەرلك دەرەجەدە ئویوشدرماغان؛ بای-مۇشتۇمزور عونسورلارغا جاماعات تەئسیرینی هەم یپتەرلك دەرەجەدە ئویوشدرلماغان. مەركەزقوم ئوكروگ فرقومیغا، بۇ یولداغی ئیشلەرنی یاخشیلاشنی تەكلیف قلادی.

taşkənt fьrqa təşkilati kolxozcьlьq işidə roj bergən xatalarnь, tanqьd və øz-øzni tanqьd otь astьda tyzətişni tə,min qьldь

1. كولخوزچیلق قورۇلیشنىڭ دەستلەبكی یەكۇنی، كولخوزلاشدیرش مۇناسباتی بیلەن وە ئیكن كەمپەنیەسنىڭ باریشیدا سادر بولغان خاتالارنی تۈزەتش توغریسیدا تاشكەنت ئوكرۇگفرقومنىڭ داقلادینی ئیشتب، مەركەزقوم ئیجرائیا بیۇراسی قۇیداغیلارنی تەئكیدلەیدی:

ئا) ئوزكومفرقا تاشكەنت ئوكرۇگ فرقومنىڭ یپتنچی پلینومی، 1930 نچی یلدە ئوكرۇگنی یاپپاسیغا كولخوزلاش توغریسیدا قارار چیقارغان چاغیدا، ئوكرۇگنىڭ ئیجتیماعی-ئیقتیسادی شارایتینی وە دیهقانلار ئاساسی عامماسینىڭ كولخوزلاشوغا قایسی دەرەجەدە تاییار بولغانینی یپتەرلك حسابغا ئالمادی؛ شۇ بیلەن سیاسی خاتاغا یول قویدی.

ب) ئوكرۇگنی كولخوزلاش ئیشلەری ئوتكزلگەن چاغدا خاتالقلار سادر بولدی وە فرقا یولی بۇزۇلدی، چۇنانچی: مەئمۇری تەدبیرلەر وە مەجبورییەتلەر (كولخوزغا كرمەگەن دیهقانلارنی یەردەن، سۇۋدەن، كەمچن ماللاردان ماحرۇم قیلامز، دیب قورقتشلار وە غایرلار) ۋاقع بولدی.

ۋ) مۇشتۇمزورنىڭ سنف بولب یاشاۋینی تۈگەتش وەزیفەسی بەترەك وە كەمباغال عامماسی تاماندان كولخوزلار فایداسیغا كوتەرلگەن فاععالیات ئارقاسیدا ۋۇجودگە چقغان یاپپاسیغا كولخوزلاشۇدان كەلب چیقاتۇرغان بر نەتیجە دیب تەعبیر قیلنماسدان، مۇستاقیل، عەلاحدە بر ۋەزیفە، دیب تەعبیر قیلنغان. مۇشتۇمزورلقنی بتیرش، ئوكرۇگ رەهبەرلك ئیدارالارنىڭ یول-یورۇقلاری بوینچا یاپپاسیغا كولخوزلاشوچی رایونلاردا ئیمەس، بەلكی ئوكرۇگنىڭ قالاق رایونلاریدا هەم ئوتكەزلدی. مۇشتۇمزورلقنی بتیرو ئیشلەرینىڭ بۇ خیلدا ئوتكەزیلیشی، فرقا یولینىڭ كوبگینە تاماندان، شۇ جۇملەدەن ئورتا دیهقانغا نسبەتەن بۇزۇلیشیغا سەبەب بولدی. مۇشتۇمزورلقنی بیتیرش مەسئەلەسیدە سادر بولغان خاتالارنی تۈزەتش یۈزەسیدەن ئوز كومفرقا مەركەزقومی 9 نچی ئەپریل كۈنی قاتعی دیریكتیف بیرگەن وە تاشئوكرۇگفرقومنىڭ 14 نچی فیورالدەگی داقلادی یۈزەسیدەن ماخسوس قارار چیقارغان بولسا-دا، بۇ خاتالار ئوز واقتیدا وە یپتەرلك دەرەجەدە تۈزەتلمەدی.

گ) ئوز كومفرقا مەركەزقومی كولخوزلاشو بابیداغی یۇتقلارنی مۇستەحكەملەش، كولخوزلاشونی سپكن سۇرعەتلەر بیلەن ئالب بارش زەرورلگی، كولخوزغا كرش وە كولخوزچیلق قۇرلیشینىڭ شەكللەرینی تانلاش ئختیاری بولغانینی دیهقان عامماسیغا كەڭ رەۋشدە تۇشندیرش توغریسیدا بر قانچا یول-یورۇقلار بیردی. كولخوزچیلق ئیشیدە سادر بولغان بارچا خاتالارنی قاتعیان تۈزەتش زەرورلگی توغریسیدا كسكن دیریكتیفلەر (یول-یورۇقلار) بیردی. بیراق شۇندەی بولسادا، ئوكرۇگفرقومی خاتالارنی حەددەن تاشقاری سپكن وە یۇمشاق تۇرب تۈزەتب كەلدی؛ فرقا یولینی بۇزغان وە ئوز خاتالارینی بوینیغا ئالماغان خادملارنی یپتەرلك كەسكنلك بیلەن مەسئۇلیەتكە تارتمادی.

د) ئوكرۇگفرقوم بیۇراسی، ئوتكەزلگەن ئیشنىڭ یەكونینی توپلاب، 18 نچی مارت كۈنی قارار چیقاردی. بۇ قاراردا، ئوكرۇگدەگی ئاحۋال سرە قانیقارلق بولماغان بر رەۋشدە قەتعیەتسزلك بیلەن، بر قانچا مەسئەلەلەر یۈزەسیدەن یاڭلش وە ناتوغری یوسۇندە تەحلیل ئیتلگەن؛ قیلنغان ئیشلەرگە باها هەم ئوشە رەۋشدە بیرلگەن. مەركەزقوم ئاینقسا شۇ نەرسەنی كورسەتب ئوتەدی، كی ئوكرۇگ فرقومینىڭ بۇ قاراریدا مەركەزقوم قارارلاریغا مۇۋافق رەۋشدە مۇشتۇمزور وە بای عونسورلەرینی چەكلەش یولیدا بۇندان كیین هەم ئیشلەش زەرورلگی حەقیدە یول-یوروق بیرمەگەن. حالبوكی بۇ نەرسە ئوكرۇگ قشلاق خوجالغیدەگی عامماۋی رەۋشدە كولخوزلاشوۋی ئوچۇن حاقیقی زەمین تۇغدیرە تۇرغان بر ئیشدر.

2. تاشكەنت ئوكرۇگ فرقومی 8 نچی پلینومنىڭ قارارلاری توغری ئیكەنینی كورسەتش بیلەن برگە، مەركەزقوم ئیجرائیا بیۇراسی مەزكور قارارلارنی ماعقۇللایدی. بۇ قارارلار، سادر بولغان خاتالارنی ئوز-ئوزنی تانقید ئاساسیدا تۈزەتشگە قاراب بۇرلیش توغدیرادی؛ ئوكرۇگ فرقا تەشكیلاتینىڭ كۆچ وە دیققاتینی كولخوزلار وە یەككە كەمباغال - ئورتا دیهقان خوجالقلاریداغی ئیكن پلانلارینی بەجەرۇ، كولخوزلاشدیرش بابیدا قولغا كرگەن یۇتقلارنی مۇستەحكەملەۋ وە مۇشتۇمزورنىڭ كشی كۆچیدەن فایدالانش یولیداغی حەرەكەتینی چەكلەو ئیشلەرینی كۆچەیتیرشگە قاراتادی. مەركەزقوم ئیجرائیا بیۇراسی ئوكرۇگ فرقومیغا تەشكیلاتنىڭ بۇتۇن دیققات وە كۆچینی، مەزكور قارارلارنىڭ كەسكن رەۋشدە ئوتكەزیلیشینی تەئمین قیلش مەسئەلەسی ئوستیگە توپلاشنی تەكلیف قلادی. مەركەزقوم پلینومنىڭ تاشكەنت تەشكیلاتیداغی رەهبەرلكنی كۆچەیتیرش وە ئوز ئیشیدە فرقا یولینىڭ بۇزلیشیغا یول قویغان ئوكرۇگفرقوم ئاعزالارینی مەسئۇلیەتكە تارتش توغریسیداغی قارارینی ماعقوللایدی.

شۇ بیلەن برگە مەركەزقوم ئیجرائیا بیۇراسی مەركەزی تەشكیلاتلارنی (ئوز پاختا سایوز، قشلاق خوجالق بانكەسی، سایوزلار سایوزی وە باشقالارنی)، ئوكرۇگفرقوم 8 نچی پلینومنىڭ قارارلارینی ئوتكەزش یولیدا تاشكەنت ئوكرۇگگە حاقیقی یاردام بیرشگە مەجبور قیلادی.

3. ئیكن پلانلاری، ئاینقسا پاختا پلانینی تولا بەجەرش ماقسادی بیلەن مەركەزقوم ئیجرائیا بیۇراسی تاشكەنت ئوكرۇگ فرقومیغا قۇیداغیلارنی تەكلیف قلادی:

ئا) كولخوزلارداغی خوجالق وە ئیستحسالات (ئیشلەب چیقارش) ئیشلەری هەممەدە سیاسی ئیشلەر هەر جیهەتدەن مەحكەملەنسن؛ بر قانچا مەحەللی تەشكیلاتلارنىڭ كولخوزلاردا بەترەك - كەمباغال گروهلەرینی ئویوشدیرش مەسئەلەسیدەگی حەرەكەتسزلكلەرگە نهایە بیرلسن؛ كولخوزلاردا مەحنەتنىڭ توغری ئویوشدیرلوۋینی، برگەدەلەر وە كولخوزلار ئورتاسیدا سوسیالزم مۇسابقالارینىڭ وە زاربدارلقنىڭ كەڭ مقیاسدا ئوتكەزیلیشینی تەئمین قیلش لازم.

ب) ئایرم مەحەللی تەشكیلاتلارنىڭ یەككە كەمباغال - ئورتا دیهقان خوجالقلاریغا ئیعتیبار قلماۋ قیریشلاری قاتعیان بیتیرلسن. شۇ جۇملەدەن مەركەزقوم، قشلاق خوجالق بانكەسینىڭ مەبلەغلەرینی قارزئالوچینىڭ ئوزیگەچە (ئاینقسا یەككە خوجالقلارغا) یپتكزب بیرو ئیشلەرینىڭ سرە قانیقارلق بولماغانینی كورسەتەدی، شۇ بیلەن ئوكرۇگ فرقومیغا، كریدیت پلانلارینی تولا رەۋشدە عەمەلگە ئاشیرش ئوچۇن ئیلك ئاشیغیچ چارالار كورشنی تەكلیف قلادی.

ۋ) تاشكەنت تەشكیلاتی، ئیكن پلانلارینی مۇشتۇمزور حەولسەگەچە یپتكزو ئیشلەرینی سرە قانیقارلق بولماغان بر حالدا ئوتكەزگەن؛ بەترەك - كەمباغال وە ئورتا دیهقان عامماسینی شۇ وەزیفەلەرنی بەجەرش ئاترافیدا یپتەرلی دەرەجەدە ئویوشدرماغان؛ بای-مۇشتۇمزور عونسورلاریغا جاماعات تەئسیرینی هەم یپتەرلك دەرەجەدە ئویوشدرلماغان. مەركەزقوم ئوكرۇگ فرقومیغا، بۇ یولداغی ئیشلەرنی یاخشیلاشنی تەكلیف قلادی.

گ) تەشكیلاتنىڭ دیهقانلارنی مەیدە ئارق چقارش ئوچۇن خەشەرگە تارتش ئیشینی یپتەرلك دەرەجەدە ئوتكەزمەگەنینی كورسەتش بیلەن برگە، ئوكرۇگفرقومیغا، ئیكن كەمپەنیەسی قیزیغان چاغدا قالغان واقتدان فایدالانب، مەیدە ئارق وە ئارقچالار چقارش ئیشینی مۇمكن قادار تیزلەتشنی تەكلیف قلنسن.

د) تاشكەنت ئوكرۇگفرقومنىڭ دیققاتینی، پلاننی پاختادان باشقا ئیكنلەرنی سقب چقارش وە خوجالقلار ئیچیدەگی تاشلاندق یپرلەرنی تولاراق ئیشلەتش یولی بیلەن تولا رەۋشدە بەجەرش زەرورلگیگە قاراتلسن.

ی) كولخوزلاردا پاختاكارلك كوپرەك ئورن توتقانی ئوچۇن (كولخوزلارغا كرگەن بر خوجالقغا ئورتا حساب بیلەن 2 هیكتەردەن ئاشق پاختاكار یپر توغری كەلەدی)، تاشكەنت ئوكرۇگفرقومیغا كولخوزلارداغی پاختاكار یپرلەرنی حاققاتان ئیكش وە تیگشنچە ئیشلەتش ئوچۇن بر قانچا چارالار ئیشلەب چقش وە كولخوزلارنی ئیشچی كۆچی بیلەن تەئمین قیلش ئوچۇن چارا كورش تەكلیف قلنادی.

ژ) تاشكەنت ئوكرۇگفرقومیغا بوتون شەرتلەنگەن مایداننىڭ حاققاتان ئیكلگەنینی وە پاختانی كیپندەن تیگشنچە ئیشلەشنی پوختا وە ئوز واقتیدا تیكشیرش خۇسوسیدا مەركەزقوم تاماندان 29 نچی مارتدا بیرلگەن دیریكتیفنىڭ بەجەرلیشینی تەئمین ئیتش تەكلیف قیلنسن.

4. پیللەنی شەرتلەش سۇرعەتی پەست بولغانینی وە توت كوچەتزارلاری قانیقارلق دەرەجەدە ئوتقازلماغانینی كورسەتش بیلەن برگە مەركەزقوم ئوكرۇگفرقومی، بیلگەلەنگەن پلانلارنىڭ تولا بەجەرلیشی ئوچۇن ئاشیغیچ چارالار كورشگە مەجبور قیلادی.

5. تاشكەنت ئوكرۇگفرقومیغا، ئوز كومفرقا مەركەزقومنىڭ وە ئوكرۇگفرقوم 8 نچی پلینومنىڭ قارارلاریغا فرقا تەشكیلاتینىڭ كیلب یەتمەگەن ئیشلارییدا ئیشلەشینی تەكلیف قلنسن.

6. تاشكەنت ئوكرۇگیدەگی كولیكتیف روزغارلار پاختاكارلقگە كەتتە ئورن (ئوكرۇگفرقوم ماعلۇماتلاری بوینچا قاریب 70 پرەسەنت) ئالغانی هەممە بۇ ئوكرۇگدەگی كولخوزلاردا شەرتلەنگەن پاختانىڭ پرەسەنت مقداری باشقا ئوكرۇگلەرگە قاراغاندا ئەنچە كوب بولغانی ئوچۇن، مەركەزی ئیكن كومسیەسیگە، بۇندەن سوڭ پول بیرشدە وە باشقا خوجالق چارالارینی ئوتكەزشدە، تاشكەنت ئوكرۇگینىڭ ئحتیاجلارینی تولاراق قاندیرش ئایرم رەۋشدە حسابغا ئالش تەكلیف قلنادی.

7. ئوز پاختا سایوزغا وە تاشكەنت ئوكرۇگفرقومیغا، تاشكەنت ئوكرۇگ پاختا سایوزینی، شۇ جۇملەدەن ئوكرۇگ پاختا سایوز قاشیداغی كولخوز سەكسیەسینی، رەهبەرلك وە ماخسوس خادملار بیلەن تیزرەك تەئمین قیلش، ئاینقسا ئۇلارنی مەحەللەردە تەشكیل قیلش زەرور؛ بوتون دیققاتنی ئیلك برنچی نەوبەتدە رایون تەشكیلاتلاری ئوچۇن كشی تاپب بیرشگە قاراتش تەكلیف قلنسن.

8. تاشكەنت تەشكیلاتینىڭ مال ئاوقاتی وە ئیش حایوانی یۈزەسیدەن قیلغان ئیلتیماسینی قاراش تیگشلی ئیدارەلەرگە تاپشرلسن.

ئوز كومفرقا مەركەزقومی.

Ekin cəbhəsidə

دەرەكلەر

بویرۇققا تیرس قارایدیلار

ئیپەكچلك كوپیرەتسیەسی، پیللەنىڭ شەرتلەنشنی 1 نچی ئەپریلگەچە تاماملاش توغریسیدا مەركەزی ئیكن كومسیەسی تەرەفیدەن بیرلگەن قاتعی تەكلیفنی بەجەرمەدی. ئۇنچا هەم مۇكەممەل بولماغان ماعلۇماتلارغا قاراغاندا، ئوزبەكستاندا 1 نچی ئەپریلگەچە شەرتلەش پلانی فاقات 82,3 پرەسەنت بەجەرلدی. شۇنی ئیتب ئوتەیلك كم، ئیپەكچلك كوپیرەتسیەسیگە پلاننىڭ ئیجراسی ئوچۇن بۇندان ئیلگەری هەم برنیچە بار مۇهلەت بیرلگەن ئیدی.

ئوز ۋەزیفەسینی تولا ئیجرا قلغان بیردەن - بر ئوكرۇگ بولسا، ئۇ هەم قوقاندر. قوقان ئوكرۇگی 30 نچی مارتغاچا پلاننىڭ 103 پرەسەنتی مقداریدا شەرتلەدی. قاشقاداریا ئوكرۇگی 90 پرەسەنت، فارغانا وە ئەندیجان ئوكرۇگلەری 85 پرەسەنتدەن، خارازم-95، قاشقا داریا-90، سۇرخان داریا - 73، بۇخارا - 70 وە زەرەفشان - 65 پرەسەنت بەجەردیلەر. تاشكەنت ئوكرۇگی ئیسە، هەممەلەرینىڭ كەینیدەن سۇدرەلب كیلە یاتر. ئۇ، 1 نچی ئەپریلگەچە پلاننىڭ ئەتگی 55 پرەسەنتگە یپتە ئالدی.

بر قانچا ئوكرۇگلەردە، ئوزگوسترو كەنتورلەری بیلەن حازرغا داۋور ئیش شەرتنامالاری تۈزلمەدی. بۇنغا یپتەرلك دەرەجەدە پوختا پكەرشرشلەرنىڭ یوقلغی سەبەبدر. شۇندای قیلب، شەرتنامە تۈزشگە ئیندیگنە كرشلە یاتر.

پیللە قورتش جایلاری ئوچۇن سەرمایا مەسئەلەسی هەلی هەم قاتعی حەل قیلنغان یوق. 200 مڭ سومغا یاقن پول یپتشمەسدەن تۇربدی. بۇ سەرمایانىڭ قایسی مەنبەعدەن تاپیلیشی هەم ماعلۇم ئیمەس.

بۇندای پارۋاسزلققا ئارتق چیك قویلسن.

ئەندیجان، 6 ئەپریل (ئوزمۇخبر) مەركەزی ئیكن كومسیەسینىڭ قارارغا مۇۋافق، قشلاق خوجالق بانكەسی ئوكرۇگكە ئیش حایوانی ئالش ئوچۇن 400 مڭ سوم كریدیت تاپشرورو لازم ئیدی (ئیلگەری بۇنی مالنىڭ ئوزی بیلەن بیرش مولجەللەنگەن ئیدی). ئوكرۇگ بۇ پوللەرنی هەلگەچە ئالمادی. ئیش حایوانلارینی تاییارلاب بیرشی لازم بولغان ئوزبیك چارۋاچلق سایوزی بۇ ۋەزیفەنی عوهدەسیدەن چقمادی. پوللر یاقن ئارادا ئوكرۇگ قولیغا تیككندە، ئیش حایوانینی جاینىڭ ئوزیدا وە ئارتقچا حایوانی بولغان ئوش رایوندا تاپارلاب، كولخوزلاردا سیزلگەن ئحتیاجنی بر دەرەجە كەمەیتیرش مۇمكن بولار ئیدی.

قۇرتلارنىڭ ئازوقاسیغا ئەتبار بوش.

تاشكەنت ئوكرۇگی باغاوات رایونیدا توت دارەختلارینىڭ حسابی رەسمی رەۋشدەگینە ئوتكەزلب، ئۇلارنىڭ یاشی نەزەرگە ئالنمادی وە بونىڭ نەتیجەسیدە رایوننىڭ ئانق پیم زەپەسلەری مەعلۇم بولماسدان قالدی.

رایوندا هەممەسی بولب تاخمینان 78 مڭ توت دارەختی حسابغا ئالندی. بۇ دارەختلارنی 4-5 یاشدا فەرز ئیتسەك، ئیلك كەمی 5-6 مڭ قۇتی قۇرت ئوروغینی باقش مۇمكن بولار ئیدی. رایون پلانیغا مۇۋافق، 1,900 قۇتی ئوروغ تارقاتلماقچی. دیمەك، توت دارەختلاریدان بر قسمینىڭ فایدالانمای قالشی ئحتمال.

شەرتنامالار هەر بر قۇتی ئوروغدان بریارم پوت پیللە تاپشرش حسابیدان تۈزلمەكدە. حالبوكی، قۇرت باقشنی توغری یولغا قویغاندا، هەر قۇتیدان ئالتنا ئوزغان پیللە حاسلنی 2 یارم-3 پوتغا یپتكزش مومكن. رایوندا قۇرت باقش تیهنیكەسینی كوتەرش یولیدا هەم یپتەرلك ئیش یوق. قشلاقلاردا تۈزلگەن ئیپەكچلك توگەرەكلەری رەهبەرلەرینىڭ یوقلغیدان تارقالب كیتە یاتر.

رایوندا بۇ یل توت چەكەلەكزاری ئوچۇن باری-یوغی 4 هیكتەر یپر ئیجرەتلدی. بۇ مقدار موتلاقا یپتەرلك ئیمەس.

ئەندیجان پیللەچیلگی ئاقساب بارا یاتر

ئەندیجان (ئوز مۇخبر) ئەندیجان ئوكرۇگی پیللەنی شەرتلەشدە ئیلگ كەینگی جایدا تۇربدی.

قوی ئیپەكچلك شركەتلەری شەرتلەش كەرتچكەلەری بیلەن بر واقت تەئمین ئیتلمەدیلەر. شۇ سەبەبدەن بەعزی رایونلاردا پیللە شەرتلەش هەم تیزختاتلب، كەرتچكەلەر ئارقاسیدان قوشنی فارغانا ئوكرۇگگە ماخسوس كشینی یوبارشغا توغری كەلدی.

ئەندیجان ئوكرۇگیدە شەرتلەنەتورغان پیللە پلانی ئوتكەن یلغا قاراغاندا 17 پرەسەنت ئاشرلدی. بۇ پلاننی بەجەرش بیلەنگینە قالمای، ئاشرب هەم یوبارشغا قولای شارایت یۈز بیرب ئوترسا-دا، ئوكرۇگ ئیپەكچلك سایوزیداغی خادملار ئۇلارنی جۇدە بوشانغ ئوتب، كەمپەنیەنىڭ قاناعاتسز سۇرعەتی فاقات ئۇزلەرینىڭ ئیشگە مەلەكەسزلكلەریدەن كەلگەننی تۇشونمەیلەر.

ئوكرۇگ ئیپەكچلك سایوزی رایون وە قشلاقلار بیلەن هیچ عالاقا باغلاغان ئیمەس، ئوكرۇگ ئیپەكچلك سایوزینىڭ ئیكسپیر ئینسترۇكتورلاری ئوز تەعینلەرینگە ماس كیلمەگەنلەری كەبی، ئختصاسلاری هەم جۇدە پەست

شەرتلەشنىڭ عەمەلی تاماندا ئوتیلدی

غاللا مەركەزی شالینی شەرتلەشگە تاییارلانب بولدی. بۇ ئیشگە یاقن كۈنلەردە كرشلەجەك.

شەرتلەۋ بونەك، بونەكسز وە مەجبوری تەرتیبدە ئوتكەزیلەجەك، بونەك بیلەن كەمباغال خوجالقلار، بونەكسز - ئورتا حال خوجالقلار وە مەجبوری تەرتیبدە - بای وە مۇشتۇمزور خوجالقلار شەرتلەنەدی.

بونەك بیلەن شەرتلەنگەن شالی ئیكنلەری 56 مڭ هیكتەر بولادی. بۇلاردان: تاشكەنت ئوكرۇگیدە - 24 مڭ هیكتەر، سامارقاندیدا-13 مڭ، سۇرخان داریادا -3 یارم مڭ، ئەندیجاندا - 9900، فارغانادا - 2 مڭ وە خارازمدا - 3600 هیكتەر.

بونەكسز رەۋشدە 10980 هیكتەر شەرتلەنەدی. شۇ جۇملەدەن: تاشكەنت ئوكرۇگیدە - 4200 هیكتەر، سامارقاندیدا - 2040، سۇرخان داریادا - 200، ئەندیجاندا - 2300، فارغانادا - 1000 وە خارازمدا - 240 هیكتەر.

بای وە مۇشتۇمزور خوجالقلاری مەجبوری تەرتیبدە 17520 هیكتەر شەرتلەشلەری لازم. ئوكرۇگلەر بوینچا بۇ مقدار قویداغیچا تاقسملانادی: تاشكەنتدە - 6300 هیكتەر، سامارقاندیدا - 3060، سۇرخان داریادا - 300، ئەندیجاندا - 5700، فارغانادا - 1800 وە خارازمدا - 360 هیكتەر.

غاللا مەركەزی بونەك بیلەن شەرتلەش ئوچۇن 2071500 سوم یوبارادی. بۇ مابلاغ ئوكرۇگلەرگە تۈبەندەگیچە تەگیری كیلەدی: تاشكەنتگە 880 مڭ، سامارقاندغا - 481 مڭ، سۇرخان داریاغا - 129 مڭ، ئەندیجانغا - 336 مڭ، فارغاناغا - 74 مڭ وە خارازمغا 133200 سوم.

ئوروغلقنی تازالاش ئیشی هەم توگەمەكدە. ئوروغلقلار تاشكەنت ئوكروگگە 31 مڭ پوت، سامارقاند ئوكروگگە 29 مڭ پوت بیرلەدی.

مەیدە قۇرلشنىڭ ئول گور مەسلگی

ئیشچی قوللار یپتشمەیدی.

قوقان (ئوزمۇخبرمزدان) مەیدە قورلش ئیشلەری كەتتە خاوف ئاستیدا قالدی. بوتون جایلاردا ئیشچیلەر یپتشمەیدی. دیهقانلار دەلە ئیشلەری بیلەن مەشغول بولغانلاردان، حەشەر ئیشلەرینی ئویوشدیرش سوست.

ئوكرۇگ مەحنەت شوعبەسیدە ئیشسزلەر بولساهەم، مەحنەت شوعبەسی ئۇلارنی ئویوشدیرب، ئیشگە یوبارا ئالمایدی. شۇنىڭ ئارقاسیدا دیهقان ئاباددا بر یارم مڭ ئیشچی ئورنیغا ئازغینا كشی ئیشلەب تۇربدر.

قوقان سایدا 6 مڭ هیكتەر جایدا 3 مڭ ئیشچی بار، حالاس. مەیدە یرغون قورلشدا ئیشچیلەر بولماغاندان 10 تیخنیك ئیكی هەفتەدەن بویان بیكار قالدی. ئارقلارنی تازالاو فاقات 30 پرەسەنتكینە بەجەرلدی.

كولخوز یپرلەرینی ئوزلەشدیرش توگەل تەئمینلەنسن

فرقا، شورا حۆكومەتی، ئیشچیلەر ۋە قشلاق جاماعاتچیلغی، حازرغی پەیتدە ئۇلارنىڭ بوتون كۆچلەرینی ئیكن كەمپەنیەسینی بالشەۋیكلەرچە ئوتكەزش ئوچۇن سەفەربەرلك قیلاپاترلار. بۇ كەمپەنیە كولخوزلارغا قاتعی غالابا بیرشی كیرەك.

فرقا ۋە حۆكومەتنىڭ كەینگی قارارلاری (*) تاماندان، ئیكن كەمپەنیەسینی مۇۋافقیاتلی ئوتكەزش ئیشدە، كولخوزلارغا ئیلك زور یاردملار تەئمین قیلندی. بو مۇناسابات بیلەن كولخوزلار ۋە كولخوز ئیشچیلەرینىڭ كولخوز یپرلەرینی توگەل ئوزلەشدیرش ساحاسیداغی مەسئولیەتلەری یەنە هەم ئارتادی. كولخوزلاردا ئیكن پلانلارینی بەجەرش ئوچۇنگینە ئیمەس، حاتتا ئارتیغی بیلەن بەجەرش ئوچۇن هەم ئیمكان بار. بو ئیمكانلاردان، ئەلبەتتە، توگەل فایدالانش كیرەك.

كولخوزلار، بۇلار ئوچۇن خزمات قیلغوچی تەشكیلاتلار ۋە ئیشچیلەرنىڭ ئیكن پلانلارینی «ئوبیكتیف سەبەبلەر ئارقاسیدا» بەجەرش مۇمكن ئیمەس، دیگەن هیچبر قاندای باهانالاری ئیعتیبارغا ئالنماسلغی لازم. كولخوزلار ۋە ئۇلار ئوچۇن خزمات قیلوچیلار، ئیكن پلانلارینی توگەل ۋە ئوز ۋاقتیدا بەجەرشدەن هەممەدە بوتون كولخوز یپرلەرینی توگەل ۋە ئوز ۋاقتیدا ئوزلاشدیرشدا قاتتق مەسئول بولسنلار.

كولخوزلارنىڭ بوتون یپرلەرینی ئوزلاشدیرشلاری، ئۇلارغا ئیمكان بارچا كوب مقداردا پاختا ئیكش ۋە پاختانىڭ باشقا ئیكنلەر ئورتاسیداغی سالماغینی كەمدە 70 پرەسەنتكەچە كوتەرش یولی بوینچا بارشی كیرەك. شۇ بیلەن بر ۋاقتدا شەرتلەنگەن پاختا مایدانلارینىڭ حاقیقی ئیكش مایدانلاریغا مۇۋافقلغینی تیكشرشنی تەئمینلەش زەرور. ئوتكەن یلدا كولخوزلار تاماندان پاختا تاپشرش مەجبوریەتلەرینىڭ توگەل بەجەرلمەسلگیگە سەبەب بولغان بر عامل - شەرتلەنگەن پاختا مایدانلارینىڭ حاقیقی ئیكن مایدانلاریغا مۇۋافق بولماسلغی ئیدی. ئوتكەن یلداغی بو خاتانی كوزدە توتوش ۋە حاقیقی پاختا ئیكن مایدانینىڭ شەرتلەنگەن مایداندان كەم بولماسلغینی تەئمینلەش لازم.

بونی تەئمینلەش ئوچۇن، كولخوزلار تاماندان ئیكشگە تاییارلانغان ۋە ئیكیلە یاتغان پاختا مایدانلارینی تیكشرب چقش هەممەدە شەرتلەنگەن مایداننىڭ توگەل ئیكلشی تەئمینلەنمەگەن تاقدیردا زەرور چارالار كورش كیرەك.

قولمزدا بولغان ماتریاللار رایون ئیجرائیقوملاری وە پاختا كوپیرەتسیەسینىڭ بو ئیشگە ئەهەممیەت بیرمەگەنلەرینی كورسەتەدیلەر. بۇنىڭ نەتیجەسیدە بز جۇدە كوگلسز فەكتلەر كورب تۇرماقدامز. مەسەلەن، «ئوزبیكستان» كولخوزی پاختا ئیكش ئوچۇن 260 تاناب یپر شەرتلەگەن. حالبوكی، ئونىڭ حاقیقی پاختا مایدانی 10 تانابدان ئاشمایدی، «گوۋتاۋات» كولخوزیدا حاقیقی پاختا مایدانی 123 تاناپغینا بولشیغا قاراماسدان، بو كولخوز 208 تاناب شەرتلەگەن؛ «توروك ئایفر» كولخوزی 240 تاناب یپرگە ئیگە بولغانی حالدا، 284 تاناب شەرتلەگەن. بۇلار سامارقاند ئوكرۇگیدەگی كولخوزلارغینا بولب، بۇندای كولخوزلار ئەلبەتتە، باشقا ئوكروگلەردە هەم بولسا كیرەك. بو خاۋفنی یوقاتش ئوچۇن پاختا كوپیرەتسیەسی وە رایون ئیكن كومیسیەلەرینىڭ، پاختا ئیكشگە تاییارلانغان وە ئیكلمەكدە بولغان پاختا مایدانلاری ئوستیدەن عامماۋی كونترول یوزەگە چقارش بوینچا تیگشلی چارالار كورشلەری هەممەدە پاختا مایدانینی باشقا ئیكنلەر حسابیغا كیگەیتیرش یولیدا تەدبیرلەر قیلشلاری كیرەك.

بو تەدبیرلەر زەربدار تەرتیبدە ئوتكەزیلسن. بۇلارنی كیچكتیرش كوللیكتیفلەشنی بوزۇشغا یاردام قیلاجاق. یوقاریدا كورسەتلگەن تەدبیرلەرنی یوزەگە چقارش مەسئولیەتی، هەممەدەن بوروْن، كولخوزلار ئوچۇن خزمات قیلوچی ئاگرەنوملەر وە كولخوز رەئیسلەری ئوستیگە یوكلەنسن.

كولخوزلارنىڭ بوتون یپرلەرینی ئوزلاشدیرش ۋە پاختا مایدانلارینی كیگەیتیرش ۋزنوسینی بەجەرشلەری ئۇلارنىڭ دیهقانچیلق ئاسبابلاری ۋە تارتیش كۆچلەری بیلەن ئوز ۋاقتیدا تەئمین قیلنشلاریغا، بۇلاردان توغری فایدالانشلارغا، كولخوزلاردا مەحنەتنی یاخشی وە توزوك ئویوشدیرشغا هەممەدە ئۇلارنىڭ حایوان ئازیغی وە ماتلوبات ماللاری بیلەن تەئمینلەنشلەریگە باغلی بولاجاق. حازرغی ۋاقتدا، كولخوزلارمزدا بو شەرتلەر یپتەرلك، دیب ئیتب بولمایدی. كولخوزلارمزنىڭ جانلی ۋە جانسز ئاسباپلار، حایوان ئازیغی ۋە ماتلوبات ماللاری بیلەن تەئمینلەنشلەری كوب جایلاردا قاندقارلق ئیمەس. بۇلارنىڭ كوبنچەسیدە جانلی ۋە جانسز ئاسبابلاردان فایدالانشدا تەرتیب یوق، مەحنەت یاخشی ئویوشترلماغان. مەركەزی ئیكن كومسیەسینىڭ 6 نچی ئەپریلدە، «كولخوزلارنی تەشكیلی ۋە خوجالق جیهەتلەریدەن مۇستەحكەملەش چارالاری حاقیدا» چقارغان قاراری، یوقاریدا كورسەتلگەن كەمچیلكلەرنىڭ یوقاتیلیشینی ئەنچەگینە تەئمینلەیدی. براق، ئونىڭ تیز وە تیگشنچە عەمەلگە قویلیشی كیرەك.

شۇ بیلەن برگە، مەركەز ئیجراقومنىڭ كولخوزلارنی حایوان ئازیغی بیلەن تەئمینلەشنی كوچەیتیرش حاقیداغی قارارنىڭ خالق سەۋدە كومسەرلگی ۋە پاختا كوپیرەتسیەسی تاماندان دەرروْ بەجەرلیشی لازم. عەینی زاماندا ئایرم كولخوز ئاعزالاریدا بولغان ۋە شۇ ۋقتقاچا عومومیلەشترلمەگەن حایوان ئازیغی زەپەسلەرینی توپلاش ئیشینی هەم كوچەیتیرش زەرور. حایوان ئازیغی زەپەسلەرینی مۇۋافقیات بیلەن سەفەربەرلك قیلش ئوچۇن كولخوز سینتر تاماندان عومومیلەشتریلەتورغان حایوان ئازیغینىڭ یارم باهاسینی حازیردان ۋە یارمینی حاسلاتنی ییغب ئالغاندان سوڭ تولەش حاقیدا قارار قابول قیلندی. ئایرم رەۋشدە زەرور چاقلاردا، كولخوز ئاعزاسی تاماندان كولخوزغا تاپشرلغان حایوان ئازیغینىڭ باهاسینی یپردەنگە تولەش كیرەك. بو تەرتیب كولخوز ئیچیدە كوب زەپەس توپلاشغا ئیمكان بیرەجەك.

«هەر 5 - 4 كۈندەن كیین كولخوزلار دالالارینی بیپول هەیدەش ئوچۇن مۇشتومزور خوجالقلارینىڭ جانلی ۋە جانسز ئاسبابلاریدان فایدالانب» دیهقانچیلق ئاسبابلاری بولماغان كولخوزلارغا شاشلش یاردام كورسەتش كیرەك.

تارتیش كۆچلەری ۋە دیهقانچیلق ئاسبابلاری بیلەن یپتەرلك تەئمینلەنگەن كولخوزلار، شۇ ئاسبابلاری ۋە ئیش حایوانلاری ئاز بولغان كولخوزلارغا، ئیشلەب چقارش پلانلارینی بەجەرشدە یاردام قیلسنلار.

ماتلوبات كوپیرەتسیەسی، ئوزبیك پاختا سایوز ۋە غاللا سینتر بیلەن برگەدە، كولخوزلارنی ماتلوبات ماللاری بیلەن قارزغا تەئمینلەب تۇرۇشنی تەشكیل قیلسن. بـو ئیش كولخوزلارغا ئیكن پلانلارینی مۇۋافقیاتلی رەۋشدە بەجەرشكە ئەنگینە یاردام قیلاجاق.

كوپیرەتیف ۋە دەۋلەت تەشكیلاتلارینىڭ كولخوزلار ئوچۇن خزمات قیلشلارینی كوچەیتیرش بیلەن بر ۋاقتدا، كولخوزلار ئوزلاری هەم بوتون كۆچلەرینی ئیكن پلانینی بەجەرشگە یونەلترسنلەر. كولخوزلار مەحنەتنی تەشكیل قیلشدا ۋە جانلی، هەممەدە جانسز ئاسبابلاردان توغری فایدالانشغا عالاحیدە ئەهەممیەت بیرسنلەر.

بارچا فرقا، دەۋلەت، كوپیرەتیف ۋە كولخوز تەشكیلاتلاری، «بوتون دیققاتلارینی كولخوز قوریلشینىڭ خوجالق مەسئەلەلەریگە یونەلترسنلەر - بو ۋەزیفەنی حەل قیلش یولی شۇدر» - («كولخوزچی ئورتاقلارغا جاۋاب» - تی. ئیستالین) - بوتون دیققاتنی كولخوز حەرەكەتینىڭ خوجالق مەسئەلەلەری، بوتون كولخوز یپرلەرینی ئوزلاشدیرش ۋە پاختا پلانینی بەجەرش ئوستیدە توپلاش - بوكوننىڭ مەركەزی ۋەزیفەلەری شۇلاردر.

تی. بینیدیكتوف

(*) 7 نچی مارت تاریخلی «ئوزبیكستانسكایا پراۋدا» گەزیتەسیدە ئیعلان قیلنغان ۋ. ك. پ (ب). مەركەزقومنىڭ قارارینی ۋە شو گەزیتەنىڭ 10 نچی ئەپریلدەگی سانیدا «كولخوزلار ئوچۇن یینگیلكلەر حاقیدا» ئوزبیكستان مەركەز ئیجرائیقوم قارارینی هەممەدە «كولخوزلارنی تەشكیلی-خوجالق جیهەتلەریدەن مەحكەملەش چارالاری حاقیدا» مەركەزی ئیكن كومسیەسینىڭ قارارینی ئوقوڭز.

adəʙyat va san'at sahifasi

مەسكەۋ دىرام ئستۇدىيەسى قانداى ئاحۋالدا؟

مەسكەۋدە بر ئۆزبېك دىرام ئستۇدىيەسى بار. بۇنىڭ بارلىغىنى ئۆزبېكستان مىحنەتكەشلەرىنىڭ كوپى بىلمەسە ھەم-بىر ئازى بىلەدى. مەنە شۇنىڭ ھازىرغى ئاحۋالى بىلەن ئۆزبېكستان ئشچى-دېھقان مېحنەت-كەشلەرىنى ۋە گەزىتە ئوقوچىلارىنى بر ئاز تانىشدىرىب ئوتماقچىمەن:

بۇ ئستۇدىيەنىڭ ئاچىلغانىغا حازر 3 يىل بولدى. باشلانىشىنىڭ 1-2 نچى يىللارىدا ئۇنىڭ ئاحۋالى ياخشى بولماسا-ھەم حازر ئەنچە يولغا سالىندى ۋە تەشكىلات ھەم توگەرەكلەر تۆزىلىشى جەھەتدەن مۆكەممەللەندى. بۇندا 39 تەلەبە ئوقىيدى، بۇنىڭ 12 تەسى قىزلار. سوگرە: ياشلار يەچىيكەسى، پىراپكوم، قۆلۆب، قىرائاتخانا، لېنىن بۇرچەك-لەرى، «سەنعەت تاشقىنى» دىگەن ديۋارى گەزىتەلەرى باربولىب، مۆخبىرلار كۆرۆجوگى، باشقا ھەر خىل كۆرۆجوكلەر داۋام ئېتەدى ۋە قىرا-ئاتخاناسىغا «قىزل ئۆزبېكستان»، «شارق حاقىقاتى»، «يېر يۆزى» ۋە «مۆشتۇم» جورناللارى كېلىب تۇرادى. بۇلارنىڭ ھەممەسىگە ياشلار يەچىيكەسى ھەم پىرافكوم رەھبەرلىك قىلىب ئكېلە ياتر.

ئېھندى، ئشلەب چىقارش توغرە-سىدا كېلگەنىمزدە، ئۆل ئەنچە ئاقساق ئاحۋالدا. ئاقساقلىغىنى شۇندان بىلسە بولادى،كى بۇ ئستۇدىيە ئۆزبېكستان ئۆچۆن بر مەرتەبە ھەم گاستىرول بېرە ئالمادى. بۇ توغرىدا بر قانچا سەبەبلەر بار. ئوقوچىلار ئۆچۆن بىر قانچا ۋاقت ئەدەبى رەھبەر تاپىش قېيىن بولدى، بۇ يىل 3نچى نوبە-بردە ئورتاق بايىشوفنى تەرجىمان قىلىب يۆبارىدىلار. ئۆل ھەم جۇدە سۆستكار كېلىب، «مېتز» پېيىسە-سىنى 2 يارىم ئايدا زورغا تايىيارلاب بېردى؛ بۇ پېيىسە ئستۇدىيەگە «ئەتنگى» 600 سومغا تۆشدى. بۇنىڭ ئۆستىگە 3 مسرەع شعرىنى تەرجىمە قىلالماسدان مۆشتۇم جورنالىدان حازىرغاچا بەيت ئاختارىب يۆرگەننى قوشساق ئۇنىڭ رەھبەرلىكدەگى «مەھارەتى» ئەنچە ئاشكارا بولسا كېرەك. بۇندان ئش چىقماسلىغىنى بىلىب، 4 پەردەلىك «قان ھەم سۆۋ» پېيەسەسىنى باشقا كىشىگە 75 سوم بېرىب تەرجىمە قىلىب ئالىندى بۇندان باشقا كەمچىلىكلەردەن: كەتتە يىنىڭا ئالىب، ئوقش ئۆچۆن كچكىنەگىنە برنا بېرىلدى، بىر يىللىق خاراجات ئۆچۆن تاسدىق ئېتىلگەن 36 مىڭ سوم 30 مىڭ سومغا تۆشىرىلدى؛ تەلەبەلەرگە ھەر ئاي ئاۋقات، كىيىم-باش ئۆچۆن فاقات 35 سوم بېرىلەدى، شۇنىڭ ئۆچۆن تەلەبەلەر كوب ئاغىر ئاحۋال كېچىرەدىلەر؛ 2 يىلدان بېرى بالشوي تىياترىنى كورمەگەن تەلەبەلەر ھەم بار.

ئوقشىنىڭ 4نچى يىلىدا (30-31نچى يىل تەحسىل ۋاقتىدا) ئستۇدىيە ئۆز-بېكستاندا قالار ئېمىش، دىگەن مىش-مىش گەپلەر يۆرەدى؛ بۇ گەپ تەلە-بەلەرنى ئەنچە تەشۆشكە تۆشىرىب قويدى. بۇنىڭ راستىنى بىلمەك ئۆچۆن ئۆزبېكستان ماعارف كومى-سەرلىگى ھەم باش سەنعەت مۆدىرى ئورتاق بالادابروفكە بر نېچە مەر-تەبەلەب تىلىگرام بېرىلگەن بولسا-ھەم جاۋاب ئالىب بولمادى.

ئستۇدىيەنىڭ بۇندان باشقا ھەم ئەنچەگىنە كەمچىلىكلەرى بار بۇلارنى تېزرەك بىتىرلىشى كېرەك.

بۇ يىل ئستۇدىيە تەلەبەلەرى ئۆزبېكستاندا تىياتر سەحنەلەرىدە ئۆزلەرىنى كورسەتىش ئۆچۆن برقانچا تايىيارلىقلار كورىب تۆرماقدالار: «مېتز»، «ئېختىيارسز تەبىب»، «قان ھەم سۆۋ» پېيەسەلەرى تەلەبەلەر تامانىدان حازىرلانماقدا.

ئستۇدىيە ياش كۆچلەرىنىڭ قۆۋائى مەعنەۋىيەلەرىنى بۇندان ھەم يوقارىلاتماق ئۆچۆن بۇنغا ئالاقادار ئدارالارنىڭ ماددى ۋە مەعنەۋى يارداممى بېرىب تۆرشلارىنى ئېسلەرىگە سالىب ئوتامىز.

خابەردار.

KOLXOZNЬN BAHARЬ

تاڭدا

ئاسمان گويا بىردىڭىز،
كوكەكۆك. تولىب قارايدى.
ئالتون نەقش بولىب يۆلدۆز،
زەر ساچىنى تەرەيدى...

كۆمۆش ئاي ئەستە-ئەستە
ئۇفۇققا يانباشلايدى.
حايات ئۇيغانىب پەستدە،
قۇشلار كويلەى باشلايدى.

ھەر يان ئاپپاق ئىبەكدەن.
كويلەك كىيب ئالادى...
ھەر جان ئويب تەلەكدەن،
تاتلى زاۋقغا تالادى.

ئش تامان

بۇيۇك بىنا بىزەلگەن،
قاشىدا قىزل يالاۋ.
پولات ئاتلار تىزىلگەن
ھايقىرار ساچىب ئالاۋ.

ھەر تەرەفدەن كولخوزچى،
شو بىنا تامان ئاقار.
ساعات ئوتمەى ھەممەسى،
بىنىب كېلىب، توپلانار...

ئو، كىيك سارى قويغاندان،
دەبدەبە - لە نەرەكىتر،
بۇرقىب ئۆتۆن ئاغزىدان،
ئۇينات چىقار، قىتەر بىر...

بىرى كىتمەن بىرى بېل،
ئالىب جوناش ئالدىدا،
بىرى مىنىب نەرەكىتر،
ئاۋقات ئالار يانىغا...

گىنەۋلەر تالا تامان،
كوچەلەرنى تولدىرىب،
كويلەشىب، ئامان، ئامان...
ئستقباللنى گۆلدىرىب...

تالادا

بەخمەل تالا. ئىبەدى بالغىز،
مەخاملارنى ئوچرەتمەس...
كۆلگەن لالا. ھەممە كولخوز،
فەرياد ئارىنى تنگلەتمەس.

بو يىل باھار يەنە بەگى،
بەگى تونلەر كىيگەندىر.
گەلە - گەلە نەرەكىترنى
ئۆز قويمىدا كورگەندىر.

قۇياش ئاغلار چوققىسىدان،
ئاشىب نۆرلەر ساچادى.
يالتىرانىب كېنەەلەرنى،
نۆرغۇن كوكرەك ئاچادى.

ئۆزىن - ئۆزىن قۇلاچ يازىب
يېرنىڭ چاپا باشلايدى.
ئورسۆن نەكە بىبرو باغرىغا،
يەگى دانلار تاشلايدى.

نەرەكتىرلەر ئۆرىب جاۋلان،
ھەر تامانى يۆزەدى.
يېرنىڭ كوكسى بولىب ۋايران،
قىلدىرەكلەر ئىزەدى...

بىرى كېتمەگە. بىرى ئالغا
تىز كىچەدر گۆرۆللەب.
كولخوزچىنىڭ يۆزىن ئوپىب،
يىل ئېسەدى حورۆللەب.

قوياش ئالتون ئېكنەسىنى،
سەنچەر قاراب باشلارغا.
چەمبەرەكلەر قاۋ جىرەنب،
توشىب كېلەر قاشلارغا...

ئاقب، نامب بۇزلەرىدە،
كۆمۆش تىرلەر ئوينايدى.
قول بولغاندر ئىندى مىحنەت،
چولدە حايات قاينايدى.

تۆش پەيتى

تورتى باتراق باكىراغان،
ئاۋازى - لە زچقرىب،
«ھاي... كېلىنگلەر قايىنار چاپىلۆش،
ساۋيماسدان تېز يېتب»
دىب بېگلەرىن شەمەرەدى،
كوكەلەردەن جاى تەللەب.
فېۋات ئەكە نەرەكتىرنى،
ئوچرەدى جەدەللەب...

«ئوتلار ساچىب غاۋغا بىلەن،
كېچكەن پولات نەرەكتر،
ئۆش بولغاندر. كون ھەم قايىنار،
جانلار ئازراق ئارام ئالسىن،
سېندە بىر ئاز توقتايتۆر...
دىب فېۋات ئەكەلەر،
چايغا كېتەر چاپىشىب،
ئادەملار مەرزەلەردەن،
تاش ئاۋاننى سۆدرەشىب.

سايالاب

تالا قايىنار گويا كوكدەن،
بېر يۆزىگە ئالاۋ ياغار...
تەنلەر قىزىر بورەكدە ئوت،
يەنە ياناقلار قىزارار...

يانباشلاشار تال نەگەدە،
كولخوزچىلار سايالاب،
گەزىتەلەر قوللارىدا،
ئوقىيدىلار سايالاب.

يەنە شاۋقۆن، شاۋقلى تولقۆن،
زاۋقلى ئشلەر باشلانار،
بز چوللەردە چەمەن قورساق،
ئەلەم كۆزى ياشلانار.

شۇندايى شىرىن، شۇندايى گۆزەل،
بىرگەلەشىب يادامماق...
نەشئەسىز ھىچ تەنھا تورمۆش،
كىرەك ئونى تاشلاماق.

تولدى بىزىڭ يۆرەكلەرە
يەنە ئارزۇ ھەۋەسلەر.
يەگى حايات كوزىدەن - كوكگە،
بىروكىن يەگى دەمەسلەر.

ن. ئاخونىدى.
سەمەرقەند.

مىللى تىياترولار ئالم پېئاداسى

شۇ يىل 15نچى ئيۇندە مەسكەۋدە مىللى تىياترولارنىڭ ئالمپىئاداسى تەشـكىل قىلماقچى. بۇنى تەشكىل ئېـتىشدەن ماقساد: مىللى تىياترولارنىڭ بر-برلەربگە ئالاقا ئەپلەرى بىلەن مەحكەم باغلاش، ئوكتەبر ئنقلابىدان كېيىن مىللى جۆمھۆريەتلەرنىڭ سەنعەت مايدانىدا قازانغان مۆۋەففاقىيەتلارىنى-بۆتۇنلارىنى ھسابغا ئالش، تىياتىرودا بولغان بورجۆۋا تاءىپلارىنى، زەرەرلى مىراسلارنى سۆپۆرىب تاشلاش ۋە تىياترو بەدەنىدە بولغان داغلارنى يۇۋش-يۇۋانشدر.

بۇ ئالمپىئادانىڭ تەشكىلات قومـتاسىغا: مەركەزى فرقوم، مەسكەۋ فرقومى، مەركەزى ياشقوم، مەركەزى كەسەبە تەشكىلاتلارى، خالق ماعارف قومىسارلىغى. باش سەنعەت شوراسى ۋە جۆمھۆرىيەتلەرنىڭ ۋاكالاتخانالارىدان ۋەكىللەر كىردىلەر؛ تەشكىلات قومـتاسىنىڭ فاخرى رەئىسلىگىگە ئورتاق بەنوكىدزە ھەم ئورتاق رىسقۇلوفلار بېلگىلەندىلەر. تەشكىلات قومىتاسى ئالمپىئادانى 15نچى ئيۇندەن باش-لاب، س. س. س. ر. نىڭ تەشكىل تاپقان كۆنى-6نچى ئيۇلدە توگەـتشگە قارار قىلدى. ئالمپىئادا «مىللەتلەرنىڭ بەدىعى ۋە مەدەنى بىر ئايلىغى» شعارى ئاستىدا ئوتاجاق. بۇنى ئوتكەزىش ئۆچۆن مەسكەۋنىڭ «مەدەنىيەت ھەم ئستىراحات» باقچاسى مولجاللاندى.

حازىردان باشلاب، 12 مىللى تىيا-ترولاردان ئالمپىئاداغا ئشتىراك ئېتىشـلەرى توغرىسىدا يازغان ئستەكنامە-لارى ئالىندى؛ بۇنغا 5 ئەخل مىللى تىياترولارنىڭ قانقاشۆلارى تاخسىن قىلىنمادى.

ئورتا ئاسيادان ياش قرغىز تىيا-تىرى فاعال رەۋشدە ئشتىراك ئېتىشـنى تەلەب قىلدى؛ ئۆلار ئۆچۆن جاى ھەم تەعيىنلەنىلدى. ئۆزبېك دىرام تىياتروسى قاتار نەكلۆفلەرگە ئعتبار قىلماغانى ۋە شۇ چاققاچا ئوندەن خابار بولماغانى ئۆچۆن تەشكىلات قومىتاسى تەئەسسۆفىنى بىلدىرەدى: «ئەگەر ئالمپىئادادا دەۋلەت دىرام تىياتروسى ئشتىراك ئېتمەگەن تاقدىردا مەسكەۋدە بولغان ئۆزبېك تىياترو ئستۇدىيەسى ئشتىراك ئېتەجەك» دىيىدى. تەشكىـلات قومىتاسى، ئالمپىئاداغا خالق ئەشۆلەچىسى ئورتاق مۆخەممەدىن قارى قول ئاستىدا غى دەۋلەت مۆسىقا ئەنۆغراف ئوروپپەسىنىڭ ئشتىراك ئېتىشىگە كەتتە ئۆمىد ۋە ئشانچ بار ئېكەنلىگىنى بىلدىرەدى.

ئعمۆمەن تەشكىلات قومىتاسى ئتتىفاقداغى جۆمھۆرىيەتلەرنىڭ مۆسىقا ئەنۆغراف كۆچلەرىگە ئېلگ كەتتە ئعتبار قىلماقچى. ئۆزبېك دەۋلەت كىناسى ھەم ئۆرگەمەن كىنا فيلملارى ئۆچۆن ماخسوس پاۋليونلار بېرىلەجەك. ھۆنەرمەندلەر سايوزلارىنىڭ نەفىس ھۆنەر كورگەزمەلەرى ھەم بولاجاق.

ئۆزلارىنى ياخشى كورسەتكەن ئايرم ئەكتيورلار، رىجىسسورلار، راسـساملار، مۆسىقاچىلار، راققاسلار ۋە ئەشۆلەچىلەر مۆكافاتلاناديلار. بۆ كورگەزمەدە ئورتا ئاسيا برنچى ئورۇننى ئالىشى كېرەك.

ئالمپىئادا ۋاقتىدا كومموئنستلەر ئەكەدىمىيەسى ھەم قىزل پروفيسورلار دارلفۆنۆن كۆچلەرى تامانىدان ئشتىراك ئېتۆچىلەرگە ماركسىزم نۆقتەئى نەزەرىدەن سەنعەتنى ھەم تىياترو-لارنى ئورگەنش قورسلارى ئوتكەزىلەب تورىلاجاق. ئالمپىئاداغا ئشتىراك ئېتۆچىلەر مەسكەۋنىڭ ھەممە مۆزەيلارىنى، ئايىقسا تىياترو-سەنعەت مۆزەيلارىنى علمى سىياحات (ئېكسكورسىيە)لار قىلاجاقلار. مەسكەۋنىڭ ئشچىلەرى ھەم ئەرتىستلەرى بىلەن «ئورتاقلار ئۇچرەشىشلەرى» تەشكىل قىلىناجاق.

ئالمپىئادانى ساۋگىدا ئاۋۋشلى كەرتنە قىلىب ئالادى، دىگەن يۆقتا گەپ ھەم بار.

نەشن.

qarь sən,ətkar, soŋqь dəvr-ləríni həm ifək - dəkən ystidə ətkəzməkci

Rəşid Tahirь

Jənə..

1.

Jənə ʙlas qara kyclər,
Qandan kəvsər qьlmaqcь,
Jənə „cənnət" saxьʙlarь
ʙsjancьnь tilmaqcь...

Jənə vaxşь qara ʙyrgyt
Qanatьnь kermakci,
Jənə ʙiznin əlkəmizgə
Zəhər-zaqoum ʙerməkci...

Jənə duşman ətraflarda
Əri kəʙi quvladь...
Pənə ʙir kəp qutьrqanlar
Sənəm taqь vavladь...

2.

Jəni ʙьna sarь taşnь
Varşavadan atdьlar
Yhdəsidən сьqalmasdan,
Bir az vaqьt jatdьlar.

Sonra Berlin kecələri
Ьqva ycyn kan ʙoldь
Undan kejin uluq əlkə
Xьtajqa həm qan toldь.

Вьraq, ʙatьr qьzьl qoşun
Etigini tişlətmaj,
Tepdi ʙlas dysmənlərni
Hec-nərsədən dəm tarfmaj

Şundan sonra „ʙajaqьşlar"
Saclarьnь juldьlar.
Ojlaʙ kerib „Riim" arqalь
Cara joləп kerdilər...

3.

Qandaj caran ʙolsa soqьr,
Papan ʙilən qьlьʙ kər
Bizdə senin nəmajəndəŋ
Muşiumzorlar joq ʙolur.

Mehnətkəşnin ʙilək kycı
Nurdan jamqur jaqdьrar
Işci—dьjqan, qara kyciŋ—
Cuqurlarqa aqdarar..

Əllə qacan ʙnqьlaʙnьn
Utь ketgən taxtьnqa..
Ymid tutma!
Işənc qojьʙ ʙaxtьnqa!...

Unь kərərkən...

Fəʙrikənin qucaqьda,
hər taŋ seni kərərkən:
„hyr ykənin gyl ʙaqьda,
dejsən... azard jyrəmən".

***

Maşьnalar toxtamasdan
jyrsə, işdən qalmajsen.
kycli, maqrur aqьnlarda
carcamajsen, talmajsen,

***

Kim nьşanь pak sinəndə,
otdaj parlaʙ turadь.
fəʙrikənin gudəgigə
jyrəkləriŋ uradь.

***

Məhnət ʙilən sen ʙukyn
jajra, jyksəl əj apa,
dildən ketgən zor tygyn,
uluq jolda sen jaşa!..

ŞARQЬь.

سوز قىشلاقلارنىڭ ماعارفى ئاحۋالىدان يازغۇچى مۆخبىرلارغا

خرامتيوە ئىزالىق مۆخبىر ئىيـتەدى: «سەمەرقەند ئوكروگ، يۇقارىدار-غام رايون، بلغىبالاند دەھەسىگە قارشلى گەلە تېگىرمەن قىشلاقىدا 500 خوجالىق يشايدى، بۇلار ئۆچۆن ھىچ قانداى مەكتەب ئاچىلغان يوق. دېھقانلار، قىزلچايخانا ۋە قلوب بـولماغانىدان، قاراچايخانادا عۆمر گۆزارانلىق قىلادىلار؛ بۇنغا ھىچ قايسى تەشكىلات ئعتبار قىلمايدى. قىشلاقنىڭ بالالارى، 8-9 چاقرىم ئۇزاقلىقدا بولغان «ئاخورى» قىشلاـغىغا قاتناب ئوقۆيدىلار. رايون ئدارالارىنىڭ پەرۋاسزلىغى ئېسكى مەكتەبنىڭ داۋام ئېتىشىگە يول قويدى. بەعزى بالالار مەكتەبنىڭ ئۆزاقلىـغىدان زېرىكىب شۇ ئېسكى مەكـتەبلەرگە قاتنايدىرلار».

مۆخبىر ئەمىنلىق ئەيىتەدى: «قاشقادارىيا ئوكروگ ماعارىفى سات يۇزى، ئوكروگ بەترەچكوم سايوز ئاعزالارىنىڭ ساۋادىنى چىقارىش ماقسادىدا شارتناما تۆزىب، ئمزالاش ئۆچۆن ئوكروگ بەترەچكوم سايوزىغا يۆبارغان ئېدى. ئۆندايى باشلىقلار ئاراسىدا بۆ توغرىدا ئتتىفاقچىلىق بولماى، ئەنە - مەنە بىلەن 2-3 ئاى ئۆتىب كېتدى؛ ھەلىگەچە شەرتنامانى ئمزا قىلىنغان ئېمەس. ماعارف سايوزى عۆمۆمى مەجلس چاقرىب ئجتماعى شەرتناماغا قول قويىش ئۆچۆن بەترەچكوم سايوزىدا، كىشى سوراغاندا ھەم ئۆندان كىشى يۆبارـلمادى.

شۇندايى قىلىب، 6 مىڭ مىقدارغ ئېھرىشكەن ساۋادسىز بەترەك ئاعزالار ئۆچۆن ئاچىلاتۆرغان س. ب. مەكتەب-لەرى ئاچىلماي، ئۆلارنىڭ علم-مەعرفەتدەن بەھرەسىز قالىشلارىغا ئوكروگ بەترەچكوم سايوزى سەبەب بولدى. حالبۆكى، بۆ مۆھىم ئشكە حەرەكەت قىلىش، ئوكروگ ماعارفدان ئەلگەرى، ئوكروگ بەترەچكومنىڭ ۋەزىفەسى ئېدى»

ئاخرغى سوز «ئورۆمتاى» غا. ئۆل ئەيتەدى: «خوجاند ئوكروگ، ئاۋ رايون، غولەكتەنداز قىشلاقلىق قۆنە دۆز قادرىق بىر قانچا ۋاقتىدان بېرى مۆعەللىم ھەم كومسومول بولسا ھەم باربىب ئۆرغان ئوخاجور ۋە ئاخلاقسز ئېدى. ياقىندا شۆ «ياخشى ھۆنەر» نىنىڭ ئاراسىدا مۆعەللىملىك ھەم كومسومولدەن ھەيدەلدى.

ئېھندى، ئۆنىڭ ئشى-ھەلىگى «ھۆنەر» لەرىنى تاراققى قىلدىرىشغا ئۆرىنىش بولىب قالدى؛ بۆتوغرىدا ئۆنىڭ «فاعالىيەتى» كەتتە: ئۆل يادىنغا غولەكتەنداز قىشلاقىدا خولمگە-تىلمك بىلەن شۆھرەت قازانغان ساتتار سۆلايمان، حەبىب دىگەنلەرنى يېغىب ئالىب ۋە ئۆلار بىلەن بىرلەشىب، ئېھىنگىنە پەرەنجەدەن ئازاد بولغان خاتىن - قىزلارغا ھەر خىل سوزلەر ئاتىش، قولىدان كېلگەن قادار ئۆـلارنىڭ ئاخلاقلارىنى بۆزىش مايدا-نىدا «مەھارەت» كورسەتە ياتىر. ياـقىندا شۆ قىشلاقلىق حال دىگەن بىر بەترەكنىڭ خاتىنىنى يولدان ئورىب، ئۆقىملى بىر كەسەلگە مۆبتە-تالا قىلىب قويدى».

تاماشابىننىڭ قويىن دەفتەرىدەن

«ORTAQLAR»

قىشلاق خوجالىغىنى سوسيالىزم ئاساسىدا قۆرش يەعنى كولخوزلاشـدىرش، بۆ حەرەكەتنى ئوسدىرش ھەم بونغا توسقۆنلىق قىلوچى جېت عۆنسۆرلەرگە قارشى كۆرەش شەكـلىنى كورسەتىش توغرىسىدا ياش يازۆچىمز ئورتاق يەشىننىڭ ئەسەر يازىب، مىحنەتكەش عاممە ئاراسىدا مايدانغا ئاتىشىنى ئالقشلايمز.

ئەلبەتتە، بۆئەسەر (ئورتاقلار) نىڭ ئەھەممىيەتى كىچكىنە ئېمەس، بۆندا شۆبھە يوق. بىراق، ئۆندا كولخوز تۆزىلىشى ۋە كولخوز ئوز ئشىنى ئالىب بارىشدا ئەنچە كەمچىلىكلەر بار. مىحنەتكەش عاممەنىڭ فكرىنى توپلاب كەمچىلىكلەرنى تولدىرىب ئەسەرنى مۆكەممەللەش كېرەك بولادى. مەن، كولخوزلاشدىرشدا ئشلەگەنم ئۆچۆن بۆ ئەسەر توغرىسىدا قويىداغى فكر-لەرنى بىلدىرىب ئوتەر ئېدىم:

بۆ ئەسەر، تىياتروغا قويىلىب كورسەتىلىشى، سوسيالىزم تەۆر-مۆشداغى بر يەگىلكدر.

انچى پەردە ئاچىلغاندا كولخوز-چىلار ئش بىلەن ماشغول بولىب ئورغانلىقلارى كورىندى. قىشلاق خو-جالىغى ئاسبابلاردان تىرەكتىر، پانجـاشاغا ھەم قىلىچ ۋە ئورافلار بار بولىب، جۆدە كوب كېرەك بولاتۆرغان پىلوك، كېتمەن، مالا ۋە شۆنغا ئوخشاش ئاسبابلار يوقلىغى كولخوز-چىلار جايىنى عاددىراق قىلىب كور-سەتدى. يەنە پانجشاغا بىلەن كول-خوزچىلار بر نەرسەنى تاشلاب تۆر-غانلارى بىلىندىيو، ئامما ئونەرسەنىڭ ئۆزى كورىنمەيدى. بۆندا پانجشاغا بىلەن تاشلاش ئۆچۆن غاللا ياكى خاشاك قويىلسا ياخشىراق بولار ئېدى.

بوتەگوز رولىدا ئوينىاغان ھۆر-مەتدەن قارى دېھقان تورمۆشىنى ياخشى كورسەتدى. بىراق، 3 تە كولخوزچى پانجشاغا بىلەن ئشكە ماشغول بولىب تۆرغان ۋاقتدا بوتەگوز ئشكە قارامای ئەشۆلە ئەيتىشى خو-ئوكراق سېزىلدى. ئەشۆلە خۆنۆك ئېمەس، بەلكى ئۆنى ئش بىلەن ماشغول بولاتۆرىب ئەيتىش كېرەك. بوتەگوزنىڭ قولى ئشدە، ۋە ئاغزىدا ئەشۆلەسى بولسا، جۆدە ھەم ماسلاشىب تۆشادى.

كولخوز، حاقىقاتان باى ۋە مۆشـتۆمزورلار تاعقىبى ئاستىدا قالار ئېكەن، دەنگەسەلەر بار ئېكەن، كول-خوز رەئيسى ئشكە قارامای جېت عۆنسۆرلەرنى كولخوزغا ئالىب كىرىب ئۆلار بىلەن كەيف-ساقا قىلىب يۆرار ئېكەن، ئۆ ۋاقتدا بۆ قىشلاقداغى كولخوزدا ترەكتىر نىمەقىلسن. بۆندايى بولغاندان كېين باشقا ئاسبابلار ھەم يوق بولىب ئېسكى ئاسبابلار بىلەن ئشلەب ئونەمنى ئارتدىرالماى كولخوز حوجالىغى خاراب حال-غا تۆشىشدە شۆبھە يوق. دەستلەب، كولخوزدا ترەكتىر كورىنگەنلىگىدەن يولغا قو-يىلغان كولخوز ئېكەن، دىب ئويلاش مۆمكىن؛ تاماشاچىلارنى شۆبھەگە تۆشىرمەسلك ئۆچۆن ترەكتىردىك بول-ماسلىغى ياخشىراق.

يوقارىداغىدايى يارامەسلارنى ھەيدەب كولخوزغا چىنەكەم مىحنەت-كەشلەر كىرىب شورا ۋە كولخوز ئدارالارىغا مىحنەتكەش فاعاللاردان سايلانغاندان سوڭ، ئۆلار كولخوزغا زەەمىيەت بېرىب شۆنىڭ نەتىيجەسىدە مۆكەممەل ماشىنا-ئاسبابلارغا ئېگە بولىب ئشنى ياخشى ئالىب بارما-غانلىقلارى كورسەتىلىشى كېرەك.

كولخوز رەئيسىماتخالىق رولىدا ئوينىاغان خالمۆحەممەدف، يارامەس كول-خوز رەئيسى رولىنى ياخشى بەجەرە بىلدى.

ئەسەردە، مۆشتۆمزور ۋە روحا-نىلارنىڭ كول-خوز ئېچىدە تۆرىب، كولخوز ئاعزالارى بىلەن ئاچىقدان - ئاچىق كۆرەشىب يۆرشلەرى گەۋدە-لەنتىرىلەدى. مۆشتۆمزورلار عاداتدا بۆندايى ئورۆشمەيدىلەر. ئۆلار سوزگە ئوستا بولىب، ياخشى سوز بىلەن كەمباغالالارنى كولخوزدان ساۋۋتادىلار. كولخوزنى يامان كورسەتىب، ئەگەر بايىنىڭ قوشىنى ھەي-دەسە ياخشى تەئمىناتلى بولىشىنى «ئسباتلاشغا» ئۆرىنەدىلەر. روحانىلار بولسا، دىيىنى قۆرال قىلىب كولخوزدا دىيىدەن چىقىب يامان بولىب كېتىشىنى كورسەتمەكچى بولادىلار. شۆنىڭ ئاراسىدا كولخوز-چىلارنى ئەلدەب ئوز ئارا جانجال چىقارادىلار. مۆشتۆمزورلار يۆبىلەن ھەم قاناعاتلانماى كولخوز ئېكىنلەرىنى بۆزۆشغا ھەم حەرەكەت قىلىب كورەدى. سوڭدەن كولخوزچىلارنىڭ مۆشتۆمزور ۋە روحانىلارنىڭ بېرگەن زەرەرلەرىنى تۆشۆنتىرش ھەم تەجرىبە ئارقالى بىلىب مۆشتۆمزور ۋە روحانىلارنى كولخوزدان ھەيدەشلەرى ۋە شۆئاندايىق ئۆلارنى قاماققا يۆبارىلىشلارى لازم. سوڭددەن مىحنەتكەشلەرنىڭ كولخوزغا يابېرىلىب كىرىب كولخوزنى مۆسـتەحكەملەشلەرى ۋە بۆنـدى كورىب مۆشتۆمزور ۋە روحانىلار قىلغان حىلە ۋە نەيرەڭلەرىنى عەمەلگە ئاشرالماغانلارىدان، خورسىنىشلارى كېرەك.

خاتن-قزلارنى كولخوزچى يىگىتلەر «حسزلەرنى كولخوزغا ئالىب» دىب سىزنى ئۆزىب، قۆلاقلارىغا شۆبلـ-لوبگىنە ئندەمەى قويىشلارى خۆنۆك تەئسىر بېرەدى، بەلكى، يوقارىداغى تۆزەتىب «سزلەرنى كولخوزغا ئالىب برلەشىب ئشلەب، ئېر-خاتن بەرەۋەر سوسيالىزم قۆرۆلىشىنى ئېزلەتىشگە سەبەب بولامز» دىب سوز بېرىلسە ياخشى بولار ئېدى،

قىشلاق شورا رەئيسىنىڭ بىردەنگە كولخوز ئېچىدەگى جېت ۋە يارامەس عۆنسۆرلەر بىلەن كېلىب كولخوز-لارغا دوق قىلىب يۆرىشى - بر ئاز بېجىرم ئېمەس. ئەگەردە يارامەس كولخوزچىلىقـنى ياخشىلاب تۆزش ئېمەس، بۆزۆشغا حەرەكەت قىلا تۆرغان شورا رەئيسى بولسا، كول-خوزچىلار شورا ئدارەسىغا يارداب ۋە رەھبەرلىك سوراب بارغانلارىدا شورا رەئيسى قارامای، كولخوزغا كېلمەى، كولخوزچىلار تەلەبىنى كورىلمەى سود-رەلىب ياتادى؛ لېكن، حاقىقاتـدا، شورا رەئيسى كولخوزنى مۆستەحـكەملەشدە ئەھەممىيەت بېروچى بولىب كورىنەدى. مۆشتۆمزور ۋە روحانىلارنى حمايا قىلىب كولخوزغا ئەھەممىيەت بېرمەگەنلىگى مەعلوم بولىب، شورادان ھەيدەلگەنلىگى كورسەتىلسە كىفايە. شۆنى ھەم ئەيتىب ئوتىش كېرەككى، شـورا رەئيسى يارامەس ۋە جېت عۆنسۆرلەر حمايەچىسى بولغان قىش-لاقداغى كولخوزدا كولخوزلاشدىرش كوچەيمەى، خاراب بولادى. مۆستە-ەحكەم ۋە تازا قىشلاق شوراسى بولغان قىشلاقدا كولخوز گۆللەيدى، دىگەندەى ئېزاحلار بېرىب تەئسىر قالدىرش كېرەك ئېدى. ئامما ئە-سەردە بۆندايى بر تەۋسىيەگە دۆچ كېلىنمەدى. ئەسەردەگى كورىنىش - سىياسى ساۋادى كەم تاماشاچىنىڭ مىيەسىگە قىشلاق شورا ئاپپاراتلارى عۆمۆمەن شوندايى بولار ئېكەن-دە، دىگەن بىر تەئەسسۆراتنى قويب قويىۋى ئېحتىمال. بۆتوغرى ئېمەس ئەلبەتتە. قىشلاق شورالارى ئېچىدە ساف-ساغلام ئشچەندر بارلىغىنى ھەم كورسەتىش كېرەك.

كولخوزدان جەت ۋە يارامەسلارنى ھەيدەش مەجلسىدە شورا رەئيسى ھەم جەت ۋە يارامەسلارنىڭ ئېچىدە عادى فوقارالارغا ئوخشاب ئولتۆرادى. ئۆل بۆ خىلدا بولماى، مەج-لسنىڭ راياسات-دا بولسا ياخشى بولار ھەم كىينىدەن ئاتۋاد بېرىلىب، راياساتدان تۆشۆرىلسا قىزىق بولار ئېدى.

شورا رەئيسى يارامەس ۋە كول-خوزنى بۆزۆۋچى ئېكەن، كىينىدەن شورادان ھەيدەلىب ئازا ۋە ئشچەن كىشىلەردەن سايلانغان قىلىب كور-سەتىش كېرەك ئېدى.

ئېلك ئاخرىدا شۆنى ئەيتەمزكى كەمچىلىكلەر توغرىسىدا باشقا ئور-تاقلار ھەم فكر بېرەرلەر. ئەسەرنى قىشلاقلاردا - كولخوزلاردا قويىب ئۆلاردان فكر توپلاب كەمچىلىكلەرنى تولدىرىش كېرەك

ئورتاق يەشىننىڭ بو تەەسسۆ-سىنى قارشى ئالامز ۋە ئۆنىڭ كول-خوز تورمۆشى ۋە كولخوزلاشدىرىش حەرەكەتى بىلەن جۆدە ياقىندان تا-نشىب، ئەسەرنى مۆكەممەللەشدىرشكە ترشۆۋىنى تىلەيمز

تاجى خوشنەزەرف.

ئشچی-دیهقان تەفتیش نەزارەتینك سەحیفەسی

Kөвciliknin Kөz-qulaqь

کولخوز قورولشداغی خاتالار هەلی توزەتیلگەن یوق

جار قورغانداکوللیکتیفلەش ئارقاسدان قوولاب، تیکنی پسدەن هەم چقارب قویدیلار

سورخان-داریا ئوکروگ فرقومنك قاراری بیلەن، جار قورغان رایوننداغی کولخوز قورولشی وە ئیکنگە تاییارلقنك تیکشرلووی نەتیجەسدە، فرقا یولنك قاتتق بوزلغانی وە ئیکن کەمپەنییەسدە بر قانچاجددی کەمچلکلەرنك بولشی ئاچلدی.

رایون تەشکیلاتلاری تاییارلق ئشلەرنك ئوتکەزلمەگەننی حسابغا ئالمای، کوللیکتیفلەش پلاننی کەبینیت ئیچدە توزدیلەر. سوگرا، هیچ شارایت بولماغان بر حالدا وە ئوز خاهشلارغا قاراب، 4.395 خوجالقدان عبارات 28 تە یېرك کولخوزنی قوروشغا قارار چقاردیلار، 2 کوممونە توزشنی بەلگلەدیلەر وە هاکەزا.

تیکشرشدەن شو بیلندیکم، رایون وەکیللەری /هەم ۋ. ك. پ. (ب) مەرکەزقومی ئورتا ئاسیا بیوراسنك ئوکروگ ئینستروکتوری کەتەۋین سوو پلاننی بەجەرشدە مەجبوریەت وە مەئمورچلك مېتودلەرگە یول قویدیلار. کەمباغال وە ئورتا حاللارغا، کولخوزغا کرشگە ئونامافانلار، ساناعات مالالاری وە کریدیتدەن مەحروم ئیتیلەدیلەر، دیب ئعلان قلندی. بو حال، قارا کوسەك وە جار قورغان قشلاقلاریدا ئوتکەزلگەن عوموی مەجلسلەردە تاسدقلاندی.

قوییی تەشکیلاتلار کوللیکتیفلەش «پلاننی» بەجەرو ئوچون زوربیرب، مەئموری یول بیلەن یاسالغان کولخوزلارغا حاتتا بای وە موشتومزورلارنی هەم تارتدیلار.

«ئوزبیکستانسکایا پراۋدا» گەزیتەسدە، قشلاقلارغا یوبارلغان مەلتسیەگە، کولخوزغا کرشدەن باش تارتقان دیهقانلارنی قاماقغا ئالش حوقوقی کورسەتیلب، جارقورغان رایکومی تامانیدان بیرلگەن گوۋاهناما هەم بوندك، بر قانچا دیهقان خوجالقلارنك رایوندان چقب کیتشگە سەبەب بولشی توغریسدا بر خابار یازلغان ئیدی. تیکشرش نەتیجەسدە بو خابار هەم تاسدقلاندی.

جار قورغان رایوننداکولخوزلارنك تارقالماغان قسمی هەم نعهایات ئاغر ئاحۋالدا. چونکی، جار قورغان خادملاری مقدار ئارقاسدان چاپب، کولخوزلارنی تەشکیلی یاقدان مۆستەحکەملەشنی سرە ئویلامادیلار. کولخوزلارنك بتتەسی هەم دیەرلك ئشلەب چقارو پلانغا ئیگە ئیمەس. ئولاردا مولککە حساب یوق. محنەت تەشکیل ئیتلمەگەن.

رایون کوپەراتیف پاختا سایوزی یەککە پاختاکارلارنی پاختادەفتەرچەلەری بیلەن حازرغا داۋور تەئمینلەی ئالمادی. شوندای قلب، ماتلوبات کوپەراتسیەسی ئیهسکی دەفتەرچەلەرگە مال بیرمەگەنی ئوچون، پاختاکارلار مالسز ئولتورماقدالار. پاختا بونەگنی بیرش باشلانغانی یوق.

بو تامانغاکیلتیرلگەن یاۋروپاچا ئاسبابلار تارقاتلماسدان یاتیبدر. رایونغا «ئاقسای» مەرکەلی تیمر ئاماچلار یوبارلدی. بولار مەحەللی تۆپراقغا توغری کیلمەیدی. رایون ئیکن کومیسسیەسی دیهقانلارنك باشق مەرکەلی تیمر ئاماچینی کیلتیرش توغریسدا ئیتماسلارنی هیسابغا ئالمادی.

کەمباغاللار ئویوشمەسی ئیکن کەمپەنییەسیدەن بر چیککەدە توروب، ئونك تیوەرگگە بەترەك کەمباغاللار عاممەسنی مووبلیزەتسیە قلالمایدی.

حازر ئوکروگ تەشکیلاتلاری جار قورغاندا یول قوییلغان خاتالارنی توزەتش ئوچون جددی چارالارنی کورە یاتیرلار.

ساوداگەرلەرنی حوقوقلی قلدیلار

سامارقاند ئوکروگ یوقاری دارغام رایون ئیجراقومی 18 نچی مارتدا ئوزنك پریزیدیوم مەجلسدە هاشم بای هەم ئونك ئاتاسی مەعروف بایلارنی حوقوقغا مالکدیب قارار چقاردی.

حوقوقغا مالك بولغان بو ئکی سنفی دوشمەن ئیکی دەۋردە محنەتکەشلەر کوچدەن فایدالانب، کەتتە سارمایاغا ئیگە بولغان مەشهور ساۋداگەرلەردەندر. حازردە هەم کشی کوچدەن فایدالانب تورادی، 2-3 تە تولاقچی ئاتلاری هەم بار.

کەمباغاللار، ئوز قارارلاریدا ئولارنك حاقسز بولشلارینی تەلەب قلغان بولسالار-هەم، رایئیجراقوم بو قارارنی ئوقب کورمەدی، بوناحوالغا بوتون محنەتکەشلەر نارازی. عالاقادار ئیدارالار ئشنی قایتا باشدان کورسین.

«ق»

بو قاندای سارسانلق

سامارقاند ئوکروگ یوقاری دارغام رایون ساچاك پایان قشلاقلی عەبدو حەمد عەبدورازیق ئوغلی شەهەرگە توشب ئوز ئاتنی سارایبان قالاندار ئوغلنك سارایغا قویغان ئیدی. قایتب کیلسە ئاتی ئورندا یوق وە سارایباندان سوراسا «بلمەیمەن» دیب جاواب قلدی.

بو ئش سودغا توشب جاوابگەر قالاندار ئوغلی بر یاقدا قالب، ئونك ئورندا 7. نچی بولم خالق سودی بر بەترەکنی ئاتنك قیممەتینی تولاشیغا حوکم چقاردی.

بو ئش مەرکەزی ئیدارالاردا قاتار ساياحات قلب، ئورتادا راسا بر ییل 4 ئای ئوتدی. هامان نەتجەدەن دەرەك یوق. ئات یوقاتغان دیهقان ئاقچادان کیچش دەرەجەسگە کیلب، ئشدەن قالب کیتدی.

بو سارسانلقغا خاتیما بیرەدیگەن جای بارمی؟

«ر. ج.»

قارزلار مەسئەلەسی مۆهم نوقتادا تورسن

شرکەتلەر خوجایینسز

قشلاق خوجالق بانکەسگە قاراشلی سیستیمەلەرنی (کریدیت شرکەتلەرنی) قایتادان تەشکیل قیلش ئیشگە کیچ بولسا هەم کریشیلب، ئیدارالاری سایلانغان ئیسەسدە، بو شرکەتلەرنی حاقیقاتدا یوق دیسەك یاڭلشمایمز. نیگەکیم، کریدیت شرکەتلەری قایتادان تەشکیل ئیتلگەندەن سوڭ، بەعزی رایونلار «پایپ-اسیغا کوللیکتیفلەشگەن» دیب ئیعلان قلندی. دیمەك، یەنگی شرکەتلەر بونك ئارقاسدا ئوز-ئوزیدەن تارقاب کیتدی. باشقا رایونلاردا تارقاب کیتمەگەن بولسالار هەم، قوروق ئیسمگینە ئیگەدر. چونکی ئولارداغی خادملارنك هەممەسی یەگی، ئیهسکیلەردەن هیچ کیم قالمادی، سوڭرا بو خادملار ئیکن کەمپەنییەسنی ئوتکەزش ئوچون مۆبیلیزەتسیە قلندی. ئشنك موهیمی شوندا کیم، «شرکەتلەرنك 40 پروسەنتنی قایتادان تەشکیل قیلش» توغریسدا مەحنەت مۆداغاعا شوراسنك دیرەکتیفی بەجەرلمەدی. 100 پروسەنت مقداردا ئوتکەزلگەن قایتادان تەشکیل ئیشی (رەسمی قایتادان تەشکیل ئیشنی ئیعتیبارغا ئالماغاندا) هیچ نەمەنك عوهدەسدەن چیقا ئالمادی. شوندای قلب ئیسکیلەری تارقاتلدی یەگیلەری ئیسە توزلمەدی. بو حال کریدیتلەش وە قارزلارنی توپلاشغا ئەلبەتتە یامان تەئسیرنی کورسەتدی.

سەبزاوات کولخوزلارنك قورولشی بوزلایاتر

مەرکەزی ئیکن کومیسسیەسنك قارارغا موۋافق، شەهەر وە قشلاق یەرلەردەگی سەبزاۋات کولخوزلارنی قوروش 10 نچی مارتدا تامامەلانشی لازم ئیدی. پلان بویچا، شەهەر جایلاریدا 3850 هیکتەرلك 220 تە سەبزاوات کولخوزینك تەشکیل قیلنشی مولجەللەندی. 10 نچی ئاپریلگەچە، یەعنی موددەتدەن بر ئای سوگغدا، فاقات 3349 هیکتەرلك 44 کولخوزغا ئیگەمز. شەهەر سەبزەۋات مەیدانلاری ئوکروگلەرگە قویداغیچا توغری کیلەدی: ئەندیجاندا 439 هیکتەر، تاشکەنتدە ـ 1684، سامارقاندا ـ 80، بوخارادا ـ 120، زەرەفشاندا ـ 26 وە فارغانادا ـ 150 هیکتەر. شوندای قلب، بو مەیدانلار پلاندا کورسەتلگەن مقداردان 500 هیکتەر کەمدر.

شەهەر یەرلەردە بو پلان 2520 پروسەنت کەم بەجەرلگەن ئیکەن، قشلاق جایلارداغی قورولش بوندان هەم بەتتەر. پلانغا قاراغاندا، سەبزەۋات مەیدانلاری 5196 هیکتەرنی ئیشغال قلنشی لازم ئیدی. حاقیقاتدا، 2561 هیکتەرگە ئیگەمز، کم بو ـ پلاننك ئەتگی 49 پروسەنتی دیمەکدر. مەسەلەن، تاشکەنت ئوکروگدە سەبزەوات ئیکنلەری ئوچون 2162 هیکتەر ئورنیغا 191 هیکتەر، ئەندیجان ئوکروگدە 487 ئورنیغا 315 هیکتەر، زەرەفشان ئوکروگدە 158 ئورنیغا 66 هیکتەر وە فارغانا ئوکروگدە 735 ئورنیغا 190 هیکتەر یەر بیرلدی.

شو رەۋشچە، سەبزەۋات کولخوزلارینك قورولشی خاوف ئاستیدا قالایاتر. بونغا سەبەب ـ مەحەللی تەشکیلاتلارنك سەبزەوات کولخوزلارینی قوروش ئیشگە بیتەرلك ئەهەممیەت بیرمەسلکلەریدر.

پلانغا ئاساسان، تاشکەنت رایونغا قاراشلی قشلاق جایلاریدا سەبزەوات کولخوزلاری ئوچون 2162 هیکتەر ئاجراتش مولجەللەندی. براق، رایون کوللیکتیفلەش ئیشتابیداغی بولباشچیلار کولخوزلارنك سیفەتیگە ئەهەممییەت بیرمەدی، راقام ئارقاسدان قوۋلاب، سەبزەوات مەیدانینی 3 منك هیکتەرگە چقارب قویدیلار. مەنە شو مەئموری قورولش نەتیجەسدە، ئوزاق ۋاقت زەممەلەشمەگەن 26 تە ئشلەب چقارو شرکەتلەری، شونگدك هەش-پەش بیلەن یاسالغان سەبزەوات کولخوزلاری تارقادی.

سەبزەوات ئیکنلەرنی شەرتلەش ئوچون سەرمایا، ئورۋغلق، خوشسان کەرتوشکەنك یوقلغی، ئەگرەنومیە کوچلەری بیلەن تەئمین ئیتلمەسلك ـ سەبزاوات کولخوز قورولشنك بوزلوۋنی تیزلەتدی. مەسەلەن، ئوزپلداوینسایوز ئوتکەن یلدا یاق «ساگو» قشلاق خوجالق فەکولتەسینك 17 ئیستودینتنی شەرتلەگەن ئیدی. قانداید بر تەشکیلات ئولارنی باشقا جایغا یوبارب قویبدر. یەر ئیشلەری کومیسەرلگی 18 تە ئیستودینتنی وەعدە قلب، فاقات بر کیشی بیردی.

سەبزەوات کولخوزلارینك قورولشنی بوزشداکم عەیبدار؟

قەنی، بونی ر. ك. ئی. حەل قیلسین.

بونغا کیم جاۋابگەر.

هەر بر ئوکروگنك ماعارف ئشلەری ئوچون ئونك بودجەسدە ئاجراتلغان پول بار. براق، بەعزی بیر ئوکروگ ماعارف مۆدیرییەتلەری شو پولنی ئیدارا قیلا ئالشلاری ئویاقدا تورسین، تەلەب قیلب ئالب ئیستیفادا ئیتش ئیقتیدارلاریدان هەم عاجزلار.

مەسەلەن: سورخان داریا ئوکروگ ماعارف مۆدیرییەتنی کوزدەن کیچیرەیك. ماعارف ئشلەری، عوموویەت ئیعتیبار بیلەن تیهرەن بر سوکوت ئارا قالمشدر. بو خالغا چارا ئیزلەگوچی کورونمەیدی. ئاینقسا، ئوکروگنك مەرکەزی سانالغان پەتتەکیسەر رایوننی ئالایق. رایون ماعارف ئشلەری ئوچون (کەمباغاللار فوندی ئوچون) 8 منك سوم بیرلگەن ئیدی. براق، شو پول ئیجراقوم کەسسەسدە، فایدالانلماسدان یاتبدر حاتتا، رایون ئیجراقومنك بر تیجەسکی کاتیبنك ئایلغی شو پولدەن بیرلەدی.

بوندان باشقا جەر قورغان رایوندا هەم ئاحۋال شوندای.

بنز، سورار ئیدیك کی: ماعارف ئوچون تاخسیس قلنغان پول موتلاقا ماعارف پولندا سەرف قلنب، بونغا قارشی حەرەکەتدە بولوچیلار مەسئولیەتگە تارتلسنلار.

«هـ. ر.»

قورس چالاندیرلسن

ئەندیجاندا مەیدە ملتلەر ئوچون مۆعەللملەر تاییارلاو تەلەگی بیلەن ئکی ییللق تەعلیم-تەربیە قورسی ئاچلغان ئیدی.

قورسنك ئاچلغانغا راسا 5 ئای تولب ئاشغان بولسا-هەم، بو کونگەچە ئونك تەشکیلی ئشلەری یولغا قویلغانی یوق، ئاقساب کیلەدی.

حازرغاچا دوروست بر بناغا کوچە ئالغانی یوق. تەلەبەلەر، کوپنچە، کوچەلەردە یاتب کیلەدیلەر. ئوقوولار، پەرەکەندەممەسز بارادی. قورس خوزوردە هیچ قاندای تەشکیلات یوق. تەلەبەلەر ئوچون بیرلە تورغان ئاۋقات قاندارلق ئیمەس.

ئوکروگ ماعارف شوعبەسدەکیلەر بر نەزەری ئیلتیفات بیلەن قورسنك زارنی ئیگلاسالار، چوقە یاخشی بولار ئیدی.

«سادق».

کوپیرەتیف دوکانی تالانا یاتر

یەکی بوخارا رایون بیکلەر قشلاقداغی کوپیرەتیف مودیری عەبدوللایف یاشرین سورەتدە حانەتارلارغا چای، برینچ ساتب ساۋداگرلك قیلادی. بو ئوغرلقغی، بیر نەچە قاتلا قشلاق دیهقانلاری تامانیدان ئوشلانب تیکشلی ئورونلارغا خابار بیرلگەن ئیسەسدە، نەتیجە بیرمەی یاتر.

ئاینقسا، ئونك کەمباغال-دیهقانلار بیلەن موعامالاسی جوده قوپال. تیزراق مودیرنك قاناتلارنی سندریلب، ئیشچەنرەك، توغرراق بر کشی تەعیینلەنسە ئیدی.

«س.»

تۆرت-کی باب ئیکەنسز-کو

ئوزبیکستان پاختا سایوزی کەسسەسدە کەمباغاللار فوندیغا یغلغان ئاقچا 108 منك سومغا بارادی. بو پولنی ئاجراتشدان مۆراد ـ کوچسز کەمباغال وە یەر ـ تۆقای سایوزی ئاعزالاری ئوچون فوند توزش ئیدی. براق، بو پوللارن هەنوزگەچە بر تیین سەرف قیلنغان ئیمەس.

ئوتکەن ییلی هەم کەمباغاللار فوندیغا یغلغان پولنك 50 پروسەنتی کەمباغاللارنی کوپیرەتیفلەشدرش ئوچون چقارلب ئیدی. براق، شو کونگە قادار ئوندەن بر تیین هەم کەمباغاللار ئوچون کوپیرەتسیەگە ئولانمای کیلەدی.

بو ییل شەرتنامە بیلەن ئیشلەوچی بەترەکلەرگە 15 پوتدەن، کولخوزغا کرگەن بەترەکلەر ئوچون 18 پوتدان بوغدای بیرلشی لازم بولسا هەم، بو باراداعەمەلی ئیشکە کرشکە کرشلگەنی یوق.

بونك ئوستیگە کەمباغاللارغا بیرلە تورغان 108 منك سوم هەنوز تارقاتیلغانی یوق. بو حاقدا عالاقادار ئیدارالار ئاناۋلارنی بر توروب قویماسالار، بو موهم مەسئەلەنك ئاغاز ئوستیدە قالب کیتشی ئانق.

«سادق».

Qorqan tepədən quvьladьqan quvqьndьlar

ئەندیجان ئوکروگ قورغان تیپە رایون یەر شوعبەسنك رەئیسی تاجی بای ئامانبایف هەددەن ئاشقان ئیفلاس بولغانلغی ئوچون فرقا سەفیدەن وە شورا ئیدارالاریدان قوۋولغان ئیدی. یەنە کیملەرنك یاردامی بیلەندر، رایون یەر شوعبەسگە کیرب ئالشقا موۋاففاق بولدی. بوندا تاغن گوشە ئوزینك قلغلقلارینی قیلایاتر.

پاختا یغش کەمپەنییەسی ۋاقتدا شورایونلق مونسخانەنك 2 چارەك پاختاسنی ئالب، شرکەتگە تاپشرماسدان، بر حاقسز بیلەن گوم قلب یوباردی. ئاق شوۋاق قشلاغیغا بارغاندا بر حاقسزنك زیانیغا تەئنی یەب ئوتی قایتادان احاقلی قلش ئوچون قشلاق شوراسغا بویروق بیردی.

یەلەدییە شوعبەسنك مودیری جومەبایف توغریسدا یازلماغان گەزیتەلەر وە جورنالالار قالمادی. براق، تیکشروچی ئیدارالار ئەعتبار ئیتمەگەنلەریدەن ئو ـ هەنوزگەچە قلغلقلارنی داۋام ئیتدیرەیاتر.

رایون ئیکن کومیسیەسی تامامندان سولتان ئاباد جاماعاسغا وەکیل ئیتب چقارلغان ئیدی. بو یەردە ئیکن کەمپەنییەسی ئیشلەرنی بر یاققا قویب ئوزینك وەعەمەکیسنك کولخوز یەریگە قوشلب کیتکەن یەرینی کولخوزلاردان ئاجراتب ئالش ئوچون «سزلەرنك قوللارنگزداغی یەرلەر ئیگەلەریگە قایتدی. 6 ئیهندی قوروق وە شالیکار یەرلەردە ئیشلەیسزلەر» دیب داغداغالار قلدی وە عەمەکیسنك یەرلەرینی قایتارب ئالب بیردی. بو حاقدا کولخوز ئاعزالاری رایون تەشکیلاتلاریغا یارب جومەیف تیهپەسدەن عەریزە بیرگەن بولسالار ـ هەم، ئونغا ئیعتیبار قلنچیلار بولمادی.

عەبدوللابی جاماعا شوراسنك رەئیسی عەیبەك سولتانف ئیوتە کیتکەن یهزاری وە پیەنستەدر. بونك ئوزەسگە قشلاق موشتومزورلاری وە ساۋداگەرلەرگە سالقنی کەمەیترش ئوچون کەمەر بەستەلك قلدی.

موشتومزورلاردان بوتاخاجی ئوغلیغا شو ییل قشلاق خوجالق سالیغدان 484 سوم 67 تین چقاقاندا، ئوندان 25 سوم پارا ئالب، «بوتاخاجی ئوغلی کەمباغال» دیب ئیسپرەفکە بیرب، سالغدان بوتون ئازاد قلب یوباردی.

یەنگی ئارق قشلاغیداغی خوجامبیردی دیگەن بر کەمباغال دیهقانغا «سن 70 سوم بیرمەسەك موشتومزور قلب یوبارامەن» دیب 71 سوم ئالب یەدی. مەکتەبنك کەمچلکلەریگە دیب خالقدان 175 سوم یغیب ئالب، مەکتەبگە برتیین هەم بیرمەدی.

عەبدوللابی جاماعا پاختا شرکەتینك رەئیسی حاکمجان عەبدوخالیقوف باسماچیلق ۋاقتیدا مەدەمین قورباشینك سادیق یگتلەریدەن بولب کوپ کەمباغاللارنی ئاقشاتقان بر کیشیدر.

بو ئیفلاس شرکەتگە ئاییریم بیب ئالب، شرکەتنك 100 دانە باردانینی وە 5 سارجین ئوتوننی ساتب یەدی. بونك قلمشلاریغا یاراشا شورا وە خوجالق ئیدارالاریدان نیچە بارلاب قوۋولغان بولسا هەم، براق، بوجایدا ئوزاق ئولترادی. بونك ئوستیگە شرکەتدە حسابچیغا یاردامچی بولب ئیشلەب تورغان کومسومول ئاعزاسی سەیپدیفنی سەبەبسز ئیشدەن بوشاتب یوباردی. بونك ئورنیغا بر ئایینی زەکەز بیلەن ئالب کیلب قویدی.

عەبدوللە

2 JЬLLЬQ TA'RЬXЬ IŞ

قوقانلق خایروللاخان عساجان ئوغلی ماستان بیبینی 1918 نچی ییلدان تا 1928 نچی ییلغاچا جوریەلەردیك ئیشلەتب کیلدی. سوگغی قورسەتلەردە ماستان بیبی، مەحەللەدەگی فاعالارنك یاردامی بیلەن خایروللاخان تورەنك زەنجیریدەن ئازادلقغا چقدی.

ماستان بیبی 10 ییل مایاینیدا قیلغان خزماتیغا خایروللاخان تورەدەن حاق تەلەب قلب، رایون 3 نچی بولم خالق سودیغا عەریزە بیردی. سود بونی تیکشرب، ماستان بیبینك فاییداسیغا خایروللادان 310 سوم ئالب بیرشگە حوکم چقارب، ئیجراسینی رایون مەئمورییەت شوعبەسگە تاپشردی. لیکن، رایونداغی تورەلەر، ئاناوی تورەنك «موبارەك» یوزلەریگە قادام باسشنی لایق تاپماسدان ماستان بیبینك باشیغا مەینون ئویونلارینی سالدیلار. ئاخرغی پەیتدە، قوقان «ئولوغلاری» ماستان بیبیگە، «ئینندی ئومیدگنی ئوز» دیب داغداغا قلدیلار. ماستان بیبی نا علاجکار قوقاندان سامارقاندغا کیلب، محنەت کومیسسەرلگگە عەریزە بیردی. بوندا هەم عاقیبەتی مەعلوم بولماغاچ، مەرکەزی ئیجراقومغا عەرز قلدی.

«ك. ج.»

Əppərətdən tazalanьşьnь kytəmiz

سامارقاند ئوکروگ میتەن رایونیداغی شورا وە خوجالق ئیدارالاریدا حیاناتلار قلغان بای وە موشتومزورلارغا یاردام بیرگەنلەری ئوچون شورا ئاپپاراتیدەن هەیدەلگەنلەردەن: یەعقوب ئالتینبیکوف، نارمۆراد قارابایف، ئوتەگەنف، عەبدورەشیدفلەر، رایون ئیجراقوم رەئیس موعاۋینی ئیشانقولفنك ئاشنالاری بولغانی ئوچون، تازالاشدان بر هەفتە ئوتمەی توروب، یەنە شورا دەرگاهیگە ئیشور توموشقلارینی سوقیشغا موشەررەف بولدیلار.

یوقاریداغی ناپاك وجودلارنك تازالاش ۋاقتیدا سرلارینی بیرمەی بەرین ئاچیشدا ماهارات کورسەتگەن، بولتەك روزیمەتفنی ئیشدەن وە 7 تە بەترەکنی کولخوزدان هەیدەب یوباردیلار. ئاناۋی شورا دەرگاهیدان بربار راندا قلنغان مەردودلەر وە ئولارنك ئارقا تایانچیسی ئیشانقولفنی توپپەلەری یارمتا.

بو حاقدا ئوکروگنك عالاقادار ئیدارالاری توموشوق سوقماسالار ئیشنك بو حالدا بولشی ئیچینەرلکدر.

Dьjqanlarnь esənkirətdi.

سامارقاند ئوکروگ یوقاری دارغام رایون ئیجراقومنك رەهبەری ـ نەزەرحانف کوکلەمنك قزغین ۋاقتدا حوکومەت ئیشدنی بر یاقغا ئولاقتەرب قویب، بیزارلق وە پییەنستەلك بیلەن شوغوللانب کیتدی.

یاقندە رەحمەتوللایف دیگەن کدشدەن ئیچکلك ئوچون ئاقچا سوراغان ئیدی. ئو ـ ئاقچام یوق دیسە، ئیرتەسگە ئاللا قاندای یالغان مەترییەللەرنی توپلاب ئیشدەن هایداب یوباردی، رەحمەتوللایف حازر کوچەلەردە سەرگەردان بولب یورەدی.

ئەوەس دەممەسگە قاراشلی شاخەش مەحەللیلك بیان قول حاکم ئوغلینك خاتنی ئالدیغا بارب، سالقدان بولغان قارزگنی تولا، بولماسا ئاتلارگنی ساتدرامان، دیهدی.

بهارا حاکیموۋا ئیری کیلشگە قادار توختاتب، تورشی ئیلتماس قلسا هەم قولاق سالمای، حاتتا: «پول تاپا ئالماساك، فاحشالق قلب بولسا هەم قارزگنی تولا» دیب حاقاراتلار قلدی.

قسقاسی بو ئیفلاسنك قلب تورغان حەرەکەتلەری، قشلاق محنەتکەشلەرینك قاتتیق نارازلغیغا سەبەب بولدی. بونغا رایون تەشکیلاتلاری «دفك» دیمەیدیلەر.

م. شاکیرف.

قارزلار توپلانغان یوق

2 نچی چارەك کریدیت پلاننك بەجەریلوۋی قارزلارنك 100 پروسەنت توپلانشیغا باغلقدر. چونکی، ییلنك 2 نچی چارەگی ئوچون کریدیت یوبارغاندا، 3 ئوکروگ بویچا توپلاناتورغان قارزلار (عادی ئامانەتلار بیلەن برلکدە) ئوشلەنب قالنادی: بولار 236.000 سومدان عیبارەتدر. مەنە بو مقدار ئورتاچا حساب بیلەن کریدیتلەرنك 25 پروسەنتنی تەشکیل قیلادی. بەعزی ئوکروگلەردە، 40 پروسەنتگەچە یەتەدی. (سورخان داریا) ئایرم رایونلاردا ئیسە، مەسەلەن، پەتتە کیسەردە 81 پروسەنتگە هەم بارب قالادی. پەتتە کیسەر رایونیغا 2 نچی چارەك ئوچون 96000 سوم کریدیت بیرش کیرەك ئیدی. توپلاب ئالیناتورغان قارزلار بولسا ـ 78000 سومدر. دیمەك پەتتە کیسەر رایونی ئەلگی قارزلارنی توپلاب ئالماسا، 96000 سوم ئیمەس، بەلکی 18.000 سوم مقداریدا کریدیت بیرشگە توغری کیلەدی. یوقاریدا ئەیتلگەنچە، قارز توپلاشغا کرشلەر سرە بولماغاندان، عوموی شارایت (بوخارا ئوکروگدەن باشقا) جەۋدە توزوکلەردەن ئیمەس. ئوکروگ ئیکن کومیسسیەلەری دیریکتیف بیرش بیلەنگینە چیکلەندیلەر. (دیریکتیفلەر بونسز هەم یەتەرلك ئیدی.) رایون ئیکن کومیسسیەلەری حاتتا موددەتدەن ئەۋۋەل ئوندرلە تورغان (وە کوپنچە موشتومزور ـ بای عونسورلەر ئوستیگە توشکەن) قارز ئیشلەرنی هەم دیهەگە تاحلاب قویدیلار.

خالقنك سارمایاسنی جەلب قیلش ئاحۋالی هەم یاخشی ئیمەس.

نیهایات، دەۋلەت بانکە، سهلسایوز، قشلاق خوجالق بانکەسنك تورەلەرچە نسبەتنی هەم ئەیتب ئوتش کیرەك. ئولار ئوز ئاراراسجوت مەسئەلەسدە کیلشە ئالمای، شوکونگەچە سودرەتیب کیلەدیلەر.

تیخنکوم بناسغا قاغازلاردان پاییدوار

ئوزبیکستاندا قشلاق خوجالقنك موهم قسملاریدان بری، هایواناتچیلق ئیکەندە شوبهە یوق. بو ساحادا مالالار ئوچون ئوزبیکستاننك ئیحتیاجی زور. مەنە شو ئیحتیاجنی حەل قیلش ـ ئونغا ئیبریشو ماقسادیدا زەرەفشان ئوکروگینك کەرمەنە رایونیدا هایۋانات تیخنکومی ئاچلدی. براق، بینالارنك بیتشمەسلگی کەتتە ـ کەتتە کەمچلکلەرنك روی بیرشگە ئیمکانیەت توغدردی.

بو ئاحۋاللارغا نەزەرەن، ئوزبیکستان خالق کومیسسەرلەر شوراسی شو ییل 4 نچی فیورالداغی قیلنغان قاراریدا، تیخنکومنك علمی وە خوجالق باراسیدا بینالارنك بولماسلغیغا کورە بیناکارلق ئوچون 95 منك سوم بیلگلەدی. بوندان ـ 40 منك سومی تیجارات بانکەسی، 35 منك سومی ئوزبیکستان چارۋادارلار سایوزی وە 20 منك سومی خالق ماعارف کومیسسەرلگی حسابیغا تاسدیقلاندی.

ئەلبەتتە، هەر بر ئشنی ئوز ۋاقتدە قیلمنشی لازم.

لیکن، ئەنەوی، ئوزبیکستان چارۋادارلار سایوزی ئوستدە ئولتورغان تورەلەر، خالق کومیسسەرلەر شوراسنك بو حاقدا چقارغان قارارلاریدان خابارسزە لاردیك بوزرایب ئولتورا بیردیلەر. شونك ئوچون هەم هەنوزگە قادار ئوزبیکستان چارۋادارلار سایوزی تیخنکومگە سارق چاقا هەم بیلگلەگەنی یوق.

بو توغریدا، تیخنکوم دیرەکتوری نیچە بار ئیلتگرەم هەم یوباردی ـ براق، بو هەم تەئسر قیلمادی. ئاخیری، بو ئیش ئیشچی ـ دیهقان نازاراتی خالق کومیسسەرلگیگە هەم توشدی. ئوندا هەم چارۋادارلار سایوزینك «ئولکەنلەری» تولکیلك بیلەن قوتولدیلار.

تیخنکوم مەئمورییەتی ئەنەۋی بیلگلەنگەن پوللەرگە (ئاینقسا، چارۋادارلار سایوزیغا) ئیشەنب، ئوزبیك گوستروی بیلەن شەرتنامە توزدی. شەرتنامە بویچا دەفعەتەن 15 پروسەنت پول تولەنشی لازم، ئیمدی، بونغا بیرش ئوچون پول یوق. ئوزبیکستان چاروادارلار سایوزی خالق کومیسسەرلەر شوراسنك قارارینی بەجەرشدەن ئاچقدان ـ ئاچق باش تارتدی. بو توغریدا تیخنکوم دیریکتوری کەرمەنەدەن کیلب، ئوزبیکستان چارۋادارلار سایوزیغا مورااجاعات قیلدی. براق، بو گەل ئەنەۋی مەسئول بیزبیلەر، «بزدە تیخنیکوم ئوچون بیربلەتورغان ئاقچا یوق، باراۋیر، توروت تامانك قیبلا» دیب جوواب یوباردیلار.

بو جایدا، سوزنی چوزماسدان، قسقاغنا قیلب شونی دیمز کی: بیناکارلق ۋاقتی ئوتب باراپاتر. بو ئیشگە ر. ك. ئی. ئەهمیەتل باش قوشماسا، چارۋادارلار سایوزیداغیلار هەلی ـ بیری ئیمباقاغا کیلمەیدیلەر.

«ر. ك.»

نیمە ئوچون بەترەکلەرنی ئونوتدکز؟

جومهوریەت ئیجتماعی سیغورتا ئیداراسی، 29 ـ 28 نچی ییللاردا بەترەکلەرنك حایاتینی سیغورتالاشدا بر مونچا مابلاغلار توشکەن بولسا هەم، بوندان ئیشکە یاراقسز بولب قالغانلارغا سارق چاقا هەم یاردام بیرمەی کیلەدی. جوملەدەن 28 نچی ییلدا جومهوریەت بویینچا سیغورتا قیلنغان بەترەکلەردەن توشکەن پول 36 منك 713 سوم بولب، بوندان بەترەکلەرگە بیرلگەنی 106 سوم، خالاس. حالبوکی 28 نچی ییلدا قیلنغان فاییدا ـ 27 منك 221 سوم بولب، بوندان بیهودە خاراجاتلارغا 9456 سوم پول سەرفلەندی.

29 نچی ییلدا 141 منك 260 سوم دەرامەد بولب، شوندان بەترەکلەرگە بیرلگەنی 5 منك 820 سوم، ئیدارا حەراجەتی 49 منك 224 سوم بولدی. شوندان 87 منك 16 سوم ئاقچا ئارتب قالدی. سیغورتا قانونی بویینچا ئیشسز قالغان بەترەکلەرگە هەم شو ییلغی کولخوزغا کرگەن بیر توقای ئیشچیلەر سایوزی ئاعزالاریغا هەر ئایغا 8 سومدان یاردام بیرلشی کیرەك ئیدی. لیکن، ئوز. سیغورتا ئیداراسی بو پوللاردان موتلاقا بەترەکلەرنی فایدالاندرمادی. حازردا هەم بەترەکلەرنك حایاتیغا هیچ ئیعتیبار قیلمای کیلەدی. بو باراداعالاقادار ئیدارالار قاتعی چارالار کورسینلەر.

1930-31 نچی ییلغی قیشلاق خوجالیق سالیغی توغریسیدا چیققان یه‌نگی قانۆننی تۆشوندیریش ئۆچۆن داقلادچیلارغا ماتریاللار.

1. فرقا وه شورا حۆكۆمه‌تینینگ قیشلاق خوجالیغیداغی سیاسات توغریسیدا چیقارغان قارارلاری. قیشلاق خوجالیق سالیغیدا هه‌م شۆئله بیردیله‌ر. بیرله‌شکه‌ن قیشلاق خوجالیق سالیغی توغریسیداغی قانۆن هه‌م، قارارلارغا قاراپ ییلدان-ییل ئۆزگه‌ره کیلدی.

مه‌سه‌له‌ن، مه‌رکه‌زقوم نویه‌بر پلینۆمی (1928 نچی ییلی) وه 16 نچی فرقا کونفیرینسیه‌سینینگ، قیشلاقداغی کاپیته‌لیست عونسورلارغا هۆجۆمینی بۆندان سونگ هه‌م داوام قیلدیریش، پاختا مایدانینی کینگه‌یتیریش. داخلی ئیکینچیله‌رنینگ کیین قالیشی مۆناسباتی بیله‌ن غاللا مه‌سئه‌له‌سینی حه‌ل قیلیش وه ئیشچیله‌ر سینفی هه‌م که‌مباغاللارنینگ ئورتا دیهقان بیله‌ن ئیتتیفاقینی تاغین هه‌م مه‌حکه‌مله‌ش توغریسیدا چیقارغان قارارلاری 1928-29 وه 1929-30 نچی ییلغی قیشلاق خوجالیق سالیغی سیستیمه‌سیده، مۆشتۆمزور خوجالیقلاریغا یه‌ککه سالیق سالیشدا، تیخنیکه وه دان ئیکینه‌ری سالیغینینگ نه‌نچه که‌مه‌یتیشده. که‌مباغاللارنی سالیقدان ئازاد قیلیشدا، ئورتا دیهقانغا ئوشه‌تۆرغان سالیقنی که‌مه‌یتیریشده، کوللیکتیف خوجالیقلاریغا بیریلوچی قۆلایلیقلاردا کورۆندی.

2. کولخوزچیلیقنینگ ئوسیشی، بۆتۆن - بۆتۆن رایون وه ئوکروگلار یاپپاسیغا کولخوزلاشا باشلاوی، مۆشتۆمزورنینگ سینیف بولیب یاشاوینی ئۆگه‌تمش سیباساتینی کۆن تەرتیبیگه قوییدیلار.

مۆشتۆمزورنینگ کیشی کۆچیده‌ن فایدالانیش حه‌ره‌که‌تینی چیکلاش سیاساتیدان ئۆنینگ سینیف بولیب یاشاوینی تۆگه‌تیش سیاساتیغا کوچیش، 1930 وه 31 نچی ییلغی قیشلاق خوجالیق سالیغینینگ قانۆنیداهه‌م شۆئله بیردی. بۆ یل ئۆنینگ حاقیقی کیلیمی‌ریگه سالینتۆرغان قیشلاق خوجالیق سالیغی تاغین هه‌م ئارتادی.

3. مه‌یده وه یه‌ککه خوجالیقلار که‌تته وه عۆمۆمله‌شکه‌ن قیشلاق خوجالیقلاریغا ئه‌یله‌نه‌یاتقان، سالیق سالیش تەرتیبی عۆمۆمله‌شکه‌ن سیکتورگه مۆوافیقلاشقان: قیشلاق خوجالیغینینگ یه‌عنی نه‌وعله‌رینی‌شۆ جۆمله‌ده‌ن جازوچا «تارا ئورن بولیب کیلوچی چاروادارچیلیقنی تاغین هه‌م ریواجلاندیریش ئۆچۆن قولای شارایت تۆغدیریلاتقان ته‌دبیر بو ده‌ورده، - بۆ ییلغی قانۆننینگ ئاییرم خۆسۆسییاتلارینی دقات قیلب ئوسمشکه قارزیبیدی.

4. عۆمۆمله‌شکه‌ن بولیمینینگ ئۆتتقان ئورنی زور بولغانیدان، بۆ نه‌رسه شۆ سیکتورداغی سالیق سیستیمه‌سینینگ بۆتۆنله‌ی ئۆزگه‌ریشینی‌ته‌لەب قیلدی. سالیقنینگ پروگریس (کیلم ئاشقان سایین نیچه به‌ره‌به‌رله‌ب ئاشیب بارا تۆرغان شه‌کلی حازرغاچا کولخوزلار ئۆچۆن هه‌م یه‌ککه خوجالیقلارغا نسبه‌ته‌ن که‌مره‌ک مقدارجا بولسادا) قوللانیب کیله‌ر ئیدی. کولخوزچیلیق حه‌ره‌که‌تینینگ بۆ کۆنگی ئاوج ئالدیشدا بۆ شه‌کل یارامایتورغان بولیب قالدی.

سالیقنینگ پروگریس شه‌کلی (کیله‌مینگ جان باشیغا بولغان مقداریغا قاراپ سالیق سالیش) ئیکس حساب بیله‌ن ئالماشتورلدی. یه‌عنی، کیلمینینگ عۆمۆمی مقداریدان قانغی نه‌زه‌ر، ئۆنینگ جان باشیغا توغری کیلوچی مقداریغا قاراپ به‌ره‌به‌ر سالینا تۆرغان بولدی، فاقات بۆ مقدار، یه‌عنی سالیق پروسه‌نتی کولخوزنینگ یۆقاری شه‌کلی بولغان کومموناله‌ر ئۆچۆن که‌مره‌ک بولادی. (مه‌سه‌له‌ن، کومموناله‌رده‌گی کیلمینینگ جان باشیغاتوغری کیله تۆرغان مقداریدان 4 پروسه‌نت، باشقا کولخوزلاردا 5 پروسه‌نت سالیق ئالینادی).

5. ۋ. ك. پ (ب) مه‌رکه‌زقومینینگ شۆ ییل 2 نچی ئه‌پریل کۆنی چیقارغان قاراریغا بینائه‌ن، کولخوزلارغا (قیشلاق خوجالیق سالیغیدا کورسه‌تیلگه‌ن قولایلیقلارغا قوشمچا یۆزه‌سیده‌ن) قۆییداغی قولایلیقلار بیریله‌دی:

ئا) کولخوزلارداغی عۆمۆمله‌شکه‌ن ئیش حایوانی (ئات، هوکۆز، تۆیه وه باشقالار) 1930-31 وه 1931-32 نچی ییل ئیچیده سالیقدان ئازاد قیلینادیلار؛

ب) کولخوزلار قاراماغیدا وه کولخوزچیلارنینگ یه‌ککه قاراماغیدا بولغان سیگیر، قوی، ئه‌چکی. قوش وه باشقا مه‌یده حایوان هه‌مده یاش حایوانلار هه‌مه‌سی ئیکی ییلغاچا، یه‌عنی 1930-31 وه 1931-32 نچی ییل سالیقدان ئازاد قیلینادیلار.

ۋ) عۆمۆمله‌شکه‌ن پالزلار. باغلار، تاکزارلار، تۆت کوچه‌تزارلاری وه ماحسۆس پالیز، باغدار وه تاکزار کولخولارنینگ کیلیمیده‌ن ته‌گشلی سالیق یارم مقداردا ئالینادی.

گ) یه‌نگیده‌ن، عۆمۆمله‌شکه‌ن پالزلار، باغلار، تاکزارلار وه تۆت کوچه‌تزارلاریغا ئه‌یله‌ندیریلگه‌ن مایدانلار، ماحسۆس باغ-سه‌بزه‌وات وه تاکزار کولخوزلاریغا ئه‌یله‌ندیریلگه‌ن یه‌رله‌ر ئیکی ییلغاچا (1930-31 وه 1931-32 نچی ییل ئیچیده) سالیقدان ئازاد قیلینادی.

د) کولخوزلار تاماندان یه‌نگی سۆغارلغان یه‌رله‌رگه، تاشلاندیق وه ئه‌ووه‌ل ئه‌کیلیب، کیین قالیب کیتکه‌ن یه‌رله‌رگه هه‌مده کوب ییللیق شۆدگارلارغا ئه‌کیلگه‌ن ئه‌کینله‌ر 1930-31 نچی ییلدان باشلاب، بیش ییلغاچا سالیقدان ئازاد قیلینادیلار.

ی) کولخوزلارداغی عۆمۆمی ئه‌کین مایدانینینگ 75 پروسه‌نتیده‌ن ئاشیغیا ئه‌کیلگه‌ن بۆتۆن پاختا ئه‌کینی سالقدان ئازاد قیلینادی.

6. حساباتنینگ کولخوزلار ئیچکی حایاتیداغی ئه‌هه‌مییه‌تی قانۆندا هه‌م کورسه‌تیلیب ئوتکه‌ن. بۆنینگ ئۆچۆن، حساباتنینگ توغری یۆرگیزیلیشینی، قیزقدیرا تۆرغان شارایتلار بیلگیله‌رگه‌ن، شۆ بیله‌ن بیرگه، حسابات بوینچا سالیق سالیناتۆرغان کولخوزلارنینگ سالیق پروسه‌نتی که‌مه‌یتیرلگه‌ن (مه‌سه‌له‌ن، کولخوزلارغا 2 پروسه‌نت، باشقا کولخوزلارغا 3 پروسه‌نت، یه‌عنی نورما بیله‌ن تولگه‌نده‌ن 2 پروسه‌نت که‌م).

مۆشتۆمزور خوجالیقلاری ئۆچۆن یه‌ککه سالیقنی سالاش بیله‌ن بیرگه، قانۆن 1929-30 نچی ییلی ئۆلارغا سالیق سالغان چاقدا قوللانغان ته‌رتیبنی قۆییداغیچا ئۆزگه‌رتیره‌دی.

فاقات «ئیلک بای‌مۆشتۆمزورلار»غا یه‌ککه سالیق سالیش ئۆرنیغا بۆ ییل، محنه‌تسیز بیلگیسی بولغان‌بۆتۆن مۆشتۆمزور خوجالیقلاریغا یه‌ککه سالیق سالینادی (محنه‌تسیز بیلگیله‌رنینگ بایاغی ئۆکرۆگ ئیجراقومینینگ 39 نچی سان قاراریدا کورسه‌تیلگه‌ن).

بۆندان تاشقاری، بۆلتۆر ئیکسپیرت یولی بیله‌ن کیلمنی 75 پره‌سه‌نتگه‌چه ئارتدیریش ماعناسیدا بولغان چیکله‌ش بۆ ییل ئۆشب قالادی. بۆ ییل کیلم، خوجالیقنینگ هه‌ر بیر نه‌وعیده‌گی حاقیقی مقداریغا قاراپ بیلگیله‌نه‌دی.

شۆ بیله‌ن بیرگه، مۆشتۆمزور خوجالیقلاریغا پروگریس یولی بیله‌ن سالیق‌سالیش‌ئه‌نچه‌گینه کۆچه‌یتیرلدی. بۆنینگ ئۆچۆن، ئۆلارنینگ کیلیمی جان باشیغا 20 سومدان چیگرلدی، ئاییرم ده‌ره‌جه‌له‌ر بوینچا ئه‌نچه کوچه‌یتیرب حسابلانادی. (ئۆز مه‌رکه‌زی ئیجراقوم وه خالق کومیسه‌رله‌ر شوراسینینگ 54 نچی قاراریداغی 14نچی ماددانی قاراڭز)

8. یه‌ککه سالیق سالیش - سالیق یولیدان مۆشتۆمزورغا هۆجۆمنی تاغین هه‌م کۆچه‌یتیریشنینگ باش ده‌سته‌گیدر. بۆ نه‌رسه، قیشلاق خوجالیق سالیغینی ئوتکه‌زوچیله‌ر قولیدا حاقیقی سینیفی قۆرال بولیب، مۆشتۆمزوردان ته‌گیشلی یه‌ککه سالیقنینگ که‌م ئالینیشیغا یول قوییماسلیغی لازم. شۆ بیله‌ن‌بیرگه بۆ نه‌رسه، ئورتا دیهقاننی یه‌ککه سالیققا تارتماسلیق مه‌سئه‌له‌سیگه ئاییرم ئه‌هه‌مییه‌ت بیره‌دی.

9. قیشلاق خوجالیغیداغی ئاییرم نه‌وعله‌رنی کینگه‌یتیریش ئۆچۆن‌قولای شارایت توغدیریش بیله‌ن بیرگه قانۆن بیر قانچا قولایلیقلارنی بیره‌دی،کی بۆلار باشقا چارالار قاتاریدا پاختا پروگره‌مه‌سینی بجه‌ریش، پاختا وه قایراقی ئه‌کین مایدانینی کینگه‌یتیریش، چارواداچیلیقنی یاخشیلاش وه غایرینلارنی هه‌م ته‌ده‌من قیلیشلاری‌لازم بۆ قولایلیقلارغا مۆوافیق:

ئا) پاختا ئه‌کینی نورماسینینگ‌یارمی مقداریدا سالینادی؛

ب) پاختا وه قایراقی ئه‌کیننینگ ئوسکه‌ن مقداری سالیقدان ئازاد قیلینادی؛

ۋ) سیگر، هوکوز وه قوینینگ‌ئارتقان سانی ئۆچۆن ته‌گیشلی سالیق یارم مقداردا سالینادی؛

گ) قاراکول قویلاری سالیقدان بۆتۆنله‌ی ئازاد قیلینادی.

د) قایراقی یه‌رله‌رده‌گی پاختا سالیقدان ئازاد قیلینادی. فاقات مۆشتۆمزورلارنینگ پاختاسیغا سالیقدان ...

ئازاد قیلینمایدی. چۆنکی بۆلارغا هیچ قاندای قولایلیق بیریلمه‌یدی وه ئۆلارنینگ کیلیمیگه حاقیقی مقداردا سالیق سالینادی.

10. ئیچی ته‌ئمیناتینی پالیز ماحسولاتی حسابیدان یاخشیلاش مۆئامماسی، پالیز ییرله‌رینی کوپه‌یتیریش ئۆچۆن شارایت تۆغدیرشنی زه‌رور قیلب قویدی. شۆ ماقساد یۆزه‌سیده‌ن قۆییداغی قولایلیقلار مولجه‌لله‌نه‌دی:

ئا) پالزلارنینگ، هه‌مده ماحسولاتینی تایارلاوچی ته‌شکیلاتلارغا تاپشیروچی پالزلارنینگ ئوسکه‌ن مقداریغا سالینا تۆرغان سالیق ماحسوس نورمالار بوینچا بولمای، به‌لکی‌عادی ئه‌کین مایدانینینگ نورمالاری بوینچا سالینادی (بۆ نورما ئۆکرۆگ ئیجراقومینینگ 39 نچی سانلی قاراریدا کورسه‌تلگه‌ن).

ب) شه‌هه‌ر دایراسینینگ 10 چاقیریمدان نه‌ری ئوتمه‌گه‌ن ییرله‌رده‌گی کوللیکتیف پالزلاری، شورا خوجالیقلاری وه ئیشچی کوپیراتیسیه‌سینینگ پالزلاری سالیقدان ئازاد قیلینادیلار.

11. حاسلنی ئارتدیریش وه‌چارواداچیلیقنی یاخشیلاش وه‌زیفه‌سی هه‌م قانۆندا کورینه‌دی. بۆنینگ ئۆچۆن، ئه‌گره‌نوم وه حایوانات ته‌خنیکه‌سیگه عاید چارالارنی ئوتکه‌زگه‌ن بۆتۆن کولخوزلار وه بیر جاماعالارینینگ سالیغیدان 10 پروسه‌نت چیگرتمه قیلینادی (ئه‌گره‌مینیموم توغریسیداغی قانۆن، ئۆز. مه‌رکه‌زی ئیجراقومی وه خالق کومیسه‌رله‌ر شوراسینینگ‌شۆ ییل 7 نچی مارتدا چیقارغان 47نچی سان قاراری).

بۆ قولایلیقلار بۆلتۆر هه‌م‌بیرلگه‌ن بولیب، بۆ چارالار دیهقان کیینگ عامه‌ماسیغا یاخشی مه‌علۆم بولماغانی سه‌به‌بلی، عه‌مه‌لده یه‌تته‌رلیک قوللانماغان ئیدی. شۆ بیله‌ن به‌رابه‌ر، مه‌زکور چارالارنینگ ئوتکه‌زیلیشینی نازارات قیلب تۆریشی لازم بولغان ئیدارالار هه‌م یه‌ته‌رلیک فاعالیات کورسه‌تمه‌گه‌ن ئیدیلار.

بۆ که‌مچیلیکله‌رنی یوقاتیش‌ئۆچۆن، شۆ ئیشنی ئوتکه‌زوچی ئیدارالاردان، مه‌زکور چارالارنی ئۆز واقتیدا ئۆشۆندیریش، ئاینقسا چارواداچیلیققا عاید قولایلیقلارنی یاخشی ئۆشۆندیریش ته‌له‌ب قیلینادی.

12. بیزنینگ چارالاریمیزنی ئوتکه‌زیشده، شۆ جۆمله‌ده‌ن ئیکن مایدانینی کینگه‌یتیریش وه پاختادان باشقا ئه‌کینله‌رنی سیقیب چیقاریش چارالارینی ئوتکه‌زیشده مۆشتۆمزور-بای‌عونسورلاری تاماندان کورسه‌تیلوچی قارشیلیق، قوییی ئیدارالار وه قیشلاق جاماعاتچیلیغی تاماندان یه‌تته‌رلیک ده‌فع قیلینمای یاتدی.

بۆ عونسورلارغا بولوچی عۆموم ته‌ئسیری بیله‌ن بیر قاتاردا قانۆن هه‌م، ئیکن مایدانینی که‌مه‌یترگه‌ن یاکی سۆولی یه‌رله‌رده‌گی پاختانی که‌مه‌یتیریب، غاللا ئیکینله‌رینی کوپه‌یترگه‌ن خوجالیقلارغا نسبه‌ته‌ن‌کونکریت چارالارنی بیلگیله‌ده‌ی. مه‌سه‌له‌ن، ئیکن مایدانینی عۆزۆرسیز سه‌به‌بله‌ر بیله‌ن که‌مه‌یترگه‌ن خوجالیقلاردان 1930-31 نچی ییل ئۆچۆن ته‌گیشلی سالیق، ئیکن مایدانینینگ ئوتکه‌ن‌ییلغی‌مقداریغاقاراپ ئالینادی.

سوگره، پاختاکار رایونلارداغی غاللا ئه‌کینله‌رنینگ کیلم نورمالاری ئۆچۆن ماحسۆس جه‌دوه‌ل بیلگیله‌نه‌دی. بۆ حالدا پاختانینگ هه‌ر خوجالیققا قاراشلی یه‌رده‌گی ئۆتقان ئورنیغا قاراپ عه‌مه‌ل قیلینادی. (ئۆکرۆگ ئیجراقوم تاماندان چیقارلغان 39 نچی سان قاراراداغی جه‌دوه‌لنی قاراڭز).

13. که‌مباغال خوجالیقلارنینگ سالیق سالینماینۆرغان ئیلک ئاز مقدار بوینچا ۋه رایون سالیق کومیسسیه‌له‌ری ئارقالی سالیقدان ئازاد قیلینیشینی ساقلاب قالیش بیله‌ن بیرگه قانون، کولخوزغا کیرگه‌ن وه 29 - 30نچی ییلی سالیقدان ئازاد قیلینغان خوجالیقلارنینگ کیلیمینی 75 پروسه‌نت که‌م حسابلاییدی. شو بیله‌ن بیرگه، که‌مه‌فۆوات کومموناله‌ر سالیقنینگ یاریمیدان ئازاد قیلینادیلار. شونینگ ئۆستیگه بولتۆرغی قولایلیقلار ۋه چیگرتمه‌له‌ر ئۆزگه‌ریشسیز قالادی (مۆشتۆمزور خوجالیقلاری هیچ قاندای قولایلیق وه چیگرتمه‌ده‌ن فایدالانا ئالماییدیلار).

14. قیشلاق خوجالیق سالیغی توغریسیداغی ئیشله‌ر جۆده که‌تته ۋه مۆشکۆل بولغانیدان، شو سالیقنی ئوتکه‌زوچی ئه‌پپه‌ره‌تکه ئاییرم دقات قیلیش زه‌رۆر. بۆندان تاشقاری، بۆتۆن فرقا ۋه شورا جاماعاتچیلیغینینگ دقاتی شو مه‌سئه‌له‌گه قاراتیلسین.

بولتۆرغی سالیق که‌مپه‌نیه‌سیده سادر بولغان خاتالیق ۋه قینغیر-قییشیقلارنینگ کوپیگه سه‌به‌ب، ئۆز کومفرقا رایکوملاری ۋه رایئیجراقوملاری تامانیدان بو که‌مپه‌نیه‌گه یه‌ته‌رلیک دقات قیلینماغانی ۋه بۆ توغریدا فاعالیات کورسه‌تیلمه‌گه‌نیدیر.

شورا ئوچۆن که‌میسسیه‌له‌رنینگ (سالیق تولاوچیله‌ردان کیرگه‌ن وه‌کیلله‌رنینگ) ئیجتیماعی جیهه‌تده‌ن یات عونسورلار بیله‌ن ئیفلاسلانغان‌بولیشی، بۆلارنی مه‌زکور که‌میسسیه‌له‌رده‌ن هه‌یده‌ش ئۆچۆن ئۆز ۋاقتیدا چارا کورلمه‌گه‌نی، خاتالارنینگ مقدارینی ئارتدیردی. بو حال، قیشلاق ئوچوت که‌میسسیه‌له‌رینی ئۆز واقتیدا نازارات قیلب تۆرشنی، قیشلاق ئوچوت کومیسسیه‌له‌رینی وه قیشلاق خوجالیق سالیغینی ئوتکه‌زوچی ئه‌پپه‌ره‌تده‌گی ئیجتیماعی سه‌سته‌فنینگ ئیکشیریب تورلیشینی ته‌له‌ب قیلادی.

15. قیشلاق خوجالیق سالیغی قانۆنینینگ توغری وه مووافیقییاتلی ئوتکه‌زیلیشی بۆتۆنله‌ی‌سالیق خۆسۆسییاتلاری، ئوندان قولایلیقلار ۋه غایریلار که‌مباغال، ئورتا دیهقان کیینگ عاماسیغا قانچالیق مه‌علۆم بولیشیغا باغلیدیر. بو ییلغی کوکلم ئیکن که‌مپه‌نیه‌سیده، ئاییرم عۆنسۆرله‌ر بیر - بیری بیله‌ن یاقین باغلانغان بولغانیدان، بو نه‌رسه تاغین هه‌م زور ئه‌هه‌مییه‌ت حاسیل قیلادی.

بوحالات مه‌حه‌لله‌رنی،کولخوزلار، دیهقانلار وه ئیشچیله‌ر ئورتاسیداغی تاشۆیقات که‌مپه‌نیه‌سینی تیزلیک بیله‌ن کیینگ یولغا قوییشغا مه‌جبور قیلادی. شۆ بیله‌ن بیرگه بۆ ییلغی قانونینگ، عۆمۆمله‌شکه‌ن سیکتورنی تاغین هه‌م‌ئوسدیریشکه، مۆشتۆمزورنینگ سینیف بولب یاشاوینی تۆگه‌تیشکه، که‌مباغاللارنی سالیقدان بۆتۆنله‌ی ئازاد قیلیشغا، قیشلاقداغی ئیشله‌ب چیقاریش کۆچله‌رینی‌ئوسدیریش‌ئۆچۆن بیر قاتار شارایت توغدیریشغا قاراتیلغان خۆسۆسییاتلارینی هه‌م یاخشی ئاڭلاتیب ئوتیش زه‌رۆر.

16. شۆبیله‌ن بیر قاتاردا، دیهقانینگ کیلم مه‌نبه‌عله‌ری توغریسیدا دۆرۆست ماعلۆمات بیریش، سالیقنی ئۆز ۋاقتیدا تاپشیریش وه باشقا توغریلاردا شورا ده‌وله‌تی ئالدیدا تۆرغان مه‌جبۆریه‌تله‌رینی (سالیق مه‌نبه‌عنی یاشیرغان ئۆچۆن ئیشتیراف، ئوسیم تولدتیش وه باشقالارنی) هه‌م تۆشۆندیریش زه‌رۆر.

17. که‌مپه‌نیه‌نینگ ئاییرم ده‌ورلارینی که‌لیندیر پلاندا کورسه‌تیلگه‌ن ۋاقتلاردا مۆۋافیقییاتلی ئوتکه‌زیش ئۆچۆن، ئیشده، ئاینقسا مۆشتۆمزور خوجالیقلارنینگ کیلیمینی بیلگیله‌ش ئیشیده ئاییرم ئانیقلیق ته‌له‌ب قیلینادی. شۆ بیله‌ن بیرگه، به‌تره‌کله‌رنینگ، که‌مباغال گرۆهله‌رینینگ وه قیشلاق ئه‌کتیفینینگ بۆ ئیشله‌رگه فاعال قاتناشولاری زه‌رۆردیر.

قاسمقچیلار سودیدا

تالاۋچیلارنینگ «سیمناس» ئۆستۆنی

که‌تته قورغانداغی باسماچیلارغا قارشی کۆره‌شده شه‌ریف بیله‌ن بیرگه ئیشله‌گه‌ن سیرغازییفنینگ سودغا بیرگه‌ن گۆواهلیغی قۆرۆق وه پۆچ سوزله‌رده‌ن عیبارات . . .

— شه‌ریف یاخشی خادم ئیدی . . . ئۆنینگ توغریسیدا براتا شکایات ئۆشکه‌نینی کورگه‌نیم یوق. باسماچیلار بیزنینگ بیش ئاتارلاریمیز بیله‌ن ته‌ئمن قیلیب تۆرغانینی بیلسه‌ک هه‌م، بۆ یاراقنینگ قاییسی مه‌نبه‌عده‌ن چیقایاتقانینی بیلمه‌دیک..

به‌لکی، بۆگا کوب واقت ئوتیب کیتکه‌نده‌ن، گۆواهنینگ ئیسیده هیچ نه‌رسه قالماغاندر.

بۆ کیشینینگ جاۋابلاری شه‌ریف فایداسیغا بولماغانیدان، ئۆگا قارشی ه - ئیمه‌س.

*

که‌تته قورغان سیاسی بیۆراسیدا ئیشله‌گه‌ن قابیلف باشقاچا سوزله‌رنی ئه‌یته‌دی:

— سول ئیسیر - چیرنه‌یفچیله‌ر تاماندان ئوتکه‌زلگه‌ن میتینگده‌گی کوممونیستله‌ر 10 کیشیده‌ن ئاشقی ئیمه‌س ئیدی. لیکن، که‌تته قورغان سول ئیسیرله‌رینینگ هه‌مه‌سی شۆ یه‌رده ئیدی.

. . . بۆلار ئاراسیدا، ئوچراغان کیشیده‌ن ئاراق ئۆچۆن 10-15 تین سوراب یۆره تۆرغان پییه‌نسته بایکوف ئۆزینی کورسه‌تدی.

— بۆتۆن کوممونیستله‌رنی ئاتیب ئولدیریش کیره‌ک . . . براتاسینی هه‌م قوییب یۆرماسلیق کیره‌ک، - دیب قیچقیرار ئیدی بۆ کیشی. - 10ساعات ئیچیده ئۆلاردان بیر کیشی‌هه‌م قالماسین . . .

. . . شه‌ریف هه‌م شۆلار قاتاریدا ئیدی . . . شه‌ریف‌ئوشه واقتدر سول ئیسیرله‌ر سیاسی بیۆراسینینگ ئاعزاسی بولیب، سیزیله‌رلیک فاعال رولینی ئوینار ئیدی

*

سوگره، سامارقاندغا ئه‌تره‌د کیلیب، ئیسیرله‌رنی‌هه‌یده‌گه‌نده‌ن کیین، - دییدی گۆواه - شه‌ریف که‌تته قورغاندا یوق ئیدی. ئۆ قایاققادا قاچیب، ئوشه جایدان ئورتاق‌ئیسماعیلیف وه کوممونیست ته‌شکیلاتینینگ باشقا ره‌هبه‌رله‌رگه ته‌ۋبه خاتی یۆباردی.

«ته‌وبه قیلدم، به‌دقلدم، ئیندی قیلمایمان» دیب ئیشه‌نتردی . . . وه کوممونیستله‌ر سه‌فیگه ئالینیشنی ئیلتیماس قیلدی.

— کیین مین، ئۆز کوزم بیله‌ن، کوممونیست شه‌ریفنینگ ناماز ئوقوغانینی کوردم . . . بۆ کیشی قاماقخانا ئیچیده هه‌م ناماز ئوقوییتۆرغان بولسا کیره‌ک.

*

شۆرا سایلاۋ کومیسسیه‌سی‌قاماققا ئالینیب، سامارقاندا بیر ئاز یاتقاندان سونگ شه‌ریف که‌تته قورغانغا قاییتیب کیلدی، - دییدی‌گۆواه، - وه یار ئاغاینیلارینینگ یاردامی‌بیله‌ن میلیتسیه باشلیغی بولیب ئالدی.

— دایم ئۆنینگ کیتیده 25کیشی یۆره‌ر ئیدی . . . شه‌ریف یاخشی ئات ئۆستیده جاۋلان قیلار ئیدی...

شه‌ریف میلیتسیه‌باشلیغی‌بولیب یۆرگه‌ن چاغیدا، تیمر دیگه‌ن دیهقانی ئولدیرگه‌ن هه‌مده‌م ئیسلامیق دیگه‌ن کیشی که‌تته قورغاندا باجوزۆز یۆره‌ر ئیدی. هه‌مده‌م قولیدان ئولگه‌ن کیشی بیر چۆقوردان تاپیلدی. بۆتۆن عه‌یب کوزگه کورینیب تۆرار ئیدی... لیکن بۆ واقتدا شه‌ریفنینگ خائنلیق رولی ئیندی باشلانا یاتقان ئیدی.

پراواردیدا هه‌مده‌م مه‌شهۆر قورباشی بولیب ئالدی.

*

— 1919 نچی ییلی ئاسابی ئاتدیل خابارچیلاری ئورتاسیدا سادق دیگه‌ن بیر دیهقان بار ئیدی. بۆ کیشی توغری خابار کیلتیره‌ر ئیدی. بیر واقتی ئۆنینگ کورسه‌تیشی بوینچا میلک ئارق بولیسیداغی سابق مینگباشی عه‌بدۆره‌هم که‌ریمف قاماققا ئالیندی. شه‌ریف بۆ کیشی بیله‌ن ئیسکی واقتلاردان بۆیان دوست ئیدی.

شه‌ریف سادقنی بۆتۆن ئاجانته‌نی بیله‌ن دۆشمه‌ن کورب؛

— ئه‌گه‌ر مینینگ ئیشیمگه ئارالاشا تۆرغان بولساڭ، ئاتیب‌تاشلاییمان، دیدی.

شۆندان بۆیان شه‌ریف سادقنینگ کیتیده‌ن ئادام قوییدی. فورسه‌تنی تاپب ئۆنی‌تالانچیلقدا عه‌یبله‌تدردی. پراۋاردیدا ئۆ قاماققا تۆشدی.

قاماقخانادا یاتقان خابارچی توغری یولدان چیقیب کوکناری بولدی وه قاماقدان قاچیب، چینده‌م باسماچیغا ئه‌یله‌ندی.

*

گۆواهنینگ ئه‌یتیشیچه، شه‌ریف ئۆگا قارشی هه‌م حه‌دسیز ده‌سیسه‌له‌رنی قۆرغان.

— مین، میلک ئارق بولیسیداغی ئاۋقات ئاشیالارینی‌شه‌هه‌رگه ئیلتیش ئۆچۆن ئات - ئه‌ره‌وه‌له‌رنی مۆبلیزه‌تسیه قیلدم. شۆ حالدا بیر ته‌وه‌چینی بۆیرۆقدان بویین تاۋلاغان‌ئۆچۆن قاماققا ئالدم...

شه‌ریف ئۆز دوستی‌عه‌بدۆره‌حم که‌ریمفنی قاماغان ئۆچۆن مینگه زد ئیدی. ئیرنه‌سیده‌ن میلک ئارق بولیسیغا کیلیب، قابیلق ته‌ۋه‌چیده‌ن پارا ئالدی، دیگه‌ن مه‌زمۆنده عه‌ریزه یازدی....

— ئیکمزنی یۆز - یۆز قیلددیلار. شه‌ریف تاماندان ئۆقتیرب قوییلغان یالغان گۆواه یاڭلیشیب، مینینگ ئورنیمغا باشقا کیشینی کورسه‌تدی. شه‌ریف ناعیلاج مینی قوییب یۆباریش-دا، ئۆزلی قۆرشدان توقتامادی.

شۆندان سه‌ل ئوتمه‌ی 11باسماچینی قولغا تۆشردم. بۆلارنینگ‌ئۆییده‌ن یاراغ وه تالانغان نه‌رسه‌له‌رنی تاپیب ئالدم. کوچه‌ده ئالیب کیتیب باریغاندا، بیری قاچاقچی بولدی. قولیمدا نه میلتیق وه نه تۆپپانچا بولماغانیدان، ئارقاسیدان قوۋب یه‌تدم، قامچی بیله‌ن ئۆرب قایتاردم

— ئیکینچی کۆنی مینیم یه‌گده‌ن... قولغا ئالینغان‌کیشینی ئۆرشدا عه‌ییبله‌ب، قامادیلار.

گۆواهنینگ ئه‌یتیشیچه، ئۆنی‌شه‌ریفنینگ «مه‌رحه‌مه‌تی» بیله‌ن قاماققا ئالیب، ئیشده‌ن هه‌یده‌گه‌نله‌ر

یه‌نه بیر واقت قابیلف، که‌تته قورغان بازاریدا هه‌مده‌م قورباشینی ئۆتیب ئالیب، شه‌ریفنینگ «قویب یۆبار» دیگه‌ن‌شه قارشیلیق قیلغان ئۆچۆن هه‌م قاماققا تۆشکه‌ن ئیدی.

TASKƏNT TILIFON QAQDЬ

(TASBƏLIMDƏN 13 əprel 12 JƏRЬM SAATDA)

Sənitərijə ajlьqь ətkəzilədi

Өkryg kəsəʙələr şorasь jaqьnda ʙytyn əkrygdə sənitərijə ajlьqь ətkəzişkə qarar ʙerdi. Bu ajda sənitərijə nazaratь zərʙdar işləşi lazьm. Bu ajda şaşьlьş jardam ojьnqa pajdevar salьnaçaq. Orta Asьja darьlfьnun kilenikəsi 500 kəjkəgə jetkəriladi və əkryg saqlьqьn saqlaş ʙəlimigə ʙeriledi. Bu ajda kəʙ doxtьrlar səfərʙərlik jolь ʙilən qьşlaqlarqa juʙarьladьlar. Өkryg saqlьqьn saqlaş ʙəlimigə karxanalardan 5 tə işci pəstdən juqarьqa kətəriledi. Bu ajnь ətkəziş ycyn zərʙdar ʙirigədələr tyzildi.

kəlxoznьn əhəmijətigə tyşindilər

Mirzəcəl rajonьdaqь muxʙьrьmьz xaʙar ʙeradi:

Rajonda paxtanь şərtləş pьlanь tola ʙəçərildi. Paxtakar jerlərgə qoş cьqqanqa 2 həftə ʙoldь. Kəlxozlar paxta majdanьnьn 50 pirəsəntini həjdəʙ ʙoldьlar. Bə'zi kəlxozlar 13-nci əprelgə tamam həjdəʙ ʙoladьlar. Jəkkə xoçalьqlarda həm qoş cьqtь. kəlxozlarnьn tarqalьş çərəjanь toxtadь. Dьjqanlar jənədən kəlxozqa qajtmaqdalar. məsələn „Fəjzylla Xoçajь" kəlxozь ʙaşqattan tyzildi. Kəlxozdan cьqqan dьjqanlar həm paxta pьlanьnь tola ʙəçərişkə və'də ʙerədilər.

Pilləcilik işidə systlik

Tyrkşəlk Taşəkrygdə tyt kəcətləri ətkəziş pьlanьnь 450 dən 260 hektərgə kəmajtirgən edi. Bu pьlan 10-nci əprelgəcə ʙəçərilişi kerək edi. Lekin çajlardan alьnqan xaʙarlarqa qaraqanda 8-nci əprelgəcə 10 pirəsəntkinə ʙəçərildi. Tyrkşəlk çajlarda nimə ʙolajatqanьdan ʙexaʙar. Çar arьq, sebzar, velikii əleksii vitəmnikləri tamanьdan dьjqanlarqa ʙerilgən tyt kecətlərinin sifəti çydə jaman ekənligi mə'lym ʙoldь. Kecət ətkəziş kəmpənijəsi ʙundaj syst ketişidə əjiʙdarlərni acьʙ çavaʙqa tartьş ycyn RKI nьŋ mudaxalasь tələʙ qьlьndь

Pьlan 93 pirəsənt ʙəçərildi

Taşəkryg koʙ qьjьnlьqlar ʙilən ʙolsa həm paxta pirəgrəmini ʙəçərişkə jaqьnlaşьʙ kemləkdə. 8-nci əprelgəcə ətkən jьl 80 min hektər paxta şərtləngən ʙolsa ʙu jьl 123 jarьm miŋ hektər şərtləndi. Umymən paxtanь şərtləş pьlanь 93 pirəsənt ʙəçərildi. Taşkənt, mirzə col rajonlarьda paxtanь şərtləş 98 pirəsəntkə jetti.

1-nci əprelgəcə paxta jəkkə xoçalьqlar ʙojьnca 12 jarьm miŋ hektərgəginə şərtləngən edi. Sonqь 8 kyn icidə 42 min 200 hektərgə jetkəzilgən.

365 tə kəlxozlar ʙilən 79 miŋ 400 hektər paxta şərtləndi və kəlxozlarqa ʙənək ʙeriliʙ ʙoldi.

Pəstki təşkьlatlar ʙaj xoçalьq larnь paxta ekişkə məçʙyr qьlьşnь əsləridən cьqardьlar. Qьşlaq şoralarь ularqa 1000 hektərgəginə məçʙyrijət qaqazь tapşьrqanlar. Şu hьsaʙdan mirzə col 90, jəni jol 100, ahangaran 44 hektərgəginə. Baj xoçalьqlar həmmə rajonda paxta ekişdən ʙaş tartmaqdalar. Bunqa qarşь həli zərʙə ʙerilgən eməs. Həli əkrygdə ʙundaj ʙajlardan ʙittəsi həm çavaʙgə tartьlqanь sezilgəneməs.

Kəmciliklər əncəginə

Ənçəndən alьnqan telegrəmlərgə qaraqanda, mərhəmət rajonьda işci kyclərі jetişməgəndən ʙoş jatqan jerlərni əzləştirilməsdən qalьş xavfь ʙar. Mərhəmət rajonьqa alьnqan avrupalьq asʙaʙlarnьŋ 50 pirəsənti tarqatьlmasdan jatadь. Xoça arьq rajonьda dьjqanlar sijəlkə tələʙ qьladьlar. Lekin ular amʙarlarda tapьlmajdь. Halʙukь 2-nci qoşnь rajonda 58 tə sijəlkə ʙekar jatьrь. Dьjqancьlьq asʙaʙlarьnьn natoqrь taqsьm qьlьnqanlьqь ʙaşqa rajonlarda həm kərilməkdə. Faqat paxta ekəturqan ʙə'zi rajonlarqa ʙoqdaj sepəturqan sijəlkəkeltirilgən,ular ʙekar jatadьlar, koʙ rajonlarda tirəktircilər işkə ertələʙ saat 8 dəginə cьqadьlar. Jaquv aşjasь əz vaqtьda jetkəzilməgənidən tirəktirlər ʙə'zən ʙekar turьşqa məçʙyrdirlər.

Təçriʙəli işcilər kəlxozlarqa

Taşəkryg kəlxozlarьda mehnətni təşkil qьlьş, hьsaʙat işlərini jolqa qojьş məs'ələsigə hazьrqaca hecʙir təşkьlat əhəmijət ʙermədi desək mymkin. Halʙukь kəlxozlar hьsaʙatcьlarqa çydə muxtaçdьrlar.

Өkryg pəsevkom kəlxoz sajuzqa əzlərinin işcilərіdən və təçriʙəli hьsaʙatcьlarьdan ajrьm ʙirigədələr tyziʙ 12-nci əpreldən həm kejingə qaldьrmasdan kəlxozlarqa cьqarьşnь təklif qьldь. Bu ʙirigədələr kəlxozlarda işci kyclərini tyrli işlərgə taqsьm qьladьlar, işləʙ cьqarьş kenəşləri tyzədilər, mərkə ysylini kirgizədilər, hьsaʙat işlərini jolqa qojadьlar. Bu işlər 15-nci əpreldə tygəşi lazьm.

Kəlxoz sajuzqa və kəperətif təşkьlatlarьqa, ʙir aj icidə həmmə kəlxozlarnь jəni ustafqa kəciriş təklif etildi. Kəlxozlardaqь eski təçriʙəli hьsaʙatcьlar jəni kəlxozlarda instiryktirlik vəzifəsini həm ʙəçərişləri lazьm. Rajon pasevkomlarь ʙirigədələrgə jardam kərsətişkə məçʙyrdirlər.

Paxta ekiş təçriʙəsi

Semipalatьnьskьdan alьnqan xaʙarqa qaraqanda, siʙirijəniŋ çənuʙii rajonlarьda paxta ekiş təçriʙəsi ətkəzişkə qarar ʙerilgən. Şu maqsad ʙilən Orta Asьjadan uruqlьq cigit sorajdьlar.

Dьjqancьlьq ʙujumlarь

Qьzьl ordadan xaʙar ʙeradilər.

7-nci əpreldə mərkəzdən Qьzьl Orda arqalь Taşkəntkə jolcьlar polьzdь sastafьda 6 vagon tirəktir, 3 vagon iş hajvanlarь və ʙaşqa materьjallar ətti.

Baharькar jergə paxta

Başpaxtaqomqa alьnqan xaʙarlarqa qaraqanda, Tyrkmənistannьŋ Mərv və qaxqa rajonlarьda şu jьl ʙaharda 300 hektər jarьm ʙaharькar jerlərgə paxta ekiləçək. Asxaʙad rajonьda 50 hektər ʙaharькar jergə 1-nci mərtə paxta ekiladi.

Kurortqa 587 çaj

Өkryg muxafazat kəssəsinin ьxtьjarьda kurortlarqa 587 tə çaj ʙar. Unьŋ 80 təsi mərkəzii rajonlarda. Şu orьnlardan 405 təsi şəhərgə, 182 təsi qьşlaqlarqa ʙerildi. Jəni jol 45, Bekaʙad 40, Mirzə col 21 çaj aldьlar. 1-nci nəvʙətdə kurortlarqa işcilər, kejьn xьzmatcьlar juʙarьladь. Taşkənt karxanalarьda işcilərni kurortqa ʙelgiləş kəmisijələri tyzildi. Ular 15-nci majqaca əz işlərini tygətişkə məçʙyrdir.

Ortaq perelmөterniŋ çəsədi keldi

12-nci əpreldə kecki Taşkənt pojьzdь ʙilən ortaq Perelmөterniŋ çəsədi keldi. Vagzalda mərhymni ьdara, fьrqa və şora təşkilatlarьnьŋ vəkilləri qarşь alьşqa cьqdьlar. Өziniŋ faxrь qьzьl əskərini qarşь alьş ycyn sajjar ʙətəlijonniŋ 1-nci rutasь myzikələr ʙilən keldi. Matamlь rəvişdə ʙezəlgənvəgən perrongə əstəsekin ʙerildi. Tavutnь Mouor, Şlajof, Fəjzyllin, Jaquʙof, Lepatof, Şeregin və ʙaşqa ortaqlar kətərdilər. Tavut temir jol platformasьqa qojьldь. Matam marşь ʙilən çəsəd şəhərgə alьʙ ʙarьlьʙ əzʙektərg ʙьnasьqa qojьldь. Tavut aldьda mərkəz ьçtaqomdan Markəf, Krədsəf ortaqlar, alьь xalq xoçalьqьdən Moor, işci dьjqan nəzarətidən Seregin, Jaquʙof, Өzʙekistan kəsəʙələr şorasьdan Lepatof ortaqlar və Өzʙektərg ʙaşqarmasь a'zalarь və kəmsəməl vəkilləri 10 minytdən nəvʙətgə turadьlar. Jarьm kecədən kejin qьzьl əskərlər qaravullьq qьladьrlar. 13-nci əprel kec saat 5 də çəsəd kəmildi.

«مۆشتۆم» جورنالینینگ ئوقوچیلاریغا

سامارقاند مه‌تبه‌عه‌سینینگ ئیکن ماتریاللاری بیله‌ن مه‌شغۆل بولغانی وه باشقا ته‌خنیکه‌ۋی سه‌به‌بله‌رگه بینائه‌ن «مۆشتۆم» جورنالی ئۆز واقتیدا چیقا ئالمادی.

شۆ مۆناسابات بیله‌ن باشقارما، بۆتۆن مۆشته‌ریله‌ر دقاتیغا بیلدیره‌دیرکیم، جورنالنی ئۆز واقتیدا چیقارشغا لازم چارالارنی کوردی وه ۋه‌عده قیلینغان سانلارنی یل، ئاخیریغاچا تولا ئیتکه‌زب بیریش ئۆچۆن قولدان کیلگه‌نیچه حه‌ره‌که‌تده بولاجاق.

Məsylmyhərrir: təhrir həjə,t

Blək-Not

Saməkryg kəntrəl kəmisijəsi fьrqanь tazalaş rajon təkşiriş kəmisijələrinin qararь ystьdən şikajət ʙeriʙ, ʙьran səʙəʙ ʙilən Pərtkəllegijəgə kelə almaqan fьrqa a'zalarьqa ʙildirədir kim, ular Pərtkəllegijə olturьşlarьqa 15|IV—gəcə kelişləri mymkin. Bundan son şikajətlər ulardan taşqarь kəriləçək.

Okryg KK: QAJMAQOF.

ӨZBEKISTAN ЬÇTЬMAЬ ŞORALAR ÇYMHYRIJƏTINIŊ BUJRUQ VƏ QARARLARЬ

Өzbekistan ьçtьmaь şora çymhyrijəti xalq kəmisərləri şorasьnьŋ

QARARЬ

1930 nci jьl, 28 nci martda № 45
Samarqand

„Kyşt xanalarda qara mallarnь sojьş ycyn вaha (təksə) вelgiləş toqrьsьda"

Dəvlət kepirətif təşkilatlarь tamanьdan tarqatьlaturqan gəşt maxsulatlarьnьŋ tən вahasьnь arzanlaş maqsadlarьda Өz. ь. ş. ç. xalq kəmisərləri şorasь qarar qьladь:

1. Gəşt və teri xam aşьjalarьnь tajjarlaqucьlarnьŋ ьstьfadasьda və kəmxəz вelimlərinin qaramaqьda вolqan kyştxanalarda dəvlət və kepirətif təşkilatlarь tamanьdan sojьlaturqan jirik mal вaşьdan 1 som 50 tijin dən və hər вir məjdə qara mal вaşьdan 50 tijin dən aşmaqan mьqdarda вirləştirilgən sojьş вahasь вelgilənsin.

2. Өz qaramaqlarьda kyştxanalarь вolqan şəhər şoralarьqa işxana və xususьь şaxslar tamanьdan sojьlaturqan jirik və məjdə qara malnь sojьв вeriş ycyn вaha (təksə) вelgiləş təklif qьlьnsьn.

3. Bu qarar 1930 nci jьl 1 nci əprildən вaşlaв əməlgə aşьrьlsьn.

Өz.ь.ş.ç. xalq kəmisərləri şorasьnьŋ rəisi: Fajzulla Xoçajь

Өz.ь.ş.ç. xalq kəmisərləri şorasьnьŋ işləri mydiri: Fəjzyllin

Өz.ь.ş.ç. xalq kəmisərləri şorasьnьŋ katiвi: Petrof

Өzbekistan ьçtьmaь şora çymhyrijəti şoralar mərkəzii ьçraьjjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьŋ

Qararь

1930-nci jьl, 30 ncь mart, № 58, ş. Samarqand.

Suqarьş çamaat xəşəri haqьdaqь nьzamnamanьŋ 16 ncь maddasьnь eslətiş вilən təkmilləş toqrьsьda.

Өzbekistan Ьçtьmaь Şora Çymhyrijəti Şoralar Mərkəzii Ьçraьjə Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasь Q a r a r Q ь l a d ь l a r:

Suqarьş çamaat xəşəri haqьdaqь nьzamnamanьŋ 16 ncь maddasь (Өz ЬŞÇ qanunlar jьqьndьsь 1929 ncь jьl madda—24, və 1930 ncь jьl № 1, madda—4) qujьdaqь nьzanamadəgi eslətiş вilən təkmil qьlьnsьn:

„Eslətiş: suvdan fajdalanьvcьlarnьŋ 4-nci giryhigə etkəzilgən xoçalьqlar (m. 12), qьşlaq şoralarь tamanьdan tyzilgən rujxatlarqa muvafьq, suqarьş xəşərini вaçəriş ycyn lazьm вolqan mьqdarda işci kycini вelgiləngən muddətdə вarişkə məçвurdirlər. Tələв qьlьnatьrqan mьqdardaqь işci kycini təвi'ii rəvişdə вeriş mymkin вolmaqanь taqdьrda, qьşlaq şorasьnьŋ ьçazatь вojьnca, өşə xoçalьqlarqa zərər вolqan işci kycini jallaşqa jol qojьladь. Ular tamanьdan jallanqan işci kyciniŋ həm cьqarьlmaqanь taqdьrda, өşə işci kyci jallaş ycyn zərər вolqan pyl, өşə xoçalьqlarnьŋ mal—myklərini jazьş və satьş jolь вilən qьşlaq şorasь tamanьdan yndiriladi.

Өz. ь. ş. ç. Şoralar Mərkəzii Ьçraqomьnьŋ Rəjisi: AXUNBABAJЬF.

Өz. ь. ş. ç. Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ Rəjisi: FƏJZULLA XOÇAJЬF.

Өz. ь. ş. ç. Şoralar Mərkəzii Ьçraqomьnьŋ Sərkatiв muavьnь: TANALSKII.

Өzbekistan ьçtьmaь şora çymhyrijəti şoralar mərkəzii ьçraьjjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьŋ

QARARЬ

1930-nci jьl, 30 ncь mart № 57, Samarqand.

„Өz.ь.ş.ç. işci-dьjqan nazaratьnьŋ ьdaralarьqa, өz. ь.ş.ç. dəvlət əppərətini və sanaatnь өzbekləştirişkə ɦajьr həmmə vəzifələrni tapşьrьş toqrьsьda.

Өzbekistan ьçtьmaь şora çymhyrijəti dajьrasьda, dəvlət, mə'məri, xoçalьq, savda və sanaat myəssəsə və işxanalarьnь, вankələrni, temir jollarnь, kepirətif həm çamaat əppərətlərinin təşkilat və işxanalarьnь өzbekləştiriş məs'ələsi toqrьsьdaqь hykymətnin вytyn diriktif və qararlarьnь haqьqь və pьlanlь rəvişdə turmuşqa etkəziş ycyn və hykymətnin вu qarar həmdə diriktiflərinin вaçərilişi ystidən өz vaqtьda və tola kəntirellikni tə,min etiş maqsadlarьda өz. ь. ş. ç. Şoralar Mərkəzii Ьçraьjə qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasь qarar qьladьlar:

1. Өz.Ь.Ş.Ç. Xalq Kəmisərləri Şorasь xuzurьdaqь, dəvlət əppərəti və sanaatnь өzbekləştiriş mərkəzii kəmisijəsi həmdə өkryg ьçraьjə pomьtalarь huzurьdaqь өkryg өzbekləştiriş kəmisijələri tarqatьlsьn.

2. Өzbekistan Ьçtьmaь şora Çymhyrijəti Işci-Dьjqan Nazaratь Xalq Kəmisərligi haqьdaqь nьzamnamanьŋ 5-nci maddasьdaqь „n" вəndigə muvafьq (Өz. Ь. Ş. Ç. əməldəgi qanunlarьnьŋ myntəzəm jьqьndьsь, madda-36) təşkilətьrqan mərkəzii və өkryg өzbekləştiriş kəmisijələriniŋ, şora əppərətini өzbekləştiriş toqrьsьdaqь Өz.Ь.Ş.Ç. hykyməti dirəktif və qararlarьnьŋ вaçərilişi ystidə tədriçii kentirellik qьlьв turuşqa və məhəllii asasь millətdən вolqan işci və хьzmatcьlarnь hər вir caralar вilən şora əppərətigə və sanaatqa kirgizişkə вaqlьq вolqan vəzifələri-Өz.Ь.ŞÇ. Işci-Dьjqan Nazaratь Xalq Kəmisərlikigə və unьŋ hallərdəgi ьdaralarьqa jyklətilsin

3. Өz.Ь.Ş.Ç. Işci-Dьjqan Nazaratь Xalq Kəmisərlikigə, işci-dьjqan nazaratь xalq kəmisərligi əppərətidə və өkryglərdəgi unьŋ ьdaralarьda faqat вu qararnьŋ 2-nci maddasьda kөrsətilgən məs'ələlər вilən-ginə maşqul вolatьrqan maxsus hərəkət giryhlərini tyziş təklif qьlьnsьn.

4. Өz. Ь.Ş.Ç. Malijə Xalq Kəmisərlikigə, Өz.Ь.Ş.Ç. dəvlət və məhəllii вydçətləri jyzəsidən, вetirilgən mərkəzi və өkryg өzвeklştiriş kəmisijələrini asraş ycyn nəzərdə tutulqan pyllərni tegişli rəvişdə Өz.Ь.Ş.Ç. işci-dьjqan nazaratь xalq kəmisərliginiŋ və məhəllərdəgi unьŋ ьdaralarьnьŋ ismətələrigə kəcriç təklif qьlьnsьn.

5. Өz.BŞ.Ç. Işci-Dьjqan Nazaratь Xalq Kəmisərligi haqьdaqь nьzamnamanьŋ 5-nci maddasьdaqь „n" вəndi qujьdaqь məzmөndə jazьlqan çymlə вilən təkmil qьlьnsьn:

„asasь millətdən mələkəli işcilər tajjarlaş toqrьsьdaqь tyrli qərslar həmdə javrupalьq işcilər ycyn өzвek tilini өrgəniş qorьslarьnь təşkil etişdə Өz.ЬŞÇ Maarьf Xalq Kəmisərlikigə və mənfəətdar ьdaralarqa jardam qьlьş, asasь millətdən вolqan jəŋi işci kədirlərini sanaat işxanalarьqa və trənsport ьdaralarьqa, ularnьŋ ьstьhsalatnь kөpəjtirgən caqda kirgiziş sanaat işxьnalarь və trənsport ьdaralarьda, işcilərniŋ almaşьnьв turuşlarь munasaвatilə вoşatьlqan orunlarqa, asasь millətdən вolqan jəŋi işci kədirlərini çəlв etişgə jardam qьlьş.

6. Өşə nьzamnamanьŋ 8-nci maddasь qujьdaqь məzmөndə jazьlqan „Z1" вəndi вilən təkmil qьlьnsьn:

„Z1" (Əppərətni өzвekləştiriş jolьda və yngə həmda sanaatqa osasь millət xalqьdan вolqan işci və хьzmatcьlarnь çəlв etiş jolьda tyrli tədвirlərni etkəziş haqьda„.

7. Məzkyr nьzamnama 8-nci maddasьnьŋ „z" вəndigə вolqan eslətişkə „Z1" вəndi kirgizilsin.

8. Bu qararnьŋ nəşr etilişi вilən, Өz.ЬŞÇ xalq kəmisirləri şorasь xuzurьdaqь Өz.ЬŞÇ dəvlət əppərətini və sanaatnь өzвekləştiriş mərkəzii kəmisijəsi haqьdaqь nьzamnama (Өz.ЬŞÇ əməldəgi qanunlarnьŋ myntəzəm jьqьndьsь 23)—вekar qьlьnsьn.

Өz. ЬŞÇ Şoralar Mərkəzi Ьçraьĺjə Qomьtasьnьŋ Rəisi: AXUNBABAJЬF.

Өz.ь.ş.ç. Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ Rəisi: Fəjzulla xoçajь

Өz ь. ş. ç. şoralar mərkəzii ьçraqom sərkətiв muavьnь: Tanalskii.

Өzbekistan ьçtьmaь şora çymhyrijəti xalq kəmisərləri şorasьnьŋ

Qararь

1930 nci jьl, 4-nci martda, № 40
Samarqand

Sanaat maxsulatьnьn sifətiniiaxsьlaş tadвirləri toqrьsьda

Soŋqь vaqьtda өz.ь.ş.ç. Çymhyrijət, məhəlli və kystər sanaatьnьŋ вir qatar sahalarьda maxsulat sifətiniŋ jamanlanьşь sezilməkdədir. Şu hadьsa, вərhəm вerilişi •sanaatnьŋ өzigə вaqlьq вolqьn səвəвlərdən вolqandьr.

Bu səвəвlar çymləsigə qujьdaqьlar kirədi:

ə) tən вahasьnь pəsəjtiriş toqrьsьdaqь direktiflərniŋ turmьşqa na toqrь etkəzilişi nəticədə вu pəsəjtirişgə, maxsulatnьŋ sifətini jamanlaş jolь вilən əlişilgəndir;

в) işxanalarda maxsulat sifəti ystidən kəntrөllik işlərinin qana'atlanarlьq jolqa qojьlmaqanь həmdə maxsulat sifətini jamanlaş ycyn çavaвgərliknin joqlьqь.

v) mehnət Ьntьzamьnьŋ systligi, işcilər ajrьm gyryhlərinin həmdə mə'myrii texnikə işcilərinin вaçərilətyrqan işlərigə ьhtьjatsьzlьq вilən qaraşlarь, ьstьhsalat hərəktlərini mə'qul jolqa salьş və sanaat ьşxanalarьnь qajtadan qurьş jolьdaqь tədвirlərniŋ jetişsizligi və şunьŋ—dek maxsulatnьŋ sifətini jaxşьlaş məs'ələlərigə, sanəatnь вaşqaruvcь ьdaralar, çəma'ət təşkilatlarь, xususьjatda, kəsəвə sajuzlarь və Savda qьlqucь təşkilatlar tamanьdan вytynləj jetməslik dərəçədə dьqqat qьlьnьşь.

Sanat maxsulatьnьŋ mьqdarьnь kөpəjtiriş və unьŋ tən вahasьnь kəməjtiriş вilən вir qatarda sanaat maxsulatь sifətiniŋ jaxşьlanьşьnь Xalq Xoçalьqь ycyn qat'ь əhəmmijətgə egə deв sanaв həmdə hykymətniŋ, tən вahasьnь pəsəjtiriş toqrьsьdaqь вojьn taвlanmasdan вaçərilişi məçвurij вolqan, diriktiflərininŋ jetərlik dərəçədə вaçərilməgənligi вilən вir qatarda, maxsulat sifətiniŋ haman jamanlanьşь kөrinib turqan səвəвli, Өzbekistan Ьçtьmaь Şora Çymhyrijəti Xalq Kəmisərləri Şorasь qarar qьladь:

1. Өz. ь. ş. ç. Xalq Xoçalьqь Alьь Şorasьqa təklif qьlьnsьn:

ə) sanaat maxsulatьnьŋ sifəti ystidən dajьmь rəvişdə nazarat tytmək və вunьŋ ycyn zarur вolqan mьqdarda mytəhəssis işcilərni əçrətmək;

в) həmmə sanaat işxanalarьda, şu jьlnьŋ 15 nci martьdan kьcikdirməsdən maxsulat sifəti ystidən maxsus texniceski kəntrөllik təşkil qьlьв unь вevasьta-işxanalarnьŋ direktөrlərigə taвь'qьlmaq;

v) işxanalarda, prijomşik (qaвul qьlьв alqucь) və хьlləvcilərniŋ (jərəmaslarьnь əçrətyvcilərnin) işlərini, ularnь вəj'ləşiв вerilətyrqan işdən ajlьq maaşqa kəciriş, zavud-fəвrikə təşkilatьqa вivasьta taвь' qьlьş jolь вilən kycəjtirmək;

(داوامی بار)

Өzbekistan ьçtьmaь şora çymhyrijəti şoralar mərkəzii ьçraajjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьŋ

QARARЬ

1930-nci jьl, 9-ncь fevrəl, № 28,
Samarqand

„Ajrьm kətegərijə işcilər ycyn qoşьmca otpuskalar haqqьda".

Өzbekistan Ьçtьmaь Şora Çymhyrijəti Şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Çorasьnьŋ q a r a r q ь l a d ь l a r—

1. Qьşlьqqь çajlarьda ajrьm kətegərijə işcilər ycyn kələndər jьlьda 12 iş kyni mьqdarьda qoşьmca otpuskə вelgilənsin.

2 Alahьda rojxatda (m. 6) kөrsətilgən mənsəвlərni ьşqal qьlqocь iş kyni cegərələnməgən ajrьm kətegərijə işcilər ycyn kələndərlik jьlqa 6 jakii 12 iş kyni mьqdarьda qoşьmca otpuskə вelgilənsin.

DSLƏTIŞ: 6 jakii 12 iş kyni mьqdarьda qoşьmca otpuckə вeriş haqqьdaqь məs'ələ (2-nci madda) hər вir işci toqrьsьda mə'myrijət tamanьdan məhəllii qomьta (fəвrik—savod qomьtasь) вilən kelişiв, işciniŋ ystəmə işiniŋ dərəçəsigə qaraв həl qьlьnadьr.

3. Nəvвətli otpuskalarnь uşвu qararnьŋ 1 və 2-nci maddalarь tərtiвidə вeriləduqan otpuskalar вilən вirgə qoşqanda, otpuskalar вir jьlda 24 iş kynidən artьq вola almajdьlar.

4. Mehnət toqrьsьda qanunlar tyzyginiŋ 115-nci maddasьda kөrsətilgən işniŋ zərərligi və xavfligi вojьnca вeriləduqan otpyskələr tegişli caqlarda alahьda (qoşьmca) вeriladi və вu qararnьŋ əməli ularqa çarь qьlьnmajdь

5. Uşвu qarar 1930-nci jьlnьŋ 1-nci jənvəridən вaşlaв kyckə kiriв, 4-nci maddadan вaşqa, mehnət şaarajьtlarь SSSR Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ 1928-nci jьl 19-nci dekəвir tə'rəxli „Orta Asьja çymhyrijətlər suv xoçalьqь ьdaralarь—mytəhəssisləri ycyn вeriladurqan jəŋilliklər toqrьsьda" qь qararь (SSSR qьnunlar jьqьndьsь 1929-nci jьl, № 2, madda 4) və SSSR Xalq Kəmissərləri Şorasьnьŋ 1927-nci jьl 20/VI—tə'rexli „kəttə şəhər хььdaqь qьşlaqlardaqь dəvlət sanaat karxanalarьda işləşkə mutaxassьslalarnь çəlв qьlьş jolьdaqь tədвirlər haqьda"qь qarar (SSSR qanunlarь jьqьndьsь, 1927-nci jьl, № 38, madda 380) вilən tərtiвlənədurqan işcilərgə çarь qьlьnmajdь.

6. ӨzЬŞÇ Mehnət Xalq Kəmisərligigə 2 həftə myddət icidə ӨzЬŞÇ kəsəвə ьtьfaqlarь şorasь вilən kelişiв, uşвu qararnьŋ əməli astьqa kirəqurqan vəziifələrnin rojxatьnь nəşr qьlьş tapşьrьladь.

7. Şu qarar nərş qьlьnьşь вilən qojьdaqьlar вekər qьlьnadь.

a) ӨzЬŞÇ Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ „ӨzЬŞÇ niŋ вə'zii çajlarьda işci və хьzmatcьlarqa uzajtьrьlqan nəvвətli otpuskalar вeriş haqqьda" qь 1927-nci jьl 16-nci ijjyn tə'rexli № 30 qararь (Өz ЬŞÇ əməldəgi qanunlarnьŋ myntəzəm jьqьndьsь madda 305)".

в) Өz ЬŞÇ Şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalp Kəmisərlər Şorasьnьŋ 27-nci jьl 14-nci fevral tə'rexli „qьşlaq çajlarьnь tiввii jardam вilən tə'min qьlьş və ycastkə qьşlaq duxturlarьnьŋ maddьь ahvallarьnь jaxşьrtьrьş haqqьda" qь № 29 qararьnьŋ 9-nci maddasь (ӨzЬŞÇ əməldəgi qanunlarьnьŋ myntəzəm jьqьndьsь madda 306);

v) Өz ЬŞÇ Şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ 1927-nci jьl 8-nci avqust tə'rexli „qьşlaq orta tiввii işcilərininŋ maddьь—turmuş ahvalьnь jaxşьlatьş haqqьda" qь № 95 qararьnьŋ 8-nci maddasь (ӨzЬŞÇ əməldəgi qanunlarьnьŋ myntəzəm jьqьndьsь madda 307);

g) Өz ЬŞÇ Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ 1928-nci jьl 22 VIII—tə'rexli sod—tiввi ekspertlərniŋ maddьь—turuş ahvallarьnь jaxşьlatьş haqmьda" qь № 56 qararьnьŋ 4-nci maddasь (ӨzЬŞÇ əməldəgi qanunlarьnьŋ myntəzəm jьqьndьsь IV-nci qьsьm, 311-nci madda);

d) Өz ЬŞÇ Şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ 1928-nci jьl 27-nci oktəвir tə'rexli „maxavlar ycyn вolqan çajlardaqь işcilərgə jeŋilliklər вeriş haqqьda", qь № 183 qararьnьŋ 5-nci maddasь (ӨzЬŞÇ əməldəgi qanunlarnьŋ m y n t ə z ə m jьqьndьsь 313-nci madda);

e) Өz ЬŞÇ Şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ 1928-nci jьl 9-nci ijjyn tə'rexli „ӨzЬŞÇ və T.M.Ь.Ş.Ç. qьşlaq çajlarьnь orman xoçalьqь və jer tyzyş işi mutaxassьslarь вilən tə'min qьlьş və ularnьŋ maddь—turmuş ahvallarьnь jaxşьlaş haqqьda" qь № 94 qararьnьŋ 8-nci maddasь (ӨzЬŞÇ əməldəgi qanunlar myntəzəm jьqьndьsь 316-nci madda);

z) Өz ЬŞÇ Xalq Kəmisərləri ş o r a s ь n ь ŋ 1929-nci jьl 6-nci avqust tə'rexli „juqumlь kəsəlxanalar həm joqumlь вəlimlərnin tiввii işciləri ycyn вolqan jeŋilliklər xaqqьda" qь № 92 qararьnьŋ 2-nci maddasь (ӨzЬŞÇ qanunlar jьqьnqьsь 1929-nci jьl № 40, madda 211).

Өz. ЬŞÇ Şoralar Mərkəzii Ьçraqom rəis muavьnь: **Aвьduva.**

Өz. ЬŞÇ Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ rəisi: **Fəjzylla Xoçajь.**

Өz. ЬŞÇ Şoralar Mərkəzii Ьçraqomь Sarkatiв muaвьnь: **Tanalskii.**

Kinө
ŞARQ JULDUZЬ
10, 11 və 12-nci əpreldə

Kyndyzgi seənslər
I-seans kyndyz 1-də, II-seans 3-də вaşlanadь.
Azkinө əməliatьdan M.F. Axundof
(Xaçь Qara) nьŋ pijəssəsi вojьnca işləngən nəfiis kərtinə
SONA (Xaçь Qara) kərsatiladi
Kərtinəgə qojucь—A. M. Şərinəf. Kərtinə J. Ja. Вьxovskiiniŋ qol astьda qьlь myzikə вilən davam etədi. Kentrəmərkə və ьmtьjazlь вelətlər kyndyzgi seənslər ycyn jaramajdь.
Kəssə hərkyn kyndyz saat 11-dən acьq.
TƏŞKIL ETYVCI—„Şəhər вilən qьşlaqnьŋ вirikiş" 2-həftəligini etkəzyvci kəmisijədir.

Həmmənin dəstijarь
degən kinө-kəmedijə 7 вəlymdə
Вaş rөldə—Вettii Вelfyr. Kəssə saat 4½-dan acьq. 1-nci seəns 6½-da вaşlanadь.
16 jaşqaca вalalar kirtilməjdi.
Nəvвətdə: R A Q Ь B Ə L Ə R
Ь'lanlarnь kezətiniz.

K I N Ө
„Ş A R Q
JULDUZЬ"

i no-ьjatьr
„Velikij nemoj"
31-nci martdan
вaşlaв

Viktər Gygənin əsəri вojьnca işləngən kinө roman 2-nci serijə
Cetgə qaqьlqan
8 вəlymdə
Kəssə saat 4½-dan acьq.
seans saat 6½-da вaşlanadь.
Nəvвətdə: CETGƏ QAQЬLQAN kərtinəsinin 3-nci serijəsi.

Samokrsavda вəlymi
вildirədir kim
1930 jьl 31-nci martda, eski şəhər Samarqanddaqь addь savda şirkəti „Təvəkkyl" niŋ çismii şaxslar savda rejistrigə 125-nci nəmyr вilən qajd qьlьnqan rejistr varaqasь, faa'ьjatьnь toxtatьş toqrьsьda вergən ərizəsigə asasan ecirildi.
Saməkrsavda Mydir Orunвasarь: JEFREMƏVƏ.
Qajdвujura Mydiri: IVANOF.

s. Marqьlan əttarlik вazarьdaqь addь savda şirkəti
„Ə T T A R"
Bildirədir kim, məzkyr şirkət şu jьl 30-nci martdan вaşlaв tygətilgən hьsaвlanadь.
Unqa da'vasь вolqan kişi və myəssəsələr uşвunьŋ ь'lan etilgən kynidən 2 həftə myddətidə taqdьm qьlьsьnlar. Bundan son da'valar qaвul qьlьnmajaçaq.
Ь d a r a.

Samөkryg ьçraqomь Prezidijyminin
şu jьl 2-nci əprəldəgi qararьqa muvafьq
ӨkrygFavqal'ada
Transport Trөikəsi
tyzildi
ə həj'əti: Samөkrьçraqomьdan—Vinөkyrөf GPY dən—Zyвөf və Өkr. RKI dən—Jəkevfef ortaqlar kirədi.
Bytyn вenakarlik təşkilatlarьqa, tupraq matьrьjallarnь taşuv ycyn Өkryg inçineri tamanьdan вelgiləniв, şu jьl 6-nci əprəldə Trөjkənin tasdьqьdan etkən вahalarnь tezdən əməlgə kirtiş təklif qьlьnadь.
Bu вahalarnь вuzьş və ularnь kətəriş singəri hallarqa, transportnь вuzьşqa, alьв вaraturqan hərəkət deв qaralaçaq.
Saməkrьçraqomьnьŋ şu jьl 22-nci martdaqь qararьqa qoşьmca rəvişdə, həmə təşkilat və ajrьm kişilərgə, ərəvəkəşlik transportь (at və ərəvələrni) həm jykkəş aftomoвillərni uşвunьŋ ь'lan etilişidən yc kyn myddətidə, Өkrsavda вəlymidə qajd qьldьrьş təklif etiladi. Məhəllə qomьtalarь və militsijə ьdaralarьqa uşвunьŋ ьçrasьnь kezətiş təklif qьlьnadь.
Qajddan вaş tartqan kişilər, вenakarlikni revaçlaş nəjtidə transportnь jaşьrqanlar qatarьda hьsaвlanaçaq.
Trөjkə rəjisi: Vinөyrөt.
Sərkatiвi: Arxangelskii.

Xouand Şəhər Matluвat Çəm'ijəti
A'za-Pəjcilər dьqqatьqa вildirədir kim,
вytyn a'zalar şu jьl I/IV-dən I/V-gəcə jəŋidən qajd qьlьnadь. Bunьŋ ycyn ьdara вenasьqa keliş lazьm.
Şu jьl I/Vgəcə qajddan etmogən a'zalar mexaniciskil cьqьв ketkən deв hьsaвlanadь.
13, 14, 15. Ь d a r a.

„Өzbekistan qьşlaq xoçalьq kөperətsijəsini qajtadan təşkil qьlьş toqrьsьda"
Өz ЬŞÇ Xalq Kəmisərləri Şorasьnьŋ 29/X—29 jьl 127-nci san qararь həm XANAVAT q/x kredit şirkətinin şu jьl 27/I, QЬZЬL QЬJA şirkətinin—7/II, QUM QORQAN şirkətinin—7/II, QЬRQЬZ QORQAN şirkətinin—9/II, UJCI şirkətinin—13/II, ÇIDƏ KƏPƏ şirkətinin—3/II, QЬZЬL RAVAT şirkətinin—16/II, TAŞ JOL şirkətiniŋ—26/II, ŞOR QORQAN şirkətinin—21/II, MƏŞƏD şirkətinin 27/II—dəgi ymymii vəkilər məçlisi qararьqa asasan, məzkyr şirkətlər өz faaljatlarьnь toxtatьв, kredit өperətsijələrinin əktif və pəssiflərini
Jəŋi təşkil etilgən
NƏMƏNGƏN
rajon kredit şirkətigə tapşьrdьlar
Rajşirkətnin ustaiь Əndiçan Өkryg malьja вəlymidə 23/I—30 jьl 3-nci nemyr rejistr вilən qajd qьlьnqandьr.
Ьdara həj'əti: rəjis—MUPADOF, a'zalar—DƏVLƏTŞIN və JOLDAŞOF.
Turar çajь:
ş. Nəməngən, Əndiçan Өkrygi, Dzerçinskii Kəcəsi, № 4.
Ilgərigi q/x kredit şirkətlərinin a'za və kreditərlərdə cьqqan da'valar вilən, uşвu ь'lan etilgən kyndən iki həftə myddətidə, Nəməngən rajon kredit şirkətlərigə muraçaat qьlьnsьn.
Nəməngən rajon Kred. Şirk. Ьdarasь.

Kystpromsajuzqa qaraşlь 1-nci tiş tehnikləri Ərtelinin
JASAMA TIŞ LAВARATORIJASЬ
Altьn və kəycykdən, вelgiləngən вaha вilən, tiş doxturlarь tiş ustalarьnьŋ qol astьda JASAMA TIŞLƏRNI tajjarlajdь.
Altьn tişlər ycyn myştəridən altьn qaвul qьladь.
Laвaratorьja hyzyrьdə tiş—doxtur kəвiniti вar.
Qaвul vaqtь: saat 9-dan 1-gəcə və 2-dən kec 7-gəcə.
Ədresi: Frynzə kəcəsi, № 19 kykyşkə toxtajturqan çaj janьda.
Ərtel vəkili—Stөlərөf. Aqsaqalь—Gөrin.

Өzвekcə jəŋi kitaвlar
Өzвek Dəvlət nəşrijatьda
Basmadan cьqьв satьlaвaşladь:

№№	Kitaвlar ismi	Jazuvcьsь	Hərfi lat.	Hərfi ərəв.	Narxь s.	Narxь t.
1	kolxozlar və sosьjalьzm qurьş pьlanь	sьrtsof.	—	—	—	8
2	kəmintern ьçraqomьnьŋ 10-ncь plenymi jəkynləri	ismөlinii.	—	—	—	25
3	sssr də işcilər, dьjqanlardan jaxşь jaşajdь degən toqrьmь?	f. aman tərçiməsi.	—	ərəв.	—	30
	ekin kəmpənijəsigə өzвekcə, ryscə və qazaqca kitaвlar. (өzвekcə və qazaqca kitaвlar ərəв hərfi вilən).					
1	cigitni ekişkə tajjarlaş həm kөkəriв cьqqandan kejin tərвijə	вkp(в) orta asьja вjurasь	ərəв	—	—	3
2	qьşlaq xoçalьq ərteliniŋ nəmynəli ustafь	—	—	—	—	6
3	paxtacьlьq işlərinin jəŋi prөgrəmməsi	—	—	—	—	2
5	30-jьlnьŋ kөkləm ekin kəmpənijəsini etkəziş toqrьsьda	—	—	—	—	2
5	paxta ycyn jerni jaxşьlajturqan muddatlar	—	—	—	—	2
6	orta-asьjada şorxak jerlər həm şorxakligi вilən kyrəşyv caralar	—	—	—	—	3
7	orta asьjada вaharь jer işləş	—	—	—	—	2
8	kөp qatarlь paxta sepkic maşьnalar	—	—	—	—	—
9	paxta suqarьş işləri	—	—	—	—	2
10	paxta xoçalьqlarьda qollana turqan xoçalьq maşьna və asвaвlar	—	—	—	—	2
11	orta asьjada paxta kəsəllikləri və zərər kynəndələri	—	—	—	—	2
12	paxta jerini həjdəş	gylyvskii	—	—	—	2
13	xam pilləni qaвul qьlьşda вolqan tələвlər	вkp(в) orta asьja вjurasь	—	—	—	2
14	30-jьlnьŋ qurt uruq mə'rəkəsi	—	—	—	—	2
15	ipək qurtьnьŋ kəsəl və zьjən kynəndələri	—	—	—	—	2
16	ipəkcilikdə təkrarь qurt вaqьşlar	—	—	—	—	2
17	dəvlət qurt uruqьnь tajjarlaş əhəmmijəti	—	—	—	—	2
18	pək qurtьnьŋ nəv'ləri	—	—	—	—	2
19	[illegible]	vkp(в) orta asьja pөkrəvis.	—	—	—	2
20	kecətzar və ularnьŋ əhəmijəti	—	—	—	—	2
21	tut cəkələgi	vkp(в). orta asьja вjurasь	—	—	—	2

Уалит №4574 типо-литография Узполиграфтреста № 3. Самаркаид. Тираж 27000